

รายงานการวิจัย

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์
ในรายวิชา คุณธรรม จริยธรรม สำหรับบัณฑิตในอุดมคติไทย
เรื่อง หลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง

The Outcome of Organization of Collaborative group learning Activities
Using the Jigsaw Technique in the Morality and Ethics Course for ideal
Thai graduates Entitled The Dharma Principle of Living by
Upholding the Principle of Sufficiency Economy

โดย

นางนิภาพรรณ วงศ์หนองแว

นางสาวบุษญา แสงแก้ว

สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม

2553

ลิขสิทธิ์ของสถาบันการศึกษา

ชื่อเรื่อง	ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ด้วยเทคนิคจิกซอว์ ในรายวิชา คุณธรรม จริยธรรม สำหรับบัณฑิตในอุดมคติไทย เรื่อง หลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง
ผู้วิจัยหลัก	นางนิภาพรณ วงศ์หนองแว
ผู้วิจัยร่วม	นางสาวนุชญา แสงแก้ว
สถาบัน	สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม ปีที่พิมพ์ 2553

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์ เพื่อพัฒนาแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอว์ วิชาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับบัณฑิตไทยในอุดมคติ เรื่อง หลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีจุดประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มความร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอว์ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อหาดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ แบบกลุ่มร่วมมือ ด้วยเทคนิคจิกซอว์ 3) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียน และหลังเรียนจากการใช้แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอว์ และ 4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอว์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม ภาคการศึกษาที่ 1 /2553 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักศึกษา 25 คน ได้มาโดยการสุ่มกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือในวิจัย คือ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบกลุ่มร่วมมือด้วย เทคนิคจิกซอว์ จำนวน 5 แผน ใช้เวลาสอน 9 ชั่วโมง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 1 ฉบับ จำนวน 40 ข้อ และแบบสอบถามวัดความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียน โดยการใช้กิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ด้วยเทคนิคจิกซอว์ ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 จำนวน 15 ข้อ ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ด้วยเทคนิคจิกซอว์ เรื่องหลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ $89.60 / 84.10$ สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ $80/80$
2. ค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอว์ เรื่องหลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มนักศึกษาทั่วไป ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มีค่าเท่ากับ 0.7764 แสดงว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนร้อยละ 77.60

3. นักศึกษาที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ด้วยเทคนิคจิกซอว์ วิชาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับบัณฑิตไทยในอุดมคติ เรื่อง หลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

4. นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ด้วยเทคนิคจิกซอว์ เรื่องหลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมอยู่ในระดับมาก

โดยสรุป การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอว์ วิชาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับบัณฑิตไทยในอุดมคติ เรื่อง หลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง วิชาศึกษาทั่วไป ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเหมาะสม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ดังนั้นผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดประสงค์ของรายวิชาได้ต่อไป

TITLE : The Outcome of Organization of Collaborative group learning Activities Using the Jigsaw Technique in the Morality and Ethics Course for ideal Thai graduates Entitled The Dharma Principle of Living by Upholding the Principle of Sufficiency Economy

AUTHOR Mrs.Nipapan Wongnongwaeng

CO-AUTHOR Mss. Busaya Sangkaew

INSTLTUTE Physical Education Institute, Mahasarakham Campus DATE 2010

ABSTRACT

The major purpose of this research was to develop plans for organization of collaborate group learning activities using the jigsaw technique in the Morality and Ethics Course for ideal Thai graduates entitled The Dharma Principle of Living by Upholding the Principle of Sufficiency Economy. The specific purposes were : 1) to develop plans organization of collaborative group learning by using the jigsaw technique with a required efficiency of 80/80, 2) to find on an effectiveness index of the plans organization of collaborative group learning activities using the jigsaw technique, 3) to compare learning achievement between before learning and after learning by using the plans for organization of collaborative group learning activities using the jigsaw technique, and 4) to examine students' satisfaction with the organization of collaborative group learning by using the jigsaw technique. The sample used in this research consisted of 25 first-year undergraduate students from 1 classroom of Faculty of Education, Physical Education Institute, Mahasarakham Campus in the academic year 1/2010, obtained using the cluster random sampling technique. The instruments used in the research were: 5 plans for organization of collaborative group learning by using the jigsaw technique, taught for 9 hours; a 40-item 4-choice achievement test, and a 15-item 5-rating-scale questionnaire on learner's satisfaction with learning by using collaboration group learning activities using the jigsaw technique. The results of the research were as follows:

1. The organization of collaborative group learning activities using the jigsaw technique entitled The Dharma Principle of Living by Upholding the Principle of Sufficiency Economy in the General Studies Strand for first-year undergraduate students had on efficiency of 89.60/84.10 which was higher the established
2. An effectiveness index of the organization of collaborative group learning activities

using the jigsaw technique entitled The Dharma Principle of Living by Upholding the Principle of Sufficiency Economy in the General Studies Strand for first-year undergraduate students was 0-774, showing that the learners had learning progress at 77.64 percent

3. The students who learned using collaborative group learning activities using the jigsaw technique in the Morality and Ethics Course for Ideal Thai Graduates entitled The Dharma Principle of Living by Upholding the Principle of Sufficiency Economy showed higher learning achievement after learning than before learning at the .05 level of statistical significance.

4. The first-year undergraduate students showed their satisfaction with the organization of collaborative group learning activities using the jigsaw technique entitled The Dharma Principle of Living by Upholding the Principle of Sufficiency Economy as a whole at a high level.

In conclusion, the developed organization of collaborative group learning activation using the jigsaw technique in the Morality and Ethics course for Ideal Thai Graduates entitled The Dharma Principle of Living by Upholding the Principle of Sufficiency Economy in the General studies Strand for first-year undergraduate students was appropriately efficient and effective. Learners showed their satisfaction at a high level. Therefore, the results of this research could be implemented in organization of learning and teaching for learners to achieve the course objectives in the future.

กิตติกรรมประกาศ

วิจัยฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลือแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา ได้แก่ รองศาสตราจารย์อุดม พิริยสิงห์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เสริมเกียรติ พรหมผุย ดร. ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน ที่ให้คำปรึกษา ให้แนวคิด คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ และตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องมาตลอด ในนามของรองอธิการบดีสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม ขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ คุณครู โรงเรียนหลักเมืองมหาสารคาม ได้แก่ คุณครูรุ่งอนงค์ นนทวงศ์ ครู อันดับ คศ. 3 คุณครูสุภาพร จันทฤทธิ์ ครู อันดับ คศ. 3 คุณครู ประทวนวิวัน ชันโพธิ์ ครู อันดับ คศ. 3 และ คุณครูเนตรนภา จวบบุญ ครู อันดับ คศ. 2 คุณครูมุกดาภิรักษ์ ปาสาบุตร ครู อันดับ คศ. 2 ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ตลอดจนให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณคณาจารย์ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม ที่กรุณา ให้คำแนะนำช่วยเหลือ ให้การวิจัยครั้งนี้ จนสำเร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณ อาจารย์กิตติกุล รัตนรังสิกุล ที่กรุณาช่วยเหลือ และให้คำแนะนำการใช้โปรแกรม SPSS เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิจัยในครั้งนี้จนสำเร็จ

ขอขอบคุณ อาจารย์ ประวิทย์ หวานชม ที่กรุณาช่วยเหลือ แปลบทคัดย่อจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษจนสำเร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณนักศึกษา สถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตมหาสารคาม ที่ให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ ในการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี ให้ การวิจัยครั้งนี้ จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณสถาบันการพลศึกษา ที่ได้จัดงบประมาณสนับสนุน โดยเฉพาะ นายสมพงษ์ ชะตะวิถี อธิการบดีสถาบันการพลศึกษา ที่ให้การสนับสนุนในทุกรูปแบบ และขอขอบคุณฝ่ายประสานงานที่ช่วยดำเนินการให้ผลการศึกษา วิจัยสำเร็จด้วยดี และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะนำไปสู่การกำหนดนโยบายและสาระสำคัญในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนานักศึกษาสถาบันการพลศึกษาต่อไป

(นางนิภาพรรณ วงศ์หนองแว)

หัวหน้าโครงการวิจัย

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
	ความสำคัญของการวิจัย	3
	ขอบเขตของการวิจัย	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิคจิกซอว์	7
	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	16
	หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป	39
	การหาประสิทธิภาพและการหาดัชนีประสิทธิผล	50
	ความพึงพอใจ	55
	เศรษฐกิจพอเพียง	58
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	67
	งานวิจัยในประเทศ	67
	งานวิจัยต่างประเทศ	69
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	74
	ประชากร	74
	กลุ่มตัวอย่าง	74
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	75
	การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	75
	รูปแบบของการวิจัย	82
	ขั้นตอนดำเนินการวิจัย	83
	การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	83
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	84

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	88
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	88
ลำดับขั้นในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	88
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	89
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	95
ความมุ่งหมายของการวิจัย	95
สรุปผล	96
อภิปรายผล	96
ข้อเสนอแนะ	99
บรรณานุกรม	100
ภาคผนวก	106
ภาคผนวก ก แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ	
ด้วยเทคนิคจิกซอว์	107
ภาคผนวก ข แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	136
ภาคผนวก ค แบบบันทึกคะแนนพฤติกรรมการเรียนรู้	
แผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ด้วยเทคนิคจิกซอว์	144
ภาคผนวก ง แบบประเมินและผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญต่อกิจกรรมการเรียนรู้	
แบบกลุ่มร่วมมือ ด้วยเทคนิคจิกซอว์	147
ภาคผนวก จ แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษา	
ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอว์	150
ภาคผนวก ฉ ผลงานนักศึกษา	152
ภาคผนวก ช หนังสือขอเรียนเชิญเป็นที่ปรึกษา และเป็นผู้เชี่ยวชาญ	162
ประวัติย่อของผู้วิจัย	163

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	ตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสาระการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้	78
2	แสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ ของนักศึกษาทุกคน จากการประเมินเพื่อแสดงถึงผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ด้วยเทคนิคจิกซอว์ เรื่องหลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลัก เศรษฐกิจพอเพียง	90
8	ดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ด้วยเทคนิคจิกซอว์ เรื่องหลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลัก เศรษฐกิจพอเพียง	91
9	เปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังเรียน ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยเทคนิคจิกซอว์ ของนักศึกษา เรื่องหลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลัก เศรษฐกิจพอเพียง ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1	92
10	แสดงการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ด้วยเทคนิคจิกซอว์ เรื่องหลักธรรมในการดำเนิน ชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง	93

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการของการจัดการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กรมสามัญศึกษา. 2542 : 6) ซึ่งสอดคล้องกับธรรมชาติของกลุ่มวิชาศึกษาทั่วไป ที่เป็นวิชาว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติและทางสังคม โดยมุ่งให้ผู้เรียนรู้จักปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมเหล่านั้นและมีคุณลักษณะต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้น ผู้เรียนจะต้องรู้จักพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยรู้จักการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ สามารถเผชิญสถานการณ์ที่เกิดขึ้นและมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในชีวิตประจำวันได้ โดยเรียนรู้ด้วยวิธีที่หลากหลาย เรียนรู้จากข้อมูลข่าวสารทั้งภายในและนอกห้องเรียน ซึ่งเป็นความรู้ใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และจำเป็นจะต้องแสวงหาความรู้อยู่ตลอดเวลา โดยใช้เทคโนโลยีและสื่อสารสนเทศต่าง ๆ ให้เป็นประโยชน์ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ รู้จักทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะตามระบอบประชาธิปไตยบนพื้นฐานของหลักคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ นอกจากนั้นผู้เรียนยังต้องรู้คุณค่าและภูมิปัญญาไทย ศิลปะ และวัฒนธรรมที่ดีงามของไทย (กรมวิชาการ. 2544 : 40-41)

ในการจัดการเรียนรู้ครูผู้สอนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง ที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา ดังนั้นครูผู้สอนจึงต้องรู้จักนำวิธีการสอนและเทคนิคการสอนมาจัดกระบวนการเรียนการสอนที่หลากหลาย ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ครูผู้สอนจะต้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล พร้อมกันนี้จะต้องรู้จักวิธีการฝึกผู้เรียนให้มีทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดให้มีกิจกรรมทั้งในและนอกชั้นเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกจัดการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามแก่ผู้เรียน นอกจากนั้นครูผู้สอนควรจัด

บรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ (ยุพาวดี วงษ์เพ็ญ. 2551 : 10-13)

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ด้วยเทคนิคจิกซอว์ (Jigsaw) เป็นวิธีการสอนที่ฝึกให้ผู้เรียนช่วยเหลือพึ่งพากันและกัน แลกเปลี่ยน ปรีกษาหารือ ทำความเข้าใจ เนื้อหาก่อนที่จะนำความรู้ไปอธิบายให้เพื่อนในกลุ่มฟัง (นาตยา ปิณฑนนานนท์. 2543 : 17-18) ผู้เรียนทำหน้าที่เป็นผู้รู้ เป็นแหล่งความรู้ให้กันและกัน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : 42) รู้จักการทำงานเป็นทีม ฝึกการพัฒนาความคิดรวบยอด หรือสร้างมโนทัศน์ในเรื่องที่เรียน ฝึกการฟัง การถ่ายโอนและเชื่อมโยงความรู้ (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2551 : 166-175) อีกทั้งเป็นการฝึกให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและกลุ่ม มีหัวใจสำคัญคือ การพึ่งพาซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นวิธีสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาสังคมวิทยา (สมศักดิ์ ภู่วิภาดาพรรค. 2544 : 21) ตลอดจนพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำมีเจตคติที่ดีทางสังคม เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเอง ได้รับความเพลิดเพลินขณะทำกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ ทำให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างกว้างขวาง (ชวลิต ชูกำแพง. 2551 : 125-127)

ในปัจจุบันนี้นักศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่แล้วใช้ชีวิตโดยขาดความพอเพียง พอดี ไม่อยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงเนื่องจากโครงสร้างทางสังคมที่มีการติดต่อสื่อสารแบบไร้พรมแดนในอินเทอร์เน็ต และอีกทั้งเป็นยุคของบริโภคนิยมที่มีการแข่งขันกันอย่างเสรีนิยมทำให้นักศึกษาซึ่งกำลังเป็นวัยรุ่นใช้ชีวิตโดยขาดการยั้งคิด ไม่มีเหตุผล ไม่มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ 2545 :23) กับการแข่งขันของสื่อโฆษณาต่างๆ ที่นำเสนอให้เห็นได้โดยง่าย ทั่วไปโดยเฉพาะในอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นสื่อที่นักศึกษาวัยรุ่นทั่วไปนิยมเข้าไปใช้กันได้อย่างสะดวกสบาย จึงเกิดปัญหาตามมามากมายโดยเฉพาะปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ไม่เพียงพออันเกิดมาจากความฟุ่มเฟือย ฟุ้งเฟ้อ โดยไม่จำเป็นจึงเกิดปัญหานี้ขึ้นของนักศึกษาตามมา และก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมาอีกมากมาย

คณะกรรมการบริหารโครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้ดำเนินการเพื่อจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติขึ้น โดยอยู่บนพื้นฐานของปรัชญาหลัก กรอบแนวความคิด ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริสององค์สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ยึดทางสายกลางบนพื้นฐานของความสมดุลพอดี รู้จักประมาณอย่างมีเหตุผล มีความรอบรู้เท่าทันโลก เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตเพื่อบ่มให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของคนไทยพัฒนาชีวิตให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาการเรียนรู้ บูรณาการหลักการเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สู่กระบวนการจัดการเรียนการสอนสามารถ

บูรณาการการเรียนการสอนทุกวิชาของทุกระดับชั้นได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน และเป็นรูปธรรม (<http://sufficiencyeconomy.panyathai.or.th/>)

ดังนั้นคณะศิลปศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคามจึงนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาทำการวิจัยในชั้นเรียน ตามแนวนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่มีนโยบายให้สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาได้สอนโดยสอดแทรกเนื้อหาเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปในหลักสูตรและเนื้อหาในทุกรายวิชา เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในรายวิชาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับบัณฑิตในอุดมคติไทย แก่นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาดังกล่าวในปีการศึกษา 2552 โดยมีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาให้นักศึกษาได้เรียนรู้ เข้าใจ และสามารถนำหลักการเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้ ผลการศึกษาวิจัยจะทำให้ได้แนวทางในการปรับปรุง พัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่สอดแทรกเศรษฐกิจพอเพียงในอีกหลาย ๆ วิชาต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการจัดการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมด้วยเทคนิคจิกซอว์ เรื่องหลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อหาดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการจัดการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมด้วยเทคนิคจิกซอว์ เรื่องหลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียน และหลังเรียนจากการใช้แผนการจัดการจัดการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมด้วยเทคนิคจิกซอว์ เรื่องหลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการจัดการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมด้วยเทคนิคจิกซอว์ เรื่องหลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้แผนการจัดการจัดการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมด้วยเทคนิคจิกซอว์ เรื่องหลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1

2. เป็นแนวทางสำหรับครูและผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอว์ เรื่อง หลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ภาคการศึกษา ที่ 1 / 2553 สถาบันการพลศึกษาวิทยาเขต มหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ภาคการศึกษา ที่ 1 / 2553 สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักศึกษา 25 คน ได้มาโดยวิธี การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า คือ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 9 ชั่วโมง รวมเวลาทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

4. เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ตามหลักสูตรสถาบันการพลศึกษาพลศึกษา ระดับปริญญาตรี พุทธศักราช 2548 แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2553 คือ วิชาคุณธรรม จริยธรรมสำหรับบัณฑิตในอุดมคติไทย ในบทที่ 5 เรื่อง หลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 5 แผน ดังนี้

4.1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ประวัติความเป็นมา ความหมาย และความสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง

4.2 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

4.3 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง หลักธรรมคำสอนที่บูรณาการหลักเศรษฐกิจพอเพียง

4.4 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง หลักทฤษฎีใหม่เศรษฐกิจพอเพียง

4.5 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การวางแผนการใช้จ่ายเงิน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ด้วยเทคนิคจิกซอว์ หมายถึง กิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง หลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ที่จัดให้ผู้เรียนได้ร่วมมือและช่วยเหลือกันเรียนรู้ โดยแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ตามความสนใจ ซึ่งมีขั้นตอนคือ แบ่งกลุ่มผู้เรียนออกเป็นกลุ่มบ้าน กับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ทุกกลุ่มบ้านจะได้รับมอบหมายให้ทำกิจกรรมเดียวกัน ผู้สอนจะแบ่งเนื้อหาของเรื่องที่เรียนออกเป็นหัวข้อเท่ากับจำนวนสมาชิกของกลุ่มบ้าน แล้วมอบหมายให้ไปศึกษาค้นคว้าคนละ 1 หัวข้อ สมาชิกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับมอบหมายในหัวข้อเดียวกันจะศึกษาค้นคว้าและทำกิจกรรมร่วมกัน จากนั้นผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนจะกลับเข้ากลุ่มบ้านเดิม เพื่อทำหน้าที่อธิบายความรู้ที่ตนศึกษาจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญให้สมาชิกกลุ่มบ้านฟัง ทำให้สมาชิกในกลุ่มได้เรียนรู้ครบทุกหัวข้อ และเกิดการเรียนรู้เนื้อหาสาระทั้งเรื่อง แล้วสรุปเป็นองค์ความรู้ พร้อมกับนำเสนอหน้าชั้นเรียน

2. ประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอว์ หมายถึง สื่อการเรียนรู้ที่ผ่านการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

3. เกณฑ์ 80/80 หมายถึง เกณฑ์การประเมินประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอว์ ที่ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80 / 80 ดังนี้

80 ตัวแรก หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาทุกคน ที่ได้จากการทำใบงาน คิดเป็นร้อยละ 20 พฤติกรรมการเรียน คิดเป็นร้อยละ 20 และนำเสนอหน้าชั้นเรียน ร้อยละ 10 สมุดจดงานร้อยละ 10 ทุกคะแนนแผนรวมกัน คิดเป็นร้อยละ 40 ได้คะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80

80 ตัวหลัง หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาทุกคน ที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้คะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนที่นักศึกษาทำได้จากการตอบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องหลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน

5. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา เรื่องหลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง

6. ดัชนีประสิทธิผล หมายถึง ค่าหรือตัวเลขที่แสดงถึงความก้าวหน้าในการเรียนของ

ผู้เรียน โดยการเปรียบเทียบคะแนนที่เพิ่มขึ้นจากคะแนนการทดสอบก่อนเรียนกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียน

7. ความพึงพอใจ หมายถึง ระดับความชอบหรือความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอว์ เรื่อง หลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสอนแบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) ในรายวิชาคุณธรรม จริยธรรมสำหรับบัณฑิตอุดมคติไทย เรื่องหลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ผู้ศึกษาวิจัยได้รวบรวมเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับต่อไปนี้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์
2. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
3. ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์
4. หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป
5. การหาประสิทธิภาพและการหาค่าดัชนีประสิทธิผล
6. ความพึงพอใจ
7. เศรษฐกิจพอเพียง
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 8.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์

1. การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ

1.1 ความหมาย

สเลวิน (Slavin, 1975) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือ หมายถึง วิธีสอนอีกแบบหนึ่งซึ่งกำหนดให้นักเรียนที่มีความสามารถต่างกัน ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ โดยปกติจะมี 4 คน เป็นนักเรียนที่เรียนเก่ง 1 คน เรียนปานกลาง 2 คน เรียนอ่อน 1 คน การทดสอบผลการเรียนของนักเรียนจะแบ่งเป็น 2 ตอน ตอนแรกพิจารณาค่าเฉลี่ยของทั้งกลุ่ม ตอนที่สองจะพิจารณาคะแนนทดสอบเป็นรายบุคคล ในการทดสอบนักเรียน ต่างคนต่างทำ แต่เวลาเรียนต้องร่วมมือกัน การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นการเรียนรู้ที่นักเรียนต้องเรียนร่วมกัน รับผิดชอบงานของกลุ่มร่วมกัน โดยที่กลุ่มจะประสบความสำเร็จได้เมื่อสมาชิกทุกคนได้เรียนรู้ บรรลุจุดมุ่งหมายเช่นเดียวกัน

กระทรวงศึกษาธิการ (2544 : 42) เป็นวิธีการที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการทำงานด้วยกันในกลุ่มย่อยและที่สมาชิกมีความสามารถแตกต่างกันมาร่วมกันทำงาน ครูผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำปรึกษา เป็นผู้คอยอำนวยความสะดวกในการเรียน ผู้เรียนทำหน้าที่เป็นผู้รู้ เป็นแหล่งเรียนรู้ให้กันและกัน

การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ (ขวลิต ชูกำแพง. 2551 : 120) เป็นวิธีสอนที่นำไปประยุกต์ใช้ได้กับหลายวิชาและหลายระดับชั้น โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อยโดยทั่วไปมีสมาชิกในกลุ่ม 4 คนที่มีความสามารถแตกต่างกัน เป็นนักเรียนเก่ง 1 คน ปานกลาง 2 คน และอ่อน 1 คน นักเรียนในกลุ่มต้องเรียนและรับผิดชอบงานของกลุ่มร่วมกัน นักเรียนจะประสบผลสำเร็จก็ต่อเมื่อเพื่อนสมาชิกในกลุ่มทุกคนประสบผลสำเร็จ บรรลุเป้าหมายร่วมกัน จึงทำให้นักเรียนช่วยเหลือกันจากการพึ่งพา กัน และสมาชิกในกลุ่มจะได้รับรางวัลร่วมกัน เมื่อกลุ่มทำคะแนนได้ถึงเกณฑ์ที่กำหนดไว้

การเรียนรู้แบบร่วมมือ (สำนักงานการปฏิรูปการศึกษา. 2539 : 19) จัดการเรียนที่เน้นกระบวนการกลุ่มเพื่อเป็นการปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ในการจัดการเรียนการสอนโดยทั่วไป เรามักจะไม่ให้ความสนใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ และปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน ส่วนใหญ่เรามักมุ่งเน้นไปที่ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน หรือระหว่างผู้เรียนกับบทเรียนความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนเป็นมิติที่มักจะถูกละเลยหรือมองข้ามไปทั้ง ๆ ที่มีผลการวิจัยชี้ชัดเจนว่า ความรู้สึกของผู้เรียนต่อตนเอง ต่อโรงเรียน ครูและเพื่อนร่วมชั้น มีผลต่อการเรียนรู้มาก (ทิสนา แคมมณี. 2545 : 98-99)

1.2 หลักการพื้นฐานเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

นักปรัชญาการศึกษาคือ จอห์น ดิวอี้ ให้ความสำคัญต่อหลักการเรียนรู้จากการกระทำ สมองเกิดจากประสบการณ์ นักเรียนเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงที่ได้เรียนรู้จากการเรียนแบบร่วมมือ

Jonhson และ Johnson (1994 : 31-37) การจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติงานเป็นกลุ่มย่อย โดยมีสมาชิกกลุ่มที่มีความสามารถที่แตกต่างกัน เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเรียนรู้ของแต่ละคนสนับสนุนให้มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จนบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

แม็คคอนเนล (McConnel. 1994 : 98) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้แบบกลุ่ม

ร่วมมือ ว่าเป็นกระบวนการที่อาศัยหลักการร่วมมือกันช่วยเหลือกันของสมาชิกกลุ่ม ทำงานจนบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือจึงเป็นคำที่ใช้ใน การจัดการเรียนการสอนที่ออกมาเพื่อส่งเสริมการร่วมมือในกลุ่ม (อย่างน้อย 2 คน) งานที่ทำแบบเดี่ยวแล้วสำเร็จยากจะกลายเป็นงานง่าย ๆ ที่ประสบความสำเร็จสูงผ่านการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ซึ่งการเรียนแบบนี้ผู้เรียนจะเกิดทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความมั่นใจ และเห็นคุณค่าในตัวเองควบคู่ไปกับได้ประสิทธิภาพในด้านผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ (ด้านวิชาการ)

1.3 ความสำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ปฐมพงษ์ บานฤทัย (วัฒนาพร ระงับทุกข์. 2542 : 34 ; อ้างอิงมาจาก ปฐมพงษ์ บานฤทัย. 2550 : 59) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือเป็นวิธีการเรียนการสอนที่จัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ แต่ละกลุ่มประกอบสมาชิกที่มีความรู้ ความสามารถแตกต่างกัน โดยที่แต่ละคนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนรู้และในความสำเร็จของกลุ่มโดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้ รวมทั้งการเป็นกำลังใจแก่กันและกัน คนที่เรียนเก่งจะช่วยเหลือคนที่อ่อนแอกว่า สมาชิกในกลุ่ม ไม่เพียงแต่รับผิดชอบต่อการเรียนของตนเท่านั้น หากแต่จะต้องร่วมรับผิดชอบการเรียนรู้ของเพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ความสำเร็จของกลุ่มแต่ละบุคคลถือความสำเร็จของกลุ่ม

1.4 ประโยชน์ของการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ปฐมพงษ์ บานฤทัย (รุจิร ภู่อารยะ. 2545 : 101 - 102 ; อ้างอิงมาจาก ปฐมพงษ์ บานฤทัย. 2550 : 63) กล่าวถึง ผลดีของการเรียนรู้แบบร่วมมือ ไว้ดังนี้

1. มีความพยายามที่จะบรรลุเป้าหมายมากขึ้น (Greater Efforts to Achieve)

การเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยให้ผู้เรียนมีความพยายามที่จะเรียนให้บรรลุเป้าหมาย เป็นผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้สูงขึ้น และมีผลงานมากขึ้น การเรียนรู้มีความคงทนมากขึ้น (Long-term-retention) มีแรงจูงใจภายในและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีการใช้เวลาอย่างมีประสิทธิภาพ ใช้เหตุผลดีขึ้นและคิดอย่างมีวิจารณญาณมากขึ้น

2. มีสุขภาพจิตดีขึ้น (Greater Efforts Psychological Health) การเรียนรู้แบบ

ร่วมมือช่วยให้ผู้เรียนมีสุขภาพจิตดีขึ้น มีความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับตนเองและมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยพัฒนาทักษะทางสังคมและความสามารถในการเผชิญกับความเครียดและความผันแปรต่าง ๆ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นการจัดการเรียนรู้ที่แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ประมาณ 3-5 คน สมาชิกในกลุ่มมีความสามารถแตกต่างกัน นักเรียนในกลุ่มต้องมีปฏิสัมพันธ์ในการเรียนรู้ร่วมกัน แต่ละคนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและกลุ่ม โดยมีเป้าหมายคือความสำเร็จของกลุ่ม

2. เทคนิคจิกซอว์

2.1 ประวัติจิกซอว์

Elliot Aronson (สมศักดิ์ ภูวิภาดารรรณ. 2544 : 21 ; อ้างอิงมาจาก Elliot Aronson. 1978) เป็นผู้คิดรูปแบบจิกซอว์ขึ้นใช้ที่มหาวิทยาลัยเท็กซัสและมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนียแห่งซานตาครูซ เป็นวิธีการที่ง่าย ๆ เพื่อให้ผู้เรียนรู้ลึกถึงความรับผิดชอบที่ตนมีต่อกลุ่ม โดยการแต่งตั้งให้ผู้เรียนเป็นผู้เชี่ยวชาญ (Expert) ในแต่ละสาขาที่มอบหมายและ ผู้เชี่ยวชาญนั้น ต้องมาสอนเพื่อนคนอื่น ๆ ในทีมในเรื่องที่ตนเองรู้ ในที่สุดผู้เรียนทั้งหมดจะเรียนรู้เรื่องทั้งหมดจากเพื่อน นั่นคือ ผู้เรียนแต่ละคนในหนึ่งกลุ่มได้รับมอบหมายงานเพียงหนึ่งชิ้นย่อย แต่ต้องต่อชิ้นย่อยให้เต็มรูป นั่นคือ ต้องเรียนรู้ทั้งเรื่อง แล้วมีการทดสอบเป็นคะแนนของแต่ละคน

2.2 แนวคิดการเรียนรู้จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคจิกซอว์

สมศักดิ์ ภูวิภาดารรรณ (2544 : 3) กล่าวว่าไว้ว่าจิกซอว์ เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการช่วยเหลือกันเรียนรู้ในกลุ่มเพื่อน ซึ่งเหมาะกับรายวิชาที่ผู้เรียนต้องอ่านเนื้อหาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับสาระสำคัญ

กระทรวงศึกษาธิการ (2544 : 42) กล่าวว่าไว้ว่า จิกซอว์ เป็นวิธีการเรียนรู้บนพื้นฐานที่ให้ผู้เรียนแต่ละคนเสมือนผู้เชี่ยวชาญในหัวข้อใดหัวข้อหนึ่ง แล้วทำหน้าที่ให้ความรู้แก่เพื่อนในกลุ่มส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์กันและกัน

ชวลิต ชูกำแหง (2551 : 125) กล่าวว่าไว้ว่า ผู้ที่คิดค้นการเรียนรู้เทคนิคจิกซอว์เริ่มแรกคือ Aronson และคณะ (1978) หลังจากนั้น Slavin ซึ่งได้นำแนวคิดมาปรับขยายเพื่อให้สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้มากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการบรรยาย เช่น สังคมศึกษา วรรณคดี และบางส่วนของวิชาวิทยาศาสตร์และวิชาอื่น ๆ ที่เน้นความรู้ความเข้าใจมากกว่าพัฒนาทักษะ ใช้ครั้งแรกกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 6 สมาชิกในกลุ่มมี 6 คน ความรู้ต่างระดับกัน สมาชิกแต่ละคนไปเรียนร่วมกับสมาชิกของกลุ่มอื่น ๆ ในหัวข้อที่ต่างกันออกไป แล้วทุกคนกลับมากลุ่มของตน สอนเพื่อนในสิ่งที่ตนไป

เรียนร่วมกับสมาชิกของกลุ่มอื่น ๆ มา การประเมินผลเป็นรายบุคคล แล้วรวมเป็นคะแนนของกลุ่ม อาจเรียกวิธีการเรียนรู้นี้ว่า “การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือโดยข้ามกลุ่ม”

2.3 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิคจิกซอว์

กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2551 : 130) กล่าวถึงมีขั้นตอนการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยความร่วมมือแบบจิกซอว์ หรือภาพต่อ โดยใช้ไอซีทีสนับสนุนการเรียนรู้ ดังนี้

1. แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็นกลุ่มละ 5 -6 คน สมาชิกของกลุ่มควรมี หลากหลายเพศ และความสามารถ
2. มอบหมายให้นักเรียนคนหนึ่งจากแต่ละกลุ่มเป็นหัวหน้ากลุ่ม ในช่วงเริ่มต้น หัวหน้ากลุ่มควรเป็นผู้ที่มีวุฒิภาวะมากที่สุดในกลุ่ม
3. แบ่งบทเรียนออกเป็น 5 – 6 ส่วน
4. มอบหมายให้นักเรียนแต่ละคนเรียนเนื้อหาแต่ละส่วน และกำกับให้นักเรียน ศึกษาเฉพาะส่วนของตนเอง
5. ให้นิเวลนักเรียนในการอ่านเนื้อหาส่วนที่ได้รับมอบหมายอย่างน้อย 2 ครั้ง และทำการศึกษาเนื้อหานั้น ไม่มีความจำเริญใดที่ต้องให้นักเรียนจำ
6. จากการรวมกลุ่มเป็นการชั่วคราวของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ หรือกลุ่มสอน โดยให้นักเรียนที่ได้รับมอบหมายเนื้อหาส่วนเดียวกันรวมตัวกัน ให้นิเวลแก่นักเรียนในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการอภิปรายประเด็นสำคัญของเนื้อหาส่วนนั้น ออกแบบสร้างชิ้นงานโดยใช้ไอซีทีเป็นเครื่องมือ สำหรับใช้ในการนำเสนอ และซักซ้อมการนำเสนอในกลุ่มเรียน
7. ให้นักเรียนกลับมายัง กลุ่มเดิมหรือกลุ่มเรียน
8. ให้นักเรียนแต่ละคนนำเสนอส่วนที่ได้รับมอบหมายให้แก่กลุ่ม กระตุ้นให้ สมาชิกในกลุ่มซักถามให้เกิดความชัดเจน
9. ครูดูแลจากกลุ่มหนึ่งไปอีกรุ่น สังเกตกระบวนการ ถ้ากลุ่มใดมีปัญหาเกิดขึ้น เช่น สมาชิกในกลุ่มมีอิทธิพลเหนือคนอื่น หรือคอยขัดจังหวะ ก็เข้าไปแทรกในจังหวะที่เหมาะสม ในที่สุดงานนี้ควรเป็นหน้าที่ของหัวหน้ากลุ่ม ครูอาจใช้วิธีกระซิบให้คำแนะนำถึงวิธีการแทรกแซง จนกระทั่งหัวหน้ากลุ่มสามารถจัดการได้เอง
10. เมื่อจบบทเรียนนี้แล้ว จัดให้มีการทดสอบในเนื้อหาที่ได้เรียนเพื่อให้นักเรียน ตระหนักว่าการกระทำในส่วนนี้ไม่ใช่ทำเพื่อความสนุกหรือเล่น ๆ แต่เป็นการเรียนจริง

นาคยา ปิณฑานนท์ (2543 : 17) กล่าวถึง กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบจิกซอว์ ดังนี้

1. ครูอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจในงานและลักษณะการเรียนรู้ภายในกลุ่ม
2. ให้ผู้เรียนเข้ากลุ่มตามที่ครูจัดให้
3. จำนวนสมาชิกในแต่ละกลุ่มขึ้นอยู่กับจำนวนหัวข้อที่จะให้ผู้เรียนศึกษา เช่น ถ้าศึกษา 3 ข้อ ก็แบ่งกลุ่มแบ่งละ 3 คน เป็นต้น ในกรณีที่มีบางกลุ่มมีผู้เรียน 4 คน แทนที่จะเป็น 3 คน ก็อาจให้มีบางหัวข้อให้ผู้เรียนศึกษากัน 2 คนก็ได้
4. ผู้เรียนจากแต่ละกลุ่มที่ศึกษาหัวข้อเดียวกัน มารวมกลุ่มกัน เพื่อปรึกษาหารือในการศึกษาหัวข้อนั้นให้เข้าใจ
5. ผู้เรียนแต่ละคนกลับเข้ากลุ่มเดิม นำสาระจากหัวข้อของตนมาอธิบายและอภิปรายร่วมกันกับเพื่อนให้เข้าใจ และทำงานกลุ่มตามที่ครูกำหนด
6. ครูกำหนดบทบาทหน้าที่ให้ผู้เรียนปฏิบัติขณะทำงานกลุ่ม เพื่อให้การทำงานกลุ่มเป็นไปด้วยดี
7. เมื่อทุกกลุ่มทำงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จเรียบร้อยแล้ว ครูประเมินในสิ่งที่ได้เรียนไป

องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบร่วมมือ การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือมีองค์ประกอบสำคัญดังนี้ (สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. 2550 : 134-135)

1. มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันในทางบวก (Positive Interdependence) หมายถึง การที่สมาชิกในกลุ่มมีการทำงานอย่างมีเป้าหมายร่วมกัน มีการแข่งขัน มีการใช้วัสดุอุปกรณ์และข้อมูลต่าง ๆ ร่วมกัน มีบทบาทหน้าที่และประสบความสำเร็จร่วมกัน รวมทั้งได้รับผลประโยชน์หรือรางวัลโดยเท่าเทียมกัน
2. การปฏิสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดระหว่างการทำงานกลุ่ม (Face to Face Promotion Interaction) เป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน อธิบายความรู้ให้แก่เพื่อนสมาชิกในกลุ่มฟัง และมีการให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน
3. การตรวจสอบความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคน (Individual Accounttability) เป็นกิจกรรมที่ตรวจเช็คหรือทดสอบให้มั่นใจว่าสมาชิกมีความรับผิดชอบต่องานกลุ่มหรือไม่ เพียงใด โดยสามารถที่จะทดสอบเป็นรายบุคคล เช่น การสังเกต การทำงาน การสุ่มถามปากเปล่า เป็นต้น

4. การใช้ทักษะระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่มย่อย (Interdependence and Small Group Skills) ในการเรียนรู้แบบร่วมมือนี้เพื่อให้งานกลุ่มประสบความสำเร็จ ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝนทักษะระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่ม เช่น ทักษะการสื่อสาร ทักษะการเป็นผู้นำ ทักษะการตัดสินใจ การแก้ปัญหาและทักษะกระบวนการกลุ่ม เป็นต้น

5. กระบวนการกลุ่ม (Group Process) เป็นกระบวนการทำงานที่มีขั้นตอนซึ่งสมาชิกแต่ละคนจะต้องทำความเข้าใจในเป้าหมายการทำงาน มีการวางแผน ดำเนินงานตามแผน ประเมินผลงานและปรับปรุงงานร่วมกัน

องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบร่วมมือทั้ง 5 องค์ประกอบนี้ จะเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้งานกลุ่มประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งสมาชิกทุกคนจะต้องมีความมุ่งมั่น มีความสัมพันธ์และพึ่งพาอาศัยซึ่งกันอย่างจริงจังในการดำเนินกิจกรรม จึงจะทำให้งานบรรลุเป้าหมายที่กำหนดได้

สมศักดิ์ ภู่วิภาดาพรรณ (2544 : 24) กล่าวถึงกระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบจิกซอว์ มีขั้นตอนดังนี้

1. จัดเนื้อหาในกิจกรรมการเรียนรู้ออกเป็นส่วน ๆ
2. ให้สมาชิกในกลุ่มครอบครัว (family Group) เลือกส่วนที่ตนสนใจคนละ 1 ส่วนให้เป็นผู้เชี่ยวชาญ
3. ผู้เชี่ยวชาญแต่ละส่วนศึกษาเนื้อหาในส่วนที่ตนรับผิดชอบก่อนเข้ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
4. ผู้เชี่ยวชาญแต่ละส่วนเข้ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert Group) โดยผู้เชี่ยวชาญของทุกกลุ่มครอบครัวจะมารวมกันเพื่ออภิปราย แลกเปลี่ยนทำความเข้าใจเนื้อหาในส่วนที่รับผิดชอบมาให้กระจ่างชัด
5. จากนั้นผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนจะกลับเข้ากลุ่มครอบครัว เพื่อนำสิ่งที่ได้จากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญกลับไปแลกเปลี่ยน อภิปราย และให้ข้อมูลกับกลุ่มครอบครัวของตน

3. สมาชิกทุกคนรับการทดสอบ

ประดิษฐ์ เหล่าเนตร (2547 : 6-7) กล่าวถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบจิกซอว์ มีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ครูแบ่งหัวข้อที่จะเรียนเป็นหัวข้อย่อย ๆ ให้เท่ากับจำนวนสมาชิกในกลุ่ม

ขั้นที่ 2 จัดกลุ่มนักเรียนโดยให้มีความสามารถคละกันภายในกลุ่มเป็น Home Groups กลุ่มละ 3-4 คน สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มอ่านเฉพาะหัวข้อที่ตน ได้รับมอบหมายเท่านั้น เช่น

นักเรียน A1 อ่านเฉพาะหัวข้อย่อยที่ 1

นักเรียน A2 อ่านเฉพาะหัวข้อย่อยที่ 2

นักเรียน A3 อ่านเฉพาะหัวข้อย่อยที่ 3

นักเรียน A4 อ่านเฉพาะหัวข้อย่อยที่ 4

ขั้นที่ 3 Expert Groups นักเรียนที่อ่านหัวข้อย่อยเดียวกันมานั่งด้วยกัน เพื่อทำงาน ซักถาม และทำกิจกรรมกลุ่ม Expert Groups ตัวอย่าง

คนที่ 1 อ่านโจทย์

คนที่ 2 จดบันทึกข้อมูลสำคัญที่โจทย์กำหนดให้ อธิบายว่าโจทย์ ต้องการให้อะไร

คนที่ 3 คำนวนหาคำตอบ

คนที่ 4 สรุปบททวนขั้นตอนทั้งหมดตรวจสอบคำตอบอีกครั้ง

เมื่อนักเรียนทำแต่ละข้อเสร็จแล้ว ให้นักเรียนหมุนเวียนเปลี่ยนหน้าที่กัน แล้วทำ โจทย์ข้อถัดไปจนครบทุกข้อ

ขั้นที่ 4 นักเรียนแต่ละคนในกลุ่ม Expert Groups กลับมายังกลุ่มเดิม (Home Groups) ของตนเอง แล้วผลัดกันอธิบายให้สมาชิกในแต่ละคนในกลุ่มฟัง เริ่มจากหัวข้อย่อยที่ 1,2, 3,4 ตามลำดับ

ขั้นที่ 5 ทำการทดสอบ (Quiz) หัวข้อย่อยที่ 1 – 4 แก่นักเรียนทุกคนทั้งห้อง (สอบเดี่ยว) แล้วนำคะแนนของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มมารวมกันเป็น”คะแนนกลุ่ม”

ขั้นที่ 6 กลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุดในการสอบครั้งนี้ จะติดประกาศเป็นมุมจดหมาย ของห้อง

Krumea (2009 : Web Site) กล่าวถึงวิธีการจิกซอร์ ไว้ดังนี้

1. เนื้อหาในกิจกรรมการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 4 ส่วน
2. จำนวนนักเรียน 24 คน แบ่งเป็นกลุ่มละ 4 คน คละความสามารถ เก่ง ปานกลาง อ่อน จำนวน 6 กลุ่ม เรียกว่า กลุ่มบ้าน (Home Groups)

3. ครูแจกเนื้อหา ให้กลุ่มบ้าน กลุ่มละ 4 ส่วน
4. สมาชิกในกลุ่มบ้าน เลือกเนื้อหาส่วนที่ตนสนใจคนละ 1 ส่วน
 - ผู้เลือกเนื้อหา ส่วนที่ 1 ให้เป็นผู้เชี่ยวชาญ 1 (Expert 1)
 - ผู้เลือกเนื้อหา ส่วนที่ 2 ให้เป็นผู้เชี่ยวชาญ 1 (Expert 2)
 - ผู้เลือกเนื้อหา ส่วนที่ 3 ให้เป็นผู้เชี่ยวชาญ 1 (Expert 3)
 - ผู้เลือกเนื้อหา ส่วนที่ 4 ให้เป็นผู้เชี่ยวชาญ 1 (Expert 4)
5. ผู้เชี่ยวชาญแต่ละส่วนเข้ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert Groups) ที่ได้เนื้อหาส่วนเดียวกัน โดยผู้เชี่ยวชาญ 1 ของทุกกลุ่มบ้าน จะมารวมกันเพื่ออภิปราย แลกเปลี่ยนทำความเข้าใจ และตอบคำถามประเด็นเนื้อหาในส่วนที่ 1 ให้กระจ่างชัด ทำนองเดียวกันกับผู้เชี่ยวชาญ 2,3 และ 4 ของทุกกลุ่มบ้าน ก็จะเข้ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญตามส่วนของเนื้อหาที่ตนรับผิดชอบ
6. จากนั้นผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนจะกลับเข้ากลุ่มบ้าน เพื่อนำสิ่งที่ได้จากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญกลับไปแลกเปลี่ยน อภิปราย และให้ข้อมูลกับกลุ่มบ้านของตน
7. สมาชิกทุกคนรับการทดสอบ
8. เฉลย – ตรวจแบบทดสอบ และครูกับนักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหาทั้ง 4 ส่วน
9. นักเรียนรับทราบคะแนนของตนเองและคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม ซึ่งได้จากการเฉลี่ยคะแนนรวมของสมาชิกในกลุ่ม
10. บันทึกคะแนนรายบุคคลและประกาศคะแนนรวมแต่ละกลุ่ม ชมเชยและให้รางวัลเพื่อเป็นการกระตุ้นกลุ่มที่ได้คะแนนน้อยให้พัฒนาตนเองยิ่งขึ้น ส่วนกลุ่มที่ได้คะแนนมากก็ต้องรักษามาตรฐานของตนเองไว้ในการเรียนครั้งต่อไป

2.4 ข้อดีและข้อจำกัด ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคจิกรอร์ มีดังนี้

(ชวลิต ชูกำแพง. 2551 : 128)

ข้อดี

1. ผู้เรียนมีความเอาใจใส่ รับผิดชอบต่อตัวเองและกลุ่มร่วมกับสมาชิกอื่น
2. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถต่างกันได้เรียนรู้ร่วมกัน
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนผลัดเป็นกันเป็นผู้นำ
4. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกเรียนรู้ทักษะทางสังคมโดยตรง

ข้อจำกัด

1. ถ้าผู้เรียนขาดความเอาใจใส่และรับผิดชอบ จะส่งผลให้ผลงานกลุ่มและการ

เรียนรู้ไม่ประสบผลสำเร็จ

2. เป็นวิธีการที่ผู้สอนจะต้องใช้เวลาในการเตรียมการและต้องดูแลช่วยเหลือเอาใจใส่ในกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างใกล้ชิด

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ความหมาย

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542 : 1) กล่าวว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็น แผนการหรือโครงการที่จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อใช้ในการปฏิบัติการสอนในรายวิชาใดวิชาหนึ่งเป็นการเตรียมการสอนอย่างเป็นระบบ และเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครู ได้พัฒนาการจัดการเรียนการสอนไปสู่วัตถุประสงค์การเรียนรู้ และจุดหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

รุจิร ภูสาระ (2545 : 159) กล่าวว่าไว้ว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นเครื่องมือแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามกำหนด ไว้ในสาระการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่ม

ชาญชัย ชมดิษฐ์ (2548 : 368) กล่าวว่าไว้ว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นแผนที่กำหนดไว้เป็นขั้นตอนล่วงหน้าก่อนสอนจริง ขั้นตอนดังกล่าวระบุถึง วัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีการ และกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อหรือเครื่องมือที่ใช้ และวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้การสอนอย่างชัดเจน

สรุปได้ว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมและการจัดการเรียนรู้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

2. ความสำคัญของแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้

สุวิทย์ มูลคำ (2551 : 58) กล่าวถึง ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ ไว้ดังนี้

1. ทำให้เกิดการวางแผนวิธีสอนที่ดี วิธีเรียนที่ดี ที่เกิดจากการผสมผสานความรู้และวิทยาการทางการศึกษา

2. ช่วยให้ครูผู้สอนมีคู่มือการจัดการเรียนรู้ที่ทำได้ล่วงหน้าด้วยตนเอง และทำให้ครูมีความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้ได้ตามเป้าหมาย

3. ช่วยให้ครูผู้สอนทราบว่าการสอนของตนได้เดินไปในทิศทางใด หรือทราบว่าสอนอะไร ด้วยวิธีใด สอนทำไม สอนอย่างไร จะใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้อะไร และจะวัดและประเมินผลอย่างไร

4. ส่งเสริมให้ครูผู้สอนใฝ่ศึกษาหาความรู้ ทั้งเรื่องหลักสูตร วิธีการเรียนรู้ จะจัดหาและใช้สื่อแหล่งเรียนรู้ ตลอดจนการวัดและประเมินผล
5. ใช้เป็นคู่มือสำหรับครูที่มาสอนแทนได้
6. แผนการจัดการเรียนรู้ที่นำไปใช้และพัฒนาแล้วจะเกิดประโยชน์ต่อวงการศึกษา
7. เป็นผลงานทางวิชาการที่แสดงถึงความชำนาญและเชี่ยวชาญของครูผู้สอน สำหรับประกอบการประเมิน เพื่อขอเลื่อนตำแหน่งหรือวิทยฐานะครูให้สูงขึ้น

3. องค์ประกอบของแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้

รุจิร ภู่อาระ (2545 : 160) กล่าวถึงองค์ประกอบของแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ดังตัวอย่างแผนจัดการเรียนรู้.....หน่วยการเรียนรู้เรื่อง.....ชั้น.....
กลุ่มสาระการเรียนรู้.....จำนวนคาบ.....

1. สาระสำคัญ
2. จุดประสงค์ปลายทาง
3. จุดประสงค์นำทาง
4. เนื้อหา
5. กิจกรรมการเรียนการสอน
6. สื่อการเรียนการสอน
7. การวัดผลประเมินผล

4. รูปแบบการจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

สุวิทย์ มูลคำ (2551 :60-62) กล่าวถึง รูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้ นิยมใช้กันทั่วไป มี 3 รูปแบบใหญ่ๆ ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบบรรยาย
2. แผนการจัดการเรียนรู้แบบตาราง
3. แผนการจัดการเรียนรู้แบบพิสดาร
5. ลักษณะของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2546 : 216) กล่าวถึง ลักษณะของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี ไว้ดังต่อไปนี้

1. เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติให้มากที่สุดโดย มีผู้สอนเป็นผู้ให้คำแนะนำ ส่งเสริมหรือกระตุ้นให้กิจกรรมที่ผู้เรียนดำเนินการเป็นไปตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้

2. เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนค้นพบคำตอบ หรือทำสำเร็จด้วยตนเองโดยผู้สอนต้องลดบทบาทจากผู้บอกคำตอบมาเป็นผู้คอยกระตุ้นด้วยคำถามหรือปัญหาให้ผู้เรียนคิดแก้ไข หรือหาแนวทางไปสู่ความสำเร็จในการทำกิจกรรมด้วยตนเอง

3. เป็นกิจกรรมที่มุ่งให้ผู้เรียนรับรู้ และเรียนรู้อย่างเป็นกระบวนการ และสามารถนำกระบวนการไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

4. เป็นกิจกรรมที่ผู้สอนได้ใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้และผู้เรียน

5. เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากวัสดุอุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้ในชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น

ตัวอย่างการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ด้วยเทคนิคจิกซอว์

1. การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ด้วยเทคนิคจิกซอว์

โดย รศ.ดร.นิตยา ปิณฑานนท์

อาจารย์ไพโรจน์กำลังสอนเรื่อง น้ำประปา ให้กับนักเรียน หลังจากนั้นได้จัดกิจกรรมกลุ่ม ดังนี้

1. อาจารย์ไพโรจน์ให้ผู้เรียนเข้ากลุ่มกันแบบละความสามารถ และละเพศกลุ่มละ 3 คน และได้ขอทำความเข้าใจกับผู้เรียนเกี่ยวกับการทำงานกลุ่มว่า

2. ให้ทุกคนร่วมมือช่วยเหลือกับทำงานในกลุ่มจนเสร็จตามที่ครูกำหนด

3. หากมีปัญหาใด ๆ ให้ความช่วยเหลือจากเพื่อนในกลุ่ม ก่อนถามครู

4. พูดยกกับเขา ๆ อย่างสุภาพ

5. อาจารย์ไพโรจน์แจกเอกสารประชาสัมพันธ์ของ กปน. ให้แต่ละกลุ่ม โดยผู้เรียนในกลุ่มแต่ละคนจะได้รับเอกสารคนละหัวข้อ ได้แก่

เอกสารหมายเลข 1

เขาทำน้ำประปาได้อย่างไร

น้ำประปาผลิตขึ้นจากน้ำดิบในแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งถูกสูบน้ำเข้ามายังคลอง
ประปาที่จังหวัดปทุมธานี ผ่านกระบวนการผลิตน้ำที่ทันสมัยในโรงงานผลิตน้ำ ซึ่งจะ
มีการทำน้ำให้ตกตะกอน เพื่อให้น้ำใสสะอาด โดยการเติมปูนขาว สารส้ม จากนั้นจะ
ผ่านการกรอง เพื่อให้น้ำมีความใสสะอาดยิ่งขึ้น ให้เกิดความปลอดภัย ปราศจากเชื้อโรค
ก็จะมีการเติมคลอรีนฆ่าเชื้อโรคในน้ำก่อนสูบจ่ายไปให้ประชาชน
ทำไมต้องใช้คลอรีนฆ่าเชื้อโรคในน้ำประปา เนื่องจากคลอรีนที่นำมาใช้ใน
ปริมาณที่ไม่เป็นอันตรายต่อร่างกาย จะสามารถฆ่าและกำจัดเชื้อโรคในน้ำได้หมด
ทำให้อุปโภค บริโภคน้ำได้อย่างปลอดภัย ผู้ดื่มน้ำประปาจึงไม่ต้องกลัวท้องเสีย และ
กรณีมีกลิ่นคลอรีนในน้ำเท่ากับเป็นสิ่งยืนยันว่า “น้ำประปานั้นสะอาด ปราศจากเชื้อโรค”
แต่ถ้าต้องการกำจัดกลิ่นคลอรีนในน้ำ สามารถทำได้ง่าย เพียงแค่รองน้ำทิ้งไว้สักพัก
หรือนำน้ำไปต้ม กลิ่นคลอรีนจะระเหยไปเอง ทำให้น้ำนั้นน่าดื่มยิ่งขึ้น

เอกสารหมายเลข 2

ทำไมเปิดน้ำประปาในตอนเช้าจะขุ่นแดง

โดยปกติ การประปานครหลวง (กปน.) จะส่งน้ำที่มีคุณภาพ ใสสะอาด ได้มาตรฐาน
ตลอดเวลาแต่บางครั้ง ผู้ใช้น้ำจะพบว่าน้ำประปาในตอนเช้าที่เปิดใช้ มักจะขุ่นในตอนเช้า
ทุกวัน เรื่องนี้มีสาเหตุจากท่อภายในบ้านของผู้ใช้น้ำเก่า กรณีเป็นท่อเหล็กอาบรังสี
หากมีอายุการใช้งานนานกว่า 10 ปีขึ้นไปมักเป็นสนิม และมีตะกอนเกาะอยู่จำนวนมาก
เมื่อเวลาที่เลิกใช้น้ำตอนกลางคืน เป็นเวลานานหลายชั่วโมง น้ำในเส้นท่อน้ำไม่มีการ
เคลื่อนที่ ตะกอนต่าง ๆ ก็จะหยุดนิ่ง เมื่อเปิดใช้น้ำอีกครั้ง แรงดันน้ำในเส้นท่อน้ำจะเพิ่มขึ้น

ไปพัดพาตะกอนในเส้นท่อหลุดออกมาพร้อมกับน้ำ ทำให้น้ำที่เปิดใช้พุ่ง มีสีแดงของสนิม และเมื่อเปิดใช้ไปนาน ๆ น้ำจะเริ่มใส เพราะตะกอนถูกขับออกมาพร้อมกันน้ำมากแล้ว

เอกสารหมายเลข 3

จะดูแลระบบน้ำประปาภายในบ้านได้อย่างไร

น้ำเป็นทรัพยากรที่มีค่า กระบวนการผลิตน้ำประปาต้องใช้ต้นทุนมาก เราจึงควรใช้น้ำอย่างประหยัดเกิดประโยชน์สูงสุด บางบ้านจะพบปัญหาว่า ทั้งที่ใช้น้ำอย่างประหยัดแล้ว แต่ทำไมยังต้องจ่ายค่าน้ำประปาแพงกว่าปกติ นั่นเป็นเพราะอุปกรณ์เกี่ยวกับระบบประปา

ภายในบ้านอาจชำรุด และทำให้เกิดการรั่วไหลของน้ำโดยที่ไม่ทันได้สังเกตเห็น ซึ่งจุดนี้ ทำให้เป็นการสูญเสียเงินไปโดยเปล่าประโยชน์ ทราบหรือไม่ว่า ปริมาณน้ำประปา 1 คิวนั้น มีจำนวนมากถึง 50 ปี๊บ หรือ 1,000 ลิตรทีเดียว

ดังนั้น เมื่อประสบปัญหาดังกล่าว จึงควรตรวจสอบอุปกรณ์ภายในบ้าน โดยปิดก๊อก

ที่มีอยู่ทั้งหมด จากนั้นให้สังเกตที่มาตรวัดน้ำ ถ้ามีการเคลื่อนไหวของตัวเลข หรือมีเสียง

เคลื่อนไหวภายในมาตรวัดน้ำ ก็แสดงว่ามีการรั่วไหลของน้ำภายในบ้านเกิดขึ้น ซึ่งอาจเกิดจากปิดก๊อกน้ำไม่สนิท หรือมีอุปกรณ์บางอย่างแตก ชำรุด หากเป็นเช่นนี้ ต้องปิดก๊อกน้ำให้สนิททุกครั้งหลังการใช้น้ำ แต่ถ้าก๊อกเกิดชำรุดที่เกิดจากซิลยางสึกหรอ หมดสภาพ

เอกสารหมายเลข 3 (ต่อ)

สามารถซ่อมแซมเองได้ โดยขันเกลียว บริเวณวาล์วปิดเปิดออก จากนั้นหาแผ่นยางมาตัดให้เท่ากับซีลแหวนยางเดิม แล้วนำไปใส่แทน จากนั้นขันเกลียวที่ก๊อกระบบวาล์วปิดเปิดให้แน่น เท่านี้ก็สามารถลดค่าใช้จ่ายจากการรั่วไหลของน้ำ และค่าซ่อมแซมลงไปได้มากทีเดียว

นอกจากนี้เรายังสามารถตรวจสอบการรั่วไหลของน้ำตามเส้นท่อที่อยู่นอกบ้านได้ ถ้าพบเห็นพื้นดินบางบริเวณมีน้ำซึมออกมาอยู่ตลอดเวลา และพื้นที่บริเวณนั้นทรุดตัวต่ำกว่าที่อื่นแสดงว่ามีท่อแตกที่รั่วบริเวณนั้น หรือมีน้ำประปาไหลอ่อนกว่าปกติ หากพบเห็นลักษณะดังกล่าว ก็ควรแจ้งไปยังสำนักงานประปาในเขตพื้นที่ เพื่อเป็นการรักษาทรัพยากรน้ำที่มีแต่จะลดลงไปเรื่อย ๆ

การท่อน้ำแตก รั่ว หรือซึม ที่ละหยด ที่ละหยด เท่ากับน้ำสะอาดต้องสูญเสียไปถึง 3,000 ลิตรต่อวัน

6. หลังจากนั้นอาจารย์ไพโรจน์ได้ให้ผู้เรียนในแต่ละกลุ่มที่ได้รับเอกสารหมายเลขเดียวกันมารวมกลุ่มกันใหม่ หากแต่ละกลุ่มมีจำนวนผู้เรียนมากเกินไป 6 คน อาจารย์ไพโรจน์ก็ให้ผู้เรียนแบ่งเป็นกลุ่มย่อย ๆ ลงไปอีก จากนั้นอาจารย์ไพโรจน์ได้ให้ผู้เรียนในแต่ละกลุ่มที่ศึกษาเอกสารเดียวกันนี้ ปรึกษารื้อกันว่า

7. สารในเอกสารนี้กล่าวถึงเรื่องอะไร

8. จะไปสรุปสั้น ๆ ให้เพื่อนในกลุ่มเดิมของตนเข้าใจอย่างง่าย ๆ ได้อย่างไร เมื่อผู้เรียนปรึกษารื้อกันเสร็จแล้ว อาจารย์ไพโรจน์ให้ผู้เรียนทุกคนแยกย้ายกลับเข้ากลุ่มเดิม อาจารย์ไพโรจน์ให้ผู้เรียนแต่ละคนอธิบาย สรุปสาระเรื่องราวในเอกสารของตนให้เพื่อนฟังจนเข้าใจกันและกันครบทุกหัวข้อ จากนั้นอาจารย์ไพโรจน์ให้ผู้เรียนในกลุ่มได้ร่วมกันสรุปสาระความรู้ที่ได้ทั้งหมดจากการศึกษาเรื่อง น้ำประปาเขียนลงในเอกสารที่ครูแจกให้แต่ละกลุ่มดังนี้

น้ำประปา

วิธีการทำน้ำประปา	สาเหตุและการแก้ไข น้ำประปาขุ่นแดง	สาเหตุและการแก้ไขการ รั่วไหลของน้ำประปา

ลงชื่อสมาชิกกลุ่ม.....

โดยขณะทำงานตามเอกสารข้างต้นนี้ อาจารย์ไพโรจน์ได้ชี้แจงให้ผู้เรียนแบ่งบทบาทหน้าที่กันในช่วงทำงานด้วย ดังนี้

คนที่ 1 อธิบายชี้แจงงานที่ต้องทำให้ทุกคนในกลุ่มเข้าใจตรงกัน

คนที่ 2 จดบันทึกคำตอบที่ได้ของกลุ่มลงในตาราง แล้วให้เพื่อนในกลุ่มตรวจสอบความถูกต้องเรียบร้อย เช่นชื่อกำกับก่อนส่งครู

คนที่ 3 คอยควบคุมประเด็นในระหว่างอภิปรายร่วมกันหาคำตอบ ช่วยกระตุ้นให้เพื่อนหาคำตอบที่ดี ๆ ถูกต้อง ครบถ้วน โดยไม่รีบสรุป หรือเห็นพ้องกันเร็วเกินไป

9. เมื่อผู้เรียนทุกกลุ่มทำงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว อาจารย์ไพโรจน์สุ่มผู้เรียนจากแต่ละกลุ่มมาอธิบาย นำเสนองานในกลุ่มของตน

10. การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ด้วยเทคนิคจิกซอว์ เรื่อง “ไอคิวของอารมณ์ (EQ)” โดยใช้วิธีการแบบจิกซอว์ ดังเดิม

โดย รศ.ดร.สมศักดิ์ ภู่วิภาดาพรรณ

ใบงาน

คำชี้แจง

1. เนื้อหาในกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ไอคิวของอารมณ์ครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 5 ส่วน
2. ให้สมาชิกในกลุ่มครอบครัว (Family Group) เลือกส่วนที่ตนสนใจคนละ 1 ส่วน
3. ผู้เลือกเนื้อ ส่วนที่ 1 ให้เป็นผู้เชี่ยวชาญ 1 (Expert 1)
ผู้เลือกเนื้อ ส่วนที่ 2 ให้เป็นผู้เชี่ยวชาญ 2 (Expert 2)
ผู้เลือกเนื้อ ส่วนที่ 3 ให้เป็นผู้เชี่ยวชาญ 3 (Expert 3)
ผู้เลือกเนื้อ ส่วนที่ 4 ให้เป็นผู้เชี่ยวชาญ 4 (Expert 4)
ผู้เลือกเนื้อ ส่วนที่ 5 ให้เป็นผู้เชี่ยวชาญ 5 (Expert 5)
4. ผู้เชี่ยวชาญแต่ละส่วนศึกษาเนื้อหาในส่วนที่ตนรับผิดชอบก่อนเข้ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
5. ผู้เชี่ยวชาญแต่ละส่วนเข้ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert Group) โดยผู้เชี่ยวชาญหนึ่ง
1 ของทุกกลุ่มครอบครัวจะมารวมกันเพื่ออภิปราย แลกเปลี่ยนและทำความเข้าใจ เนื้อหาในส่วนที่ 1
ให้กระจ่างชัด ทำนองเดียวกัน ผู้เชี่ยวชาญ 2,3,4 และ 5 ของทุกกลุ่มครอบครัว จะเข้ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
ตามส่วนของเนื้อหาที่รับผิดชอบ
6. จากนั้นผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนจะกลับเข้ากลุ่มครอบครัว เพื่อนำสิ่งที่ได้จากกลุ่ม
ผู้เชี่ยวชาญกลับไปแลกเปลี่ยนอภิปราย และให้ข้อมูลกับกลุ่มครอบครัวของตน
7. สมาชิกทุกคนรับการทดสอบ

ใบความรู้สำหรับผู้เชี่ยวชาญ 1

ไอคิวของอารมณ์ (Emotion Quotient)

ไอคิว (IQ : Intelligence Quotient) หมายถึง ความฉลาดทางสติปัญญาที่หลายคนอาจมีความภาคภูมิใจที่ได้รับชมว่ามีไอคิวสูง ในขณะที่หลายคนอาจรู้สึกว่าคุณค่าหรือเป็นคนไม่ฉลาด เมื่อถูกทักว่าไอคิวต่ำ สังคมเราอาจมีค่านิยมว่าบุคคลที่ได้ร่ำเรียนในสาขาที่สอบเข้าเรียนยากที่มีคะแนนสอบเข้ามหาวิทยาลัยอยู่ในระดับสูง เป็นบุคคลที่มีไอคิวสูง และเมื่อจบจากรั้วมหาวิทยาลัยเขาเหล่านั้นต้องประสบความสำเร็จในชีวิตแน่นอนแต่ในปัจจุบันความคิดดังกล่าวเปลี่ยนแปลงไปเมื่อพบว่าการเป็นบุคคลที่มีไอคิวสูงไม่ได้หมายความว่าผู้นั้นจะประสบความสำเร็จในชีวิตเสมอไป

นักจิตวิทยาเห็นพ้องว่าไอคิวมีเพียงร้อยละ 20 ของปัจจัยสนับสนุนความสำเร็จ ส่วนที่เหลือร้อยละ 80 มาจากปัจจัยอื่น ๆ รวมทั้งสิ่งที่เราเรียกความฉลาดทางด้านอารมณ์หรือ EQ (Emotion Quotient) ต่อไปนี้เป็นองค์ประกอบของ EQ ได้แก่

1. รู้จักตนเอง การรู้เท่าทันความรู้สึกตนเองเป็นหลักสำคัญของความฉลาดทางอารมณ์ คนที่รู้ว่าตนเองมีอารมณ์อย่างไร ย่อมควบคุมเส้นทางเดินในชีวิตของตนเองได้ดีกว่าการพัฒนาความสามารถเพื่อให้รู้ว่าตนเองมีอารมณ์ความรู้สึกอย่างไร จำเป็นต้องเข้าถึงความรู้สึกลึก ๆ ที่เรียกว่า โซมาติก มาร์เกอ์หรือความรู้สึกภายในที่แสดงออกทางร่างกาย ดังที่อันโตนิโอ นักประสาทวิทยากล่าวไว้ในหนังสือเรื่อง ข้อผิดพลาดของเซลล์คาร์ตว่าเป็นความรู้สึกที่ร่างกายตอบโต้สิ่งมากระทบอารมณ์โดยที่ใจยังตั้งรับไม่ทัน เช่น เวลาคนกลัวงูเห็นรูปงู ประสาทสัมผัสบนผิวหนังจะรู้สึกวูบเหวี่ยง ซึ่งเป็นสัญญาณของความกระวนกระวาย ทั้งที่เจ้าตัวอาจบอกว่าไม่สีกกลัวเลย เหงื่อจะซึมออกมาแม้เห็นภาพงูเพียงแวบเดียว จนเจ้าตัวไม่ทันรู้ด้วยซ้ำว่าเห็นภาพนั้น หากตั้งใจและพยายาม เราอาจรับรู้ความรู้สึกภายในของเราได้เก่งขึ้น เช่น คนที่ยังขุ่นเคืองจากเรื่องที่ผ่านไปหลายชั่วโมง อาจไม่ทันสังเกตว่าตนยังหงุดหงิดติดค้างอยู่ และประหลาดใจเมื่อมีคนทักว่าเขายังดูหงุดหงิด แต่ถ้าเขาประเมินความรู้สึกตัวเองก่อนก็สามารถแก้ไขความรู้สึกนั้นได้ การยังรู้ความรู้สึกของตนเองเป็นส่วนหนึ่งของการปูพื้นฐานไปสู่ความฉลาดทางอารมณ์นั้น คือ ความสามารถที่จะลดอารมณ์ขุ่นมัวออกไปได้

ใบความรู้สำหรับผู้เชี่ยวชาญ 2

ไอคิวของอารมณ์ (Emotion Quotient)

ไอคิว (IQ : Intelligence Quotient) หมายถึง ความฉลาดทางสติปัญญาที่หลายคนอาจมีความภาคภูมิใจที่ได้รับชมว่ามีไอคิวสูง ในขณะที่หลายคนอาจรู้สึกว่าตนเองด้อยค่าหรือเป็นคนไม่ฉลาด เมื่อถูกทักว่าไอคิวต่ำ สังคมเราอาจมีค่านิยมว่าบุคคลที่ได้ร่ำเรียนในสาขาที่สอบเข้าเรียนยาก เช่น แพทยศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ หรือสาขาอื่น ๆ ที่มีคะแนนสอบเข้ามหาวิทยาลัยอยู่ในระดับสูง เป็นบุคคลที่มีไอคิวสูง และเมื่อจบจากรั้วมหาวิทยาลัย เขาเหล่านั้นต้องประสบความสำเร็จในชีวิตแน่นอนแต่ในปัจจุบันความคิดดังกล่าวเปลี่ยนแปลงไปเมื่อพบว่าการเป็นบุคคลที่มีไอคิวสูงไม่ได้หมายความว่าผู้นั้นจะประสบความสำเร็จในชีวิตเสมอไป นักจิตวิทยาเห็นพ้องว่าไอคิวมีเพียงร้อยละ 20 ของปัจจัยสนับสนุนความสำเร็จ ส่วนที่เหลือร้อยละ 80 มาจากปัจจัยอื่น ๆ รวมทั้งสิ่งที่เราเรียกความฉลาดทางด้านอารมณ์หรือ EQ (Emotion Quotient) ต่อไปนี้เป็นองค์ประกอบของ EQ ได้แก่

2. การจัดการกับอารมณ์ อารมณ์เสียมีส่วนปรุงแต่งชีวิตและสร้างบุคลิกลักษณะได้เท่า ๆ กับอารมณ์ดี หลักสำคัญก็คือ ทั้งสองชั่วอารมณ์ต้องมีความสมดุล อารมณ์รุนแรงนั้นหลีกเลี่ยงยาก แต่พอจะควบคุมให้หายเร็วขึ้นได้ ไคแอน ไทซ์ นักจิตวิทยาประจำมหาวิทยาลัยเคสเวสเทิร์นสอบถามชายหญิงกว่า 400 คน ถึงวิธีหลีกเลี่ยงอารมณ์ขุ่นมัวงานวิจัยของเธอประกอบกับงานของนักจิตวิทยาคนอื่น ๆ ให้ข้อมูลที่มีประโยชน์เกี่ยวกับวิธีจัดการมลพิษทางอารมณ์

ในบรรดาอารมณ์ทั้งหมดที่ผู้คนต้องการหลีกเลี่ยง ความรู้สึกเดือดดาลจะควบคุมได้ยากที่สุด หากมีคนขับรถปาดหน้าคุณบนทางหลวง แวบแรกคุณคิดว่า ได้บ้า แก่เกือบชนกันแล้ว จันไม่ยอมง่ายๆ หรือก ยิ่งคุณนึกถึงยิ่งโกรธจนกลายเป็นความเครียดและการขับรถอย่างบ้าระห่ำ

คุณควรทำอะไรเพื่อบรรเทาความโกรธแค้น การระบายอารมณ์เป็นวิธีหนึ่งที่เชื่อกันว่าช่วยให้รู้สึกดีขึ้น ซึ่งตามจริงแล้วนักวิจัยกลับพบว่าวิธีนี้แย่มาก การระเบิดอารมณ์ทำให้ระบบกระตุ้นของสมองทำงานมากขึ้น และแทนที่จะลดความโกรธกลับทำให้ยิ่งโมโหโกรธา

วิธีที่ได้ผลดีกว่าก็คือ “การกำหนดมุมมองใหม่” หมายถึง การมองสถานการณ์นั้นอีกครั้งอย่างมีสติ และมองในทางบวก ในกรณีที่มีคนขับรถปาดหน้าคุณอาจบอกตนเองว่าเขาคงมีเรื่องด่วน ไทซ์พบว่า วิธีนี้บรรเทาความโกรธได้ชะงัดกว่าวิธีอื่น

การไปไหน ๆ ตามลำดับสักพักเพื่อระบายอารมณ์ก็เป็นอีกวิธีที่บรรเทาความโกรธได้ โดยเฉพาะถ้าสมองคุณยังไม่ปลิดโปรง ไทซ์พบว่าผู้ชายส่วนใหญ่ดับความโกรธได้ด้วยการไปขับรถเล่น การขับแบบนี้ทำให้เธอขับด้วยความระมัดระวังมากขึ้น ทางเลือกที่ปลอดภัยกว่า คือการออกกำลังกาย เช่น เดินระยะไกล และไม่ว่าจะเลือกวิธีใดอย่าเสียเวลาฝังใจกับอารมณ์โกรธ เป้าหมายของคุณคือควรดึงตัวออกมาให้พ้นจากอารมณ์นั้น

วิธีกำหนดมุมมองใหม่และหันเหความสนใจไปยังสิ่งอื่นช่วยลดอาการซึ่งเศร้า ความกระวนกระวาย และความโกรธ วิธีผ่อนคลายอื่น ๆ เช่น สูดหายใจเข้าลึก ๆ และทำสมาธิ จะช่วยเสริมพลังอาวุธสำหรับต่อสู้กับอารมณ์บูด ไทซ์กล่าวว่า “การสวดมนต์ใช้ได้ผลกับอารมณ์ทุกประเภท

ใบความรู้สำหรับผู้เชี่ยวชาญ 3

ไอคิวของอารมณ์ (Emotion Quotient)

ไอคิว (IQ : Intelligence Quotient) หมายถึง ความฉลาดทางสติปัญญาที่หลายคนอาจมีความภาคภูมิใจที่ได้รับชมว่ามีไอคิวสูง ในขณะที่หลายคนอาจรู้สึกว่าตนเองคือค่าหรือเป็นคนไม่ฉลาด เมื่อถูกทักว่าไอคิวต่ำ สังคมเราอาจมีค่านิยมว่าบุคคลที่ได้ร่ำเรียนในสาขาที่สอบเข้าเรียนยาก

เช่น แพทยศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ หรือสาขาอื่น ๆ ที่มีคะแนนสอบเข้ามหาวิทยาลัยอยู่ในระดับสูง เป็นบุคคลที่มีไอคิวสูง และเมื่อจบจากรั้วมหาวิทยาลัย เขาเหล่านั้นต้องประสบความสำเร็จในชีวิตแน่นอนแต่ในปัจจุบันความคิดดังกล่าวเปลี่ยนแปลงไปเมื่อพบว่า การเป็นบุคคลที่มีไอคิวสูงไม่ได้หมายความว่าผู้นั้นจะประสบความสำเร็จในชีวิตเสมอไป นักจิตวิทยาเห็นพ้องว่าไอคิวมีเพียงร้อยละ 20 ของปัจจัยสนับสนุนความสำเร็จ ส่วนที่เหลือร้อยละ 80 มาจากปัจจัยอื่น ๆ รวมทั้งสิ่งที่เราเรียก ความฉลาดทางอารมณ์หรือ EQ (Emotion Quotient) ต่อไปนี้เป็นองค์ประกอบของ EQ ได้แก่

3. การสร้างแรงจูงใจตนเอง แรงจูงใจทางบวก หมายถึง การจัดการกระบวนการรู้สึกระดือหรือร้อน จิตใจจดจ่อและความเชื่อมั่น สามสิ่งนี้สำคัญยิ่งต่อความสำเร็จ ผลการศึกษานักกีฬาโอลิมปิก นักดนตรีระดับโลก และเขียนหมากรุก แสดงให้เห็นว่าคนเหล่านี้มีลักษณะนิสัยที่เหมือนกันอย่างหนึ่ง คือสามารถจูงใจตนเองให้ฝึกฝนเป็นประจำไม่หยุดหย่อน

การจูงใจตนเองเพื่อความสำเร็จจำเป็นต้องมีเป้าหมายที่แน่ชัด ทักษะการมองโลกในด้านดีและความเชื่อว่าสามารถทำได้ มาร์ติน เซลิกแมน นักจิตวิทยาแห่งมหาวิทยาลัยเพนซิลเวเนีย แนะนำให้บริษัทประกันชีวิตเมตไลท์ว่าจ้างผู้สมัครงานกลุ่มพิเศษที่ทดสอบแล้วว่ามีความคิดในแง่คิดค่อนข้างสูงแม้ว่ากลุ่มนี้จะไม่ผ่านการทดสอบความถนัดทั่วไปก็ตามเมื่อเปรียบเทียบกับพนักงานขาย ซึ่งผ่านการทดสอบความถนัดทั่วไป แต่มีความคิดในแง่ลบค่อนข้างมากแล้ว กลุ่มแรกสามารถขายของได้มากกว่ากลุ่มหลังถึงร้อยละ 21 ในช่วงปีแรกและมากกว่า ร้อยละ 87 ในปีที่สอง

เมื่อถูกปฏิเสธ คนที่มองโลกในแง่ลบมักจะตีความว่าฉันล้มเหลว ฉันขายไม่เป็น ส่วนคนที่มองโลกในแง่ดีจะบอกตนเองว่า ฉันเข้าหาลูกค้าที่ผิดวิธีหรือว่าลูกค้าคนนั้นกำลังอารมณ์บูด คนประเภทหลังจะมีแรงจูงใจให้ไปติดต่อลูกค้าอีกเพราะคิดว่าความล้มเหลวเกิดจากสถานการณ์ ไม่ใช่ตัวเขา

แนวโน้มที่จะมองในแง่บวกหรือลบนั้นอาจเป็นนิสัยที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิดแต่อาศัยความพยายามและการฝึกคนที่มองโลกในแง่ร้ายก็สามารถเรียนรู้ที่จะคิดอย่างมีความหวัง

ใบความรู้สำหรับผู้เชี่ยวชาญ 4

ไอคิวของอารมณ์ (Emotion Quotient)

ไอคิว (IQ : Intelligence Quotient) หมายถึง ความฉลาดทางสติปัญญาที่หลายคนอาจมีความภาคภูมิใจที่ได้รับชมว่ามีไอคิวสูง ในขณะที่หลายคนอาจรู้สึกว่าคุณค่าหรือเป็นคนไม่ฉลาด เมื่อถูกทักว่าไอคิวต่ำ สังคมเราอาจมีค่านิยมว่าบุคคลที่ได้ร่ำเรียนในสาขาที่สอบเข้าเรียนยาก เช่น แพทยศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ หรือสาขาอื่น ๆ ที่มีคะแนนสอบเข้ามหาวิทยาลัยอยู่ในระดับสูง

เป็นบุคคลที่มีไอคิวสูง และเมื่อจบจากรั้วมหาวิทยาลัย เขาเหล่านั้นต้องประสบความสำเร็จในชีวิตแน่นอนแต่ในปัจจุบันความคิดดังกล่าวเปลี่ยนแปลงไปเมื่อพบว่าการเป็นบุคคลที่มีไอคิวสูงไม่ได้หมายความว่าผู้นั้นจะประสบความสำเร็จในชีวิตเสมอไป นักจิตวิทยาเห็นพ้องว่าไอคิวมีเพียงร้อยละ 20 ของปัจจัยสนับสนุนความสำเร็จ ส่วนที่เหลือร้อยละ 80 มาจากปัจจัยอื่น ๆ รวมทั้งสิ่งที่เราเรียกความฉลาดทางด้านอารมณ์หรือ EQ (Emotion Quotient) ต่อไปนี้เป็นองค์ประกอบของ EQ ได้แก่

4. การควบคุมอารมณ์ชั่ววูบ สิ่งสำคัญในการควบคุมอารมณ์ตนเองอยู่ที่ความสามารถในการเหนี่ยวรั้งอารมณ์ชั่ววูบไม่ให้ขัดขวางเป้าหมายที่ตั้งใจไว้ ในช่วงศตวรรษที่ 1960 มิเชล นักจิตวิทยาเริ่มทดลองที่สถานอนุบาลเด็กก่อนวัยเรียนในมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด ซึ่งชี้ให้เห็นว่าความสามารถในการควบคุมอารมณ์ชั่ววูบมีผลต่อความสำเร็จ ผู้ทำการทดลองบอกเด็กเตรียมอนุบาลกลุ่มนี้ว่า จะให้ขนมหวานคนละชิ้นเดี๋ยวนี้ แต่ถ้าใครสมัครคอยจนกว่าผู้ทำการทดลองกลับจากไปธุระ จะได้ขนมคนละสองชิ้น เด็กบางคนจะรับขนมหวานทันที แต่เด็กอื่นรอได้ 20 นาที ทั้งที่สำหรับเด็ก ๆ แล้ว อาจดูเหมือนนานแสนนาน เพื่อยินยอมต่อการรอคอยนี้ เด็กกลุ่มนี้ใช้มือปิดตาไว้เพราะไม่อยากเห็นขนมหวานล่อตาล่อใจ บางคนก็ฟุบหน้ากับแขน พูดยกับตัวเอง ร้องเพลงหรือพยายามนอนหลับ กลุ่มเด็กที่ตัดสินใจกล้ารอคอยเหล่านี้ได้รับขนมหวานคนละสองเป็นรางวัล ส่วนที่น่าสนใจเกี่ยวกับการทดลองนี้อยู่ที่การติดตามผลในระยะต่อมา เด็ก ๆ อายุสี่ขวบที่ยอมคอยเพื่อจะได้ขนมหวานสองชิ้น เมื่อโตเป็นผู้ใหญ่ก็สามารถอดเปรี้ยวไว้กินหวาน กลุ่มนี้เป็นเด็กเชื่อมั่นแข่งขันกับคนอื่นในสังคมได้ และรับมือกับความผิดหวังในชีวิตได้ดีกว่า ตรงข้ามกับเด็ก ๆ ที่รีบคว้าขนมหวานชิ้นเดียวเมื่อโตขึ้นมักเป็นคนดื้อรั้น โทโสและเครียด

ความสามารถยับยั้งไม่ทำตามอารมณ์ชั่ววูบอาจฝึกฝนพัฒนาได้ เมื่อคุณต้องเผชิญกับสิ่งยั่วยุเฉพาะหน้า จงเตือนตนเองให้นึกถึงเป้าหมายในระยะยาว ไม่ว่าจะเป็นเรื่องลดน้ำหนักหรือเรียนให้สำเร็จปริญญา จากนั้นคุณจะพบว่าง่ายขึ้นที่จะยังใจไม่ไหวรับตะครุบขนมหวานเพียงชิ้นเดียว

ใบความรู้สำหรับผู้เชี่ยวชาญ 5

ไอคิวของอารมณ์ (Emotion Quotient)

ไอคิว (IQ : Intelligence Quotient) หมายถึง ความฉลาดทางสติปัญญาที่หลายคนอาจมีความภาคภูมิใจที่ได้รับชมว่ามีไอคิวสูง ในขณะที่หลายคนอาจรู้สึกว่าคุณค่าหรือเป็นคนไม่ฉลาด เมื่อถูกทักว่าไอคิวต่ำ สังคมเราอาจมีค่านิยมว่าบุคคลที่ได้ร่ำเรียนในสาขาที่สอบเข้าเรียนยาก เช่น แพทยศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ หรือสาขาอื่น ๆ ที่มีคะแนนสอบเข้ามหาวิทยาลัยอยู่ในระดับสูงเป็นบุคคลที่มีไอคิวสูง และเมื่อจบจากรั้วมหาวิทยาลัย เขาเหล่านั้นต้องประสบความสำเร็จในชีวิต

แน่นอนแต่ในปัจจุบันความคิดดังกล่าวเปลี่ยนแปลงไปเมื่อพบว่าการเป็นบุคคลที่มีไอคิวสูงไม่ได้หมายความว่าผู้นั้นจะประสบความสำเร็จในชีวิตเสมอไป นักจิตวิทยาเห็นพ้องว่าไอคิวมีเพียงร้อยละ 20 ของปัจจัยสนับสนุนความสำเร็จ ส่วนที่เหลือร้อยละ 80 มาจากปัจจัยอื่น ๆ รวมทั้งสิ่งที่เราเรียกความฉลาดทางด้านอารมณ์หรือ EQ (Emotion Quotient) ต่อไปนี้เป็นองค์ประกอบของ EQ ได้แก่

5. หยั่งรู้จิตใจผู้อื่น ความสามารถอ่านความรู้สึกผู้อื่นเป็นสิ่งสำคัญทั้งในการทำงาน เรื่องความรัก มิตรภาพ และในครอบครัว อารมณ์ที่เราแสดงออกและรับรู้มันมีลักษณะเคลือบแคลงแทบสังเกตไม่เห็น เช่น ลักษณะที่คนอื่นกล่าวขอบคุณ หรือรู้สึกว่าได้รับความชื่นชมอย่างจริงใจก็ได้ ยิ่งเราสามารถหยั่งรู้ความรู้สึกของคนอื่นที่แสดงออก ก็จะควบคุมการแสดงออกของเราได้ดีขึ้น

ผลการศึกษาของโรเบิร์ต เกลลีย์ นักจิตวิทยาแห่งมหาวิทยาลัยคาร์เนกี-เมลลอน ร่วมกับเจเน็ต แคปแลนด์ สะท้อนให้เห็นความสำคัญของการหยั่งรู้ความรู้สึกของกันและกันโดยทำการศึกษาพนักงานในห้องปฏิบัติการเบลในเมืองเนเปอรัวิล รัฐอิลลินอยส์ ห้องปฏิบัติการชั้นนำของอเมริกาแห่งนี้มีตั้งแต่วิศวกรและนักวิทยาศาสตร์ซึ่งล้วนผ่านการทดสอบไอคิวในระดับสูงสุด มีเพียงบางคนในกลุ่มนี้ที่รุ่งโรจน์ แต่บางคนกลับอับแสง

ความแตกต่างนี้มีสาเหตุมาจากอะไร ผู้ที่มีผลงานโดดเด่นมักติดต่อกับคนหลากหลายประเภท ส่วนผู้ที่ด้อยกว่าเมื่อประสบปัญหาบางประการ มักจะโทรขอคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญทางเทคนิคหลายต่อหลายคน แล้วก็ได้แต่นั่งคอย ปล่อยให้เวลาให้เสียไป ไม่มีใครโทรมรกลับส่วนผู้ที่ผลงานเด่นแทบไม่ต้องรอให้สถานการณ์เช่นนั้นมาถึงตัว เพราะพวกเขามีคนรู้จักที่จะพึ่งพาตนได้เสมอ ดังนั้นเมื่อโทรกลับกลับมาก็จะได้คำตอบที่เร็วกว่าไม่ว่าไอคิวสมองจะสูงส่งเพียงใด ไอคิวทางอารมณ์ต่างหากที่แยกแยะดาวดวงเด่นออกจากพวกที่มีมือพอใช้ได้

ประเด็นเพื่อการอภิปรายสำหรับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ 1

จงอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วร่วมกันอภิปรายว่าสมาชิกในกลุ่มมีความคิดเห็นอย่างไร

1. ใคิฉวอรณัทำให้บุคคลมีความสำเร็จในชีวิตคิดเป็นร้อยละ 80 ของปัจจัยทั้งหมด
2. บุคคลที่ประสบความสำเร็จนำไปสู่ความร่ำเรีงในชีวิต
3. การรู้เท่าทันความรู้สึกตนเองเป็นองค์ประกอบสำคัญของความฉลาดทางอารมณ์และการหยั่งรู้ถึงความรู้สึกของตนเองได้
4. ความฉลาดทางอารมณ์เป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด ไม่สามารถพัฒนาขึ้นมาภายหลังได้
5. คุณเคยรู้เท่าทันความรู้สึกของตนเองหรือไม่ ถ้าเคย ยกตัวอย่างความรู้สึกนั้น ๆ

ประเด็นเพื่อการอภิปรายสำหรับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ 2

จงอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วร่วมกันอภิปรายว่าสมาชิกในกลุ่มมีความคิดเห็นอย่างไร

1. ความฉลาดทางอารมณ์มีความสำคัญมากเช่นเดียวกับความฉลาดทางสติปัญญา
2. คนที่มีความฉลาดทางอารมณ์สามารถจัดการกับอารมณ์ของตนให้สองข้างของอารมณ์มีความสมดุลกัน
3. การจัดการกับความโกรธโดยการระบายอารมณ์เป็นสิ่งที่ดี
4. การกำหนดมุมมองใหม่ หันความสนใจไปยังสิ่งอื่น แล้วใช้วิธีผ่อนคลายจะบรรเทาความโกรธได้ดี
5. คุณมีวิธีจัดการกับอารมณ์ขุ่นมัวของคุณได้อย่างไร

ประเด็นเพื่อการอภิปรายสำหรับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ 3

จงอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วร่วมกันอภิปรายว่าสมาชิกในกลุ่มมีความคิดเห็นอย่างไร

1. EQ เป็นความฉลาดทางอารมณ์ที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิด
2. แรงงูใจในตนเองเป็นลักษณะประการหนึ่งของไอคิวอารมณ์
3. การที่เรามีความกระตือรือร้นและเชื่อมั่น ส่วนหนึ่งเกิดจากการที่มีเป้าหมายในชีวิตและมองโลกในแง่ดี
4. พนักงานขายที่มีความถนัดทางการขาย แม้จะมองโลกในแง่ร้ายอยู่บ้างก็ยังประสบผลสำเร็จมากกว่าพนักงานที่ไม่มีเทคนิคการขาย แต่มองโลกในแง่ดี
5. เพื่อส่วนใหญ่ของคุณเป็นคนมองโลกในแง่ดีหรือร้าย ทำไมจึงคิดเช่นนั้น

ประเด็นเพื่อการอภิปรายสำหรับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ 4

จงอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วร่วมกันอภิปรายว่าสมาชิกในกลุ่มมีความคิดเห็นอย่างไร

1. การควบคุมอารมณ์ชั่ววูบ ช่วยให้บุคคลมีความฉลาดทางอารมณ์
2. ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ชั่ววูบเป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิดไม่สามารถเปลี่ยนได้
3. เด็กที่ตัดสินใจอย่างรวดเร็วและชอบรับชมหวานทันทีโดยไม่รอ เป็นบุคคลที่ควบคุมอารมณ์ชั่ววูบได้ดี
4. การนึกถึงเป้าหมายระยะสั้น จะช่วยยั้งใจไม่ทำตามอารมณ์ชั่ววูบ
5. คุณเคยเกิดอารมณ์ชั่ววูบหรือไม่ และเคยควบคุมอารมณ์ชั่ววูบได้อย่างไร

ประเด็นเพื่อการอภิปรายสำหรับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ 5

จงอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วร่วมกันอภิปรายว่าสมาชิกในกลุ่มมีความคิดเห็นอย่างไร

1. ถ้าเรายังรู้ความรู้สึกของผู้อื่นที่แสดงออกจะควบคุมการแสดงออกของตนเองได้น้อยลง
2. ผู้ที่มีไอคิวสูงจะมีความสามารถในการยังรู้ความรู้สึกของผู้อื่น
3. คนที่มีผลงานโดดเด่นมักคบหาติดต่อกับคนหลากหลายประเภท
4. อะไรเป็นตัวแยกแยะคนที่มีฝีมือดีและมีฝีมือพอใช้ออกจากกัน
5. คุณมีวิธีการใดบ้างที่ทำให้รู้ใจผู้อื่น จงยกตัวอย่าง

แบบทดสอบเรื่องไอคิวของอารมณ์

ชื่อ- สกุล.....Expert ที่.....Family Group.....

คำชี้แจง จงตอบคำถามต่อไปนี้ลงในช่องว่างที่กำหนด ข้อละ 1 คะแนน

-

-
-
-

3. การรู้เท่าทันความรู้สึกตนเองเป็นองค์ประกอบสำคัญของความฉลาดทางอารมณ์และการหยั่งรู้ถึงความรู้สึกของตนเองได้ ใช่หรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

4. ความฉลาดทางอารมณ์เป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด ไม่สามารถพัฒนาขึ้นมาภายหลังได้ ใช่หรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

5. คุณเคยรู้เท่าทันความรู้สึกของตนเองหรือไม่ ถ้าเคย ยกตัวอย่างความรู้สึกนั้น ๆ ใช่หรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

6. ความฉลาดทางอารมณ์มีความสำคัญมากเช่นเดียวกับความฉลาดทางสติปัญญา ใช่หรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

7. คนที่มีความฉลาดทางอารมณ์สามารถจัดการกับอารมณ์ของตนให้สองข้างของอารมณ์มีความสมดุลกันใช่หรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

8. การจัดการกับความโกรธโดยการระบายอารมณ์เป็นสิ่งที่ดี ใช่หรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

9. การกำหนดมุมมองใหม่ หันความสนใจไปยังสิ่งอื่น แล้วใช้วิธีผ่อนคลายจะบรรเทาความโกรธได้ดีใช่หรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

10. คุณมีวิธีการจัดการกับอารมณ์ขุ่นมัวของคุณได้อย่างไร

.....

.....

11. EQ เป็นความฉลาดทางอารมณ์ที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิดใช่หรือไม่

.....

.....

12. แรงจูงใจในตนเองเป็นลักษณะประการหนึ่งของไอคิวอารมณ์ ใช่หรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

13. การที่เรามีความกระตือรือร้นและเชื่อมั่น ส่วนหนึ่งเกิดจากการที่มีเป้าหมายในชีวิตและมองโลกในแง่ดี ใช่หรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

14. พนักงานขายที่มีความถนัดทางการขาย แม้จะมองโลกในแง่ร้ายอยู่บ้างก็ยังประสบความสำเร็จมากกว่าพนักงานที่ไม่มีเทคนิคการขาย แต่มองโลกในแง่ดี ใช่หรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

15. เพื่อส่วนใหญ่ของคุณเป็นคนมองโลกในแง่ดีหรือร้าย ทำไมจึงคิดเช่นนั้น

.....

.....

16. การควบคุมอารมณ์ชั่ววูบ ช่วยให้คุณหลีกเลี่ยงความฉลาดทางอารมณ์ ใช่หรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

17. ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ชั่ววูบเป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิดไม่สามารถเปลี่ยนได้ ใช่หรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

18. เด็กที่ตัดสินใจอย่างรวดเร็วและขอรับขนมหวานทันทีโดยไม่รอ เป็นบุคคลที่ควบคุมอารมณ์
ชั่ววูบได้ดีใช่หรือไม่ เพราะเหตุใด

.....
.....

19. การนึกถึงเป้าหมายระยะสั้น จะช่วยยั้งใจไม่ทำตามอารมณ์ชั่ววูบ ใช่หรือไม่ เพราะเหตุใด

.....
.....

20. คุณเคยเกิดอารมณ์ชั่ววูบหรือไม่ และเคยควบคุมอารมณ์ชั่ววูบได้อย่างไร

.....
.....

21. ถ้าเรายังรู้ความรู้สึกของผู้อื่นที่แสดงออกจะควบคุมการแสดงออกของตนเองได้น้อยลง
ใช่หรือไม่ เพราะเหตุใด

.....
.....

22. ผู้ที่มีไอคิวสูงจะมีความสามารถในการยังรู้ความรู้สึกของผู้อื่น ใช่หรือไม่ เพราะเหตุใด

.....
.....

23. คนที่มีผลงานโดดเด่นมักคบหาติดต่อกับคนหลากหลายประเภท ใช่หรือไม่ เพราะเหตุใด

.....
.....

24. อะไรเป็นตัวแยกแยะคนมีฝีมือดีและมีฝีมือพอใช้ออกจากกัน

.....
.....

25. คุณมีวิธีการใดบ้างที่ทำให้รู้ใจผู้อื่น จงยกตัวอย่าง

.....
.....

ตารางบันทึกคะแนน ครั้งที่.....
 กลุ่มครอบครัว : (Family Group).....

รายชื่อสมาชิก	คะแนนส่วนตัว (1)	คะแนนเฉลี่ย (2)	คะแนนรวม (1)+ (2)
Expert 1 :			
Expert 2 :			
Expert 3 :			
Expert 4 :			
Expert 5 :			

ลงชื่อ.....
 (หัวหน้ากลุ่มครอบครัว)

แบบประเมินตนเองเกี่ยวกับ พฤติกรรมกลุ่ม

คำชี้แจง จงวงกลมรอบตัวเลขที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด

	เสมอ				ไม่เคย
1. ข้าพเจ้าให้คำอธิบายต่อกลุ่ม	5	4	3	2	1
2. ข้าพเจ้าขยายคำพูดของสมาชิกให้กระจ่างขึ้น	5	4	3	2	1
3. ข้าพเจ้ายกตัวอย่างประกอบการพูด	5	4	3	2	1
4. ข้าพเจ้าให้ข้อสรุป	5	4	3	2	1
5. ข้าพเจ้าให้ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้	5	4	3	2	1
6. ข้าพเจ้าถามเพื่อให้มีการพูดใหม่	5	4	3	2	1
7. ข้าพเจ้าถามเพื่อให้มีการยกตัวอย่าง	5	4	3	2	1
8. ข้าพเจ้าถามเพื่อให้มีการอธิบาย	5	4	3	2	1
9. ข้าพเจ้าถามเพื่อให้มีการสรุป	5	4	3	2	1
10. ข้าพเจ้าเชิญชวนให้เพื่อนพูด	5	4	3	2	1
11. ข้าพเจ้าแสดงความประรีประนอมในกรณีที่มีความขัดแย้ง	5	4	3	2	1

ถ้ามีการทำงานกลุ่มครั้งต่อไป ข้าพเจ้าจะทำงานกลุ่มโดย

.....

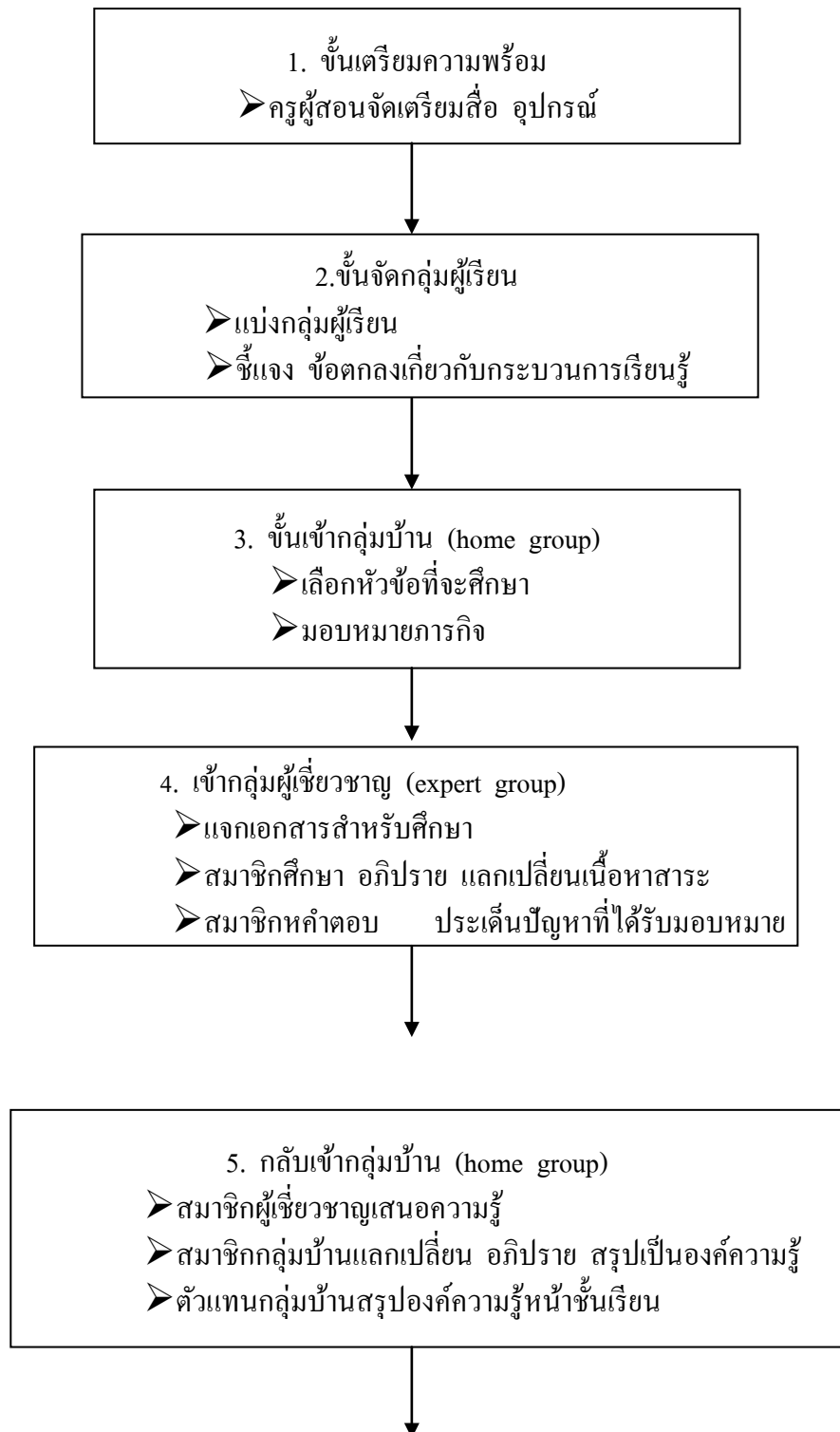
.....

.....

แบบสำรวจความคิดเห็นของนักเรียน (Student Survey)

	ในชั้นเรียนนี้ ฉันรู้สึก :					
มีความสำคัญ	5	4	3	2	1	ถูกปฏิเสธ
สบายใจ	5	4	3	2	1	อึดอัดใจ
มีส่วนร่วมในบทเรียน	5	4	3	2	1	ไม่มีส่วนร่วมในบทเรียน
เป็นส่วนหนึ่งของทีม	5	4	3	2	1	โดดเดี่ยว
งานออกมาดี	5	4	3	2	1	งานออกมาไม่ดี
รู้จักตนเอง	5	4	3	2	1	ไม่รู้จักตนเอง
ครูของฉัน :						
เตรียมตัวสอน	5	4	3	2	1	ไม่เตรียมตัวสอน
ยุติธรรม	5	4	3	2	1	ไม่ยุติธรรม
ช่วยเหลือ	5	4	3	2	1	ไม่ช่วยเหลือ
จัดระบบระเบียบ	5	4	3	2	1	ขาดการจัดระบบระเบียบ
ชัดเจนในสิ่งที่คาดหวัง	5	4	3	2	1	ไม่ชัดเจนในสิ่งที่คาดหวัง
รู้ความต้องการของฉัน	5	4	3	2	1	ไม่รู้ความต้องการของฉัน
ทုံเทและน่าตื่นเต้น	5	4	3	2	1	น่าเบื่อหน่าย
มีความรู้	5	4	3	2	1	ขาดความรู้
สามารถทำสิ่งที่ยากให้ง่าย	5	4	3	2	1	ไม่สามารถทำสิ่งที่ยากให้ง่าย
และน่าสนใจ						และน่าสนใจ
งานของฉัน :						
กระตุ้นความคิด	5	4	3	2	1	ไม่กระตุ้นความคิด
ช่วยการเรียนรู้	5	4	3	2	1	ไม่ช่วยการเรียนรู้
รวดเร็ว	5	4	3	2	1	เชื่องช้า
ง่ายมาก	5	4	3	2	1	ยากมาก
เหมือนเดิม	5	4	3	2	1	ยากต่อการพยากรณ์
นามธรรม	5	4	3	2	1	รูปธรรม

ในการศึกษาค้นคว้า ผู้ศึกษาค้นคว้าได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค จิกซอว์ ตามขั้นตอน ดังภาพประกอบ 1

6. ขั้นตอนทดสอบความรู้
➤ สมาชิกทุกคนรับการทดสอบย่อย

ภาพประกอบ 1 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ด้วยเทคนิคจิกซอร์ว

หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป

1. ความหมายของวิชาศึกษาทั่วไป

วิชาการศึกษาทั่วไป หมายถึง วิชาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้อย่างกว้างขวาง มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจธรรมชาติ ตนเอง ผู้อื่น และสังคม เป็นผู้ใฝ่รู้ สามารถคิดอย่างมีเหตุผล สามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารความหมายได้ดี มีคุณธรรม ตระหนักในคุณค่าของศิลปะและวัฒนธรรมทั้งของไทยและของประชาคมนานาชาติ สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตและดำรงอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับ เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2542 ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร มุ่งให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษา ระดับอุดมศึกษาของชาติ และสอดคล้องกับปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษา และมาตรฐานทางวิชาการ และวิชาชีพของสาขาวิชานั้นๆ โดยมุ่งเน้นการผลิตบัณฑิตให้มีความรอบรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้เหมาะสม มีความสามารถในการคิดและวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ รวมทั้งเป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรม (เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2542)

เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2542 หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย จะเน้นความเข้าใจและการอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลก การปรับตัว การคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาอย่างมีปัญญาและมีคุณธรรม รวมทั้งการให้ความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต เพื่อการประยุกต์ใช้และเพื่อความรู้รอบ รู้กว้าง โดยมุ่งพัฒนาบัณฑิตให้มีความสามารถในการสื่อสาร มีทักษะพื้นฐานในเชิงสากล รู้จักคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาอย่างมีคุณธรรมและจริยธรรม สามารถเข้าใจความสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมไทยและสังคมโลก รู้จักแสวงหาความรู้ มีมนุษยสัมพันธ์และมีความรับผิดชอบ ห่วงวิชาการศึกษาทั่วไป กำหนดให้นักศึกษาทุกคนต้องเรียน มุ่งพัฒนาและเสริมสร้าง คุณลักษณะความเป็นมนุษย์

(Human Being) และพลเมืองดี (Active Citizen) ให้แก่บัณฑิตทั้งด้านกาย จิต อารมณ์ เจตคติ และสร้างคุณภาพชีวิตให้มีความเจริญงอกงามด้านปัญญาธรรม ทักษะและ เจตคติ มีคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนมีความรู้ในด้านศิลปวิทยาการที่สร้างบุคลิกลักษณะของผู้มีการศึกษา สามารถเป็นผู้นำ ผู้ตามและดำรงชีวิตในสังคมระบอบประชาธิปไตย ปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสังคมยุคโลกาภิวัตน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (หลักสูตรสถาบันการพลศึกษา ระดับปริญญาตรี พุทธศักราช 2548, หน้า 5-9)

มีผู้ให้ทัศนะเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป ดังนี้

เกษม วัฒนชัย (อ้างใน ชมพูนุช รัตนา, 2538, หน้า 1 – 2) ได้เสนอแนวคิดนโยบายการจัดการศึกษาวิชาศึกษาทั่วไปอย่างกว้าง ๆ ไว้ว่า ต้องยอมรับว่า การศึกษาเป็นการสร้างพลเมืองสำหรับอนาคต ดังนั้นผู้รับผิดชอบการศึกษาต้องกำหนดรูปร่างหน้าตาของพลเมืองในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในทศวรรษหน้าซึ่งการศึกษาจะเป็นปัจจัยที่เด่นและสำคัญของแต่ละประเทศ อีกทั้งคุณภาพของคนในอนาคต นอกจากจะเป็นคนไทยแล้วยังต้องเป็นคนของโลกด้วย ดังนั้นจึงตั้งเป้าหมายไว้ว่า นักศึกษาปริญญาตรีของเราในอนาคตจะเป็นอย่างไร เพราะในการสร้างวิชาชีพนั้นต้องสร้างความเป็นคนด้วย ซึ่งหมวดวิชาศึกษาทั่วไปจะเป็นการสร้างคนและเป้าหมายของอุดมศึกษา คือ การสร้างผู้ชำนาญการทั่ว ๆ ไป (Generalist) คู่กับ ผู้เชี่ยวชาญ (Specialist) นโยบายดังกล่าวโดยรวมมุ่งเน้นถึงลักษณะที่พึงประสงค์ของพลเมืองไทยในอนาคตให้มีความรู้รอบตัวดี เหมาะสมที่จะเป็น “คนของโลก” นอกเหนือจากการมีความรู้ในวิชาชีพ ซึ่งผู้ศึกษามีความเห็นสอดคล้องกับนโยบายดังกล่าวอย่างยิ่ง เนื่องจากการที่บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากระดับอุดมศึกษา นับเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญในการที่จะพัฒนาประเทศ แต่หากมีความรู้ ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่งเพียงอย่างเดียวก็ตามย่อมเป็นมุมแคบที่จะใช้ปัจจัยในการดำรงตนอยู่ในสังคมและการประกอบอาชีพ ทั้งนี้เพราะในสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วทั้งในด้านวัตถุและวัฒนธรรมความเป็นอยู่ในปัจจุบัน พลเมืองจำเป็นต้องมีความรู้ทั่วไป เพื่อใช้ในการปรับตัวให้ดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข ดังนั้นการจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้แนวทางการพัฒนาตนเองให้สมบูรณ์ จึงเป็นเรื่องสำคัญและมีความละเอียดอ่อนทั้งด้านเนื้อหาและกระบวนการ

วิทย์ วิศุทเวทย์ (อ้างใน พรหม อวนสกุล, 2542, หน้า 1) ซึ่งได้อภิปรายเรื่อง “แนวการจัดหมวดวิชาศึกษาทั่วไป” ไว้ดังนี้ การศึกษาวิชาศึกษาทั่วไปมีมากกว่าร้อยปีแล้ว หมายถึง วิชาสามัญหรือวิชาที่คนควรมีความรู้ วิชาเหล่านี้ ได้แก่ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ภาษา ศิลปะ ในประเทศอังกฤษมีการเรียนวิชาศึกษาทั่วไปในระดับมัธยมศึกษาแล้ว ในระดับปริญญาตรีจึงไม่มีการเรียนอีก

อย่างไรก็ดี วิชาศึกษาทั่วไปมีความสำคัญอยู่ที่ ทำให้นักศึกษามีความรู้รอบด้าน สามารถมองเห็นภาพรวมได้ อันเป็นคุณสมบัติสำคัญของปัญญาชนและผู้ที่ก้าวไปสู่การเป็นผู้นำของสังคมหรือผู้บริหาร

จากแนวคิดของ วิทย์ วิศทเวทย์ เห็นว่า เนื้อหาในวิชาศึกษาทั่วไปนั้นเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ การศึกษาภูมิศาสตร์ในปัจจุบันมีความสำคัญในการประกอบอาชีพของคนไทยส่วนใหญ่ที่ยังชีพด้วยการเกษตร นอกจากนี้ยังเป็นพื้นฐานในการศึกษาและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ในระดับโลก ตลอดจนวิวัฒนาการในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นพื้นฐานในการพยากรณ์เหตุการณ์ในอนาคตได้อย่างมีหลักการ การศึกษาประวัติศาสตร์แบบวิเคราะห์จะทำให้ผู้เรียนสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ เช่นเดียวกับภาษาและศิลปะ ซึ่งต้องเป็นความรู้ติดตัวผู้เรียน โดยเฉพาะในสังคมไทยปัจจุบันที่ก้าวสู่ความเป็นสากล ทำให้คนไทยต้องเรียนรู้ภาษาอื่นเพิ่มขึ้น เช่น ภาษาอังกฤษซึ่งใช้สื่อสารได้มากที่สุดในโลก ดังนั้นจะเห็นได้ว่าวิชาศึกษาทั่วไปนั้นจะเป็นพื้นฐานในการนำไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิต การเป็นผู้มีความสามารถในการมองเห็นภาพรวมได้ ซึ่งเป็นคุณสมบัติของปัญญาชนและผู้นำสังคม

พระธรรมปิฎก (อ๋องใน ชมพูนฺช รัตนา. 2538. หน้า 2-4) ได้กล่าวในการประชุมสัมมนาเรื่อง “แนวคิดในการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป” ของหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรีที่โรงแรมเมอร์เคียว บางกอก กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 14- 15 กันยายน 2538 ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปเป็นการสร้างความเป็นคนให้กับบัณฑิต ส่วนวิชาชีพนั่น เป็นการสร้างเครื่องมือให้บัณฑิต และในการสร้างคนจะต้องให้เป็นผู้นำสังคมไม่ใช่ตามสังคม

2. การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปต้องเน้นการผลิตคนที่มีคุณภาพทั้งองค์รวมใน 3 ด้าน คือ

1. พฤติกรรม (ความสัมพันธ์ที่แสดงออกต่อสิ่งแวดล้อม คือคนและปัจจัยสี่)
2. จิตใจ (จะอยู่เบื้องหลังพฤติกรรม มีคุณธรรม มีกิเลส)
3. ปัญญา (รู้ว่าควรปฏิบัติอย่างไร)

ทั้ง 3 ด้าน ควรผสมผสานกลมกลืนเกื้อกูลกันไปทั้งระบบและจะแสดงออกได้โดยการประกอบอาชีพ เป็นสิ่งที่จะช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองทำให้ชีวิตเป็นสุข เจริญก้าวหน้า สังคมก็เป็นสุข ส่วนพฤติกรรมทางด้านสังคมนั้น ก็หมายถึง จริยธรรม นั้นเอง ทั้งนี้พระธรรมปิฎก ยังได้กล่าวถึง

การพัฒนาให้คนเป็นคนเต็มคนสมบูรณ์นั้น ต้องเป็นไปพร้อม ๆ กันทั้ง 4 ด้าน คือ กาย สติ จิตใจ และ ปัญญา ดังนี้

กาย- จะเป็นความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เช่น ใช้อวัยวะ 4 เป็น หรือไม่ ดู เป็นหรือไม่ ฟังเป็นหรือไม่

สติ – จะเป็นความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางสังคมและเพื่อนมนุษย์ เช่น เบียด เบียน หรือสร้างสรรค์กันหรือไม่

จิตใจ – มีคุณธรรม มีhiri โอบอ้อมหรือไม่ ซึ่งเป็นพื้นฐานของพฤติกรรม มีความสุข เสรี การมีทุกข์มาก จิตใจก็ไม่มีการพัฒนา

ปัญญา – คือ รู้และเข้าใจสิ่งแวดล้อมรอบข้างตามความเป็นจริงหรือไม่ สามารถนำ ความรู้มาแก้ปัญหาจนกระทั่งทำให้จิตมีอิสระจากการจัดการ เป็นต้น

3. การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปควรใช้คนที่เป็นปราชญ์สอน เพื่อให้ได้ บัณฑิตตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์อย่างแท้จริง วิชาศึกษาทั่วไปมิใช่วิชาพื้นฐานธรรมดา ควรใช้คน ที่เป็นปราชญ์สอน เพราะจำเป็นต้องได้ผู้ที่มีความเข้าใจในสถานการณ์โลก รู้โลก รู้ชีวิต รู้ซึ่งถึง สังคม ดำเนินชีวิตที่ดีงาม ถูกต้องตามสังคม มาเป็นผู้สอนจึงจะสอนได้ดี และในการจัดแบ่งวิชา ศึกษาทั่วไป ผู้จัดต้องมีสติปัญญา มีความคิดเห็นกว้างไกล จึงจะบรรลุวัตถุประสงค์

4. การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ต้องขึ้นอยู่กับยุคสมัยและสภาพแวดล้อม เพื่อให้บัณฑิตทันต่อการเปลี่ยนแปลงในชุมชนของตนเองควบคู่ไปกับการปรับตัวให้เข้ากับสังคมโลก

การจัดการศึกษาจะอยู่ท่ามกลางยุคสมัยและสภาพแวดล้อม ดังนั้น วิชาศึกษาทั่วไปจึง เป็นการจัดการแยกตามกาลและเทศะ ดังนี้

1. กาละ แบ่งออกเป็น 2 อย่าง

1.1 สำหรับยุคสมัย จะทำอะไรให้คนมีคุณภาพเหมาะกับยุคสมัยนั้น

1.2 อกาลิโก ไม่ขึ้นกับกาลสมัย

2. เทศะ ขึ้นอยู่กับท้องถิ่น ต้องเหมาะสมกับสังคมไทย และขณะเดียวกันก็เข้ากันได้ กับสังคมโลกด้วย ต้องพิจารณาดูว่าจะให้เขาเป็นส่วนร่วมของโลกอย่างไร เป็นส่วนสร้างสรรค์หรือ ส่วนสร้างปัญหา ดังนั้นเราต้องสร้างบัณฑิตให้ มีความรับผิดชอบ ใฝ่รู้ ใฝ่ซื่อสัตย์ ฟังตนเอง และใช้ ปัญญาคิดแก้ปัญหา ไม่หวังพึ่งแต่อำนาจคนอื่นหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ

สรุปได้ว่า วิชาศึกษาทั่วไป หมายถึง วิชาที่สร้างคนให้มีความรอบรู้ มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล เข้าใจตนเอง เข้าใจสังคม คิดอย่างมีเหตุผล ใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารได้ดี มีคุณธรรม ตระหนักใน

คุณค่าของศิลปะและวัฒนธรรมทั้งของไทยและของโลก สามารถนำทักษะวิชาชีพไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้เป็นอย่างดี

2. จุดมุ่งหมายของการศึกษาระดับอุดมศึกษา

การจัดการอุดมศึกษาเป็นการจัดการศึกษาต่อจากระดับมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นด้านสุดท้ายในการเตรียมคนที่มีคุณภาพ เพื่อการดำรงตนในสังคมอย่างมีความสุข เพื่อการประกอบอาชีพ เพื่อการพัฒนาสังคม และการพัฒนาประเทศชาติให้มีความเจริญทัดเทียมนานาประเทศ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย การประกันคุณภาพใน และการประกันคุณภาพภายนอก จึงเห็นสมควรให้จัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติขึ้น เพื่อให้เป็นมาตรฐานการอุดมศึกษา และเพื่อเป็นการประกันคุณภาพบัณฑิต มุ่งสู่เป้าหมายในการผลิตบัณฑิตอย่างมีคุณภาพ กำหนดให้คุณภาพของบัณฑิตครอบคลุม 5 ด้านคือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความ รับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ให้ สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาหลักสูตรนี้ครั้งแรกตั้งแต่ปีการศึกษา 2553 เป็นต้นไป (พระราชบัญญัติ การศึกษาชาติ. 2552 : 17)

การจัดการศึกษาของไทยดังกล่าว แต่เดิมนั้นมีลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ (อึ้งใน เกษม สุวรรณกุล, 2531 หรือ 8)

1. มีจุดมุ่งหมายหลักที่จะผลิตบุคคลเพื่อไปรับราชการ
2. เป็นมหาวิทยาลัยที่เน้นหนักแต่การสอนเพียงอย่างเดียว
3. เป็นมหาวิทยาลัยที่เป็นหน่วยราชการ (เว้นมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมืองในระยะแรก) ด้วยลักษณะข้างต้นทำให้คนไทยติดขัดกับความเป็นข้าราชการ ยึดติดกับเครื่องแบบ และยศถาบรรดาศักดิ์ ซึ่งต่อมาต้องมีการปฏิรูปใหม่ มีการแต่งตั้งทบวงมหาวิทยาลัยขึ้นมา รับผิดชอบดูแล การจัดการอุดมศึกษาโดยเฉพาะ นอกเหนือจากบางสถาบันที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ การอยู่ภายใต้ ทบวงมหาวิทยาลัยทำให้การจัดการอุดมศึกษาได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและมีบทบาทหรือภารกิจหลักของการอุดมศึกษาที่ชัดเจนเป็น 4 ประการ

1. การสอนและการผลิตบัณฑิต
2. การวิจัย
3. การบริการทางวิชาการแก่สังคม

4. การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

ทั้งนี้ผู้ศึกษาค้นคว้าจะขออ้างเฉพาะบทบาทของอุดมศึกษาด้านการสอนและการผลิตบัณฑิตเพียงประเด็นเดียว โดยทบทวนมหาวิทยาลัย (2543. หน้า 20) กล่าวว่า

ปัจจุบันการอุดมศึกษาไทยกำลังประสบภาวะวิกฤตทั้งด้านคุณภาพและประสิทธิภาพ อีกทั้งยังไม่สามารถทำหน้าที่กลไกระดับสมองในการแก้ไขปัญหาวิกฤตของชาติได้ตามบทบาทหน้าที่อันควรจะเป็น อุดมศึกษายังสร้างปัญหาไม่เลิก เน้นเพียงการท่องจำจากการถ่ายทอดและการสอน แม้จะมีบัณฑิตเกิดขึ้นเป็นจำนวนมากแต่มิ่่นักคิดเกิดขึ้นน้อย ในสังคมปัจจุบัน อุดมศึกษาขาดเอกภาพในเชิงนโยบาย และการบริหารจัดการอุดมศึกษายังกระจุกตัวอยู่ในกรุงเทพ สถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ยังมุ่งเน้นการสอน ละเลยการวิจัยเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ เกิดปัญหาการขาดแคลนอาจารย์ที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรมยังมีอยู่อย่างจำกัด โดยสรุปแล้วจุดอ่อนที่สำคัญของอุดมศึกษาจะเกี่ยวข้องกับประเด็นเชิงคุณภาพ ทั้งคุณภาพของหลักสูตร และกระบวนการจัดการเรียนการสอน ขาดแคลนอาจารย์และขาดการวิจัยอย่างจริงจัง ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องในระดับอุดมศึกษาจึงได้ร่วมมือกันกำหนดคุณลักษณะของบัณฑิตขึ้นมาใหม่ ดังวัตถุประสงค์หลักของการพัฒนานักศึกษา (แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ 9 หน้า 9) ไว้ดังนี้

1. มีความรู้ ทักษะ (ด้านวิชาการ วิชาชีพ วิชาชีพชีวิต) และความสามารถระดับสากล เรียนรู้ (ใฝ่รู้) ตลอดชีวิต
2. มีคุณธรรม จริยธรรม วินัย ความรับผิดชอบ และความเป็นผู้นำ
3. มีสติปัญญาและวิจารณ์ญาณญาณ มีวิธีคิดอย่างเป็นระบบ และสามารถแก้ไขปัญหาได้
4. เข้าใจความเป็นจริงของสังคมไทย และสังคมโลก รู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง การแข่งขันในระดับสากลและสามารถปรับตัวได้อย่างมีความสุข
5. มีความเป็นประชาธิปไตย
6. มีจิตสำนึกและภาคภูมิใจในความเป็นไทย สามารถใช้ภูมิปัญญาไทยในการพัฒนาประเทศ
7. ตระหนักในคุณค่าทรัพยากร ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น
8. มีจิตสำนึกและศักยภาพในการสร้างงาน
9. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตดี

จากวัตถุประสงค์ของการพัฒนาดังกล่าวข้างต้นแล้วยังได้มีการกำหนดการสร้างสรรคองค์ความรู้ เพื่อการพัฒนานักศึกษา หรือเอื้อต่อการพัฒนานักศึกษาอีก 10 ประการ (แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ 9 หน้า 15) คือ

1. สร้างหลักสูตรที่เน้นกระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง โดยศึกษาจากการตั้งประเด็นปัญหา
2. สร้างโอกาสการเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนร่วมจัดกิจกรรมกับสถาบัน
3. จัดกิจกรรมเสริมความรู้นอกหลักสูตรตามความสนใจของนักศึกษาทั้งในและนอกชั้นเรียน
4. จัดหาอุปกรณ์ที่ส่งเสริมการหาความรู้ของนักศึกษา เช่น คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และ สื่อสารโทรคมนาคม ทั้งในสถาบันและหอพัก
5. ร่วมมือกับฝ่ายวิชาการ จัดกิจกรรมสัมพัชชุมชน สังคม โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของวิชาที่เรียน
6. ส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ด้านภาษาและเทคโนโลยีสารสนเทศมากขึ้น โดยผ่านชมรมวิชาการของสโมสรนักศึกษา
7. ส่งเสริมหลักสูตรของสถาบันให้มีลักษณะเอื้อต่อการมีปฏิสัมพันธ์กับสถานประกอบการ
8. ปรับปรุงหลักสูตรในหมวดการศึกษาทั่วไป ให้มีรายวิชาที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษา
9. กำหนดเป็นระเบียบ / ข้อบังคับให้สามารถเทียบโอนประสบการณ์ในการทำงาน กิจกรรมนักศึกษา มาเป็นความสามารถทางวิชาการตามหลักสูตรได้
10. สนับสนุนให้อาจารย์บูรณาการกิจกรรมวิชาการกับกิจกรรมนักศึกษาเข้ากับกิจกรรมการเรียนการสอน

สำหรับหลักสูตรในหมวดศึกษาทั่วไป ที่ให้มีรายวิชาที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษานั้น เนื่องจากในแผนฉบับนี้ให้ความสำคัญกับประสบการณ์นอกชั้นเรียน ทั้งนี้เพราะการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ จะสร้างให้นักศึกษามีความรู้คู่คุณธรรม (แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ 9 หน้า 5) สถาบันอุดมศึกษาผลิตบัณฑิตที่มีความรู้คู่คุณธรรม มีความเป็นผู้นำมีจิตสำนึกแบบ

ผู้ประกอบการ มีความคิดและวิจรรณญาณ มีความริเริ่มสร้างสรรค์ มีวินัย มีความรับผิดชอบ นำไปสู่การพัฒนาประเทศไทยได้

กล่าวโดยรวมจุดมุ่งหมายของการอุดมศึกษาใหม่ จึงต้องตระหนักถึงการให้ทักษะความรู้และประสบการณ์แก่นักศึกษา เพื่อนักศึกษาจะได้นำไปเป็นพื้นฐานในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิตต่อไป

3. จุดมุ่งหมายของวิชาศึกษาทั่วไป

การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ทุกสถาบันการศึกษาควรมีแนวทางหรือจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน เพื่อนำไปจัดการศึกษาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปได้ ดังเช่น ผลการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัย ของ ทบวงมหาวิทยาลัย ได้สรุป ผลสังเคราะห์จุดมุ่งหมายของวิชาศึกษาทั่วไป (อ้างใน ชุตินา สุวรรณทะ. 2540 หน้า 18) ไว้ดังนี้

1. มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้กว้างในสาขาวิชาต่าง ๆ และมองเห็นความสัมพันธ์และความเกี่ยวเนื่องประสานกันของสาขาวิชาต่าง ๆ
2. มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้และความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยใช้ภาษาไทยได้เป็นอย่างดี และใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสาร
3. มุ่งให้ผู้เรียนมีปัญญารู้จักคิด วิเคราะห์ วิวิจารณ์ มีความคิดริเริ่ม รักความก้าวหน้า มองเห็นการณ์ไกลอย่างมีโลกทัศน์ และเป็นตัวของตัวเอง
4. มุ่งให้ผู้เรียนรู้จักตัวเอง เข้าใจสังคม มองเห็นปัญหาในสังคม มองเห็นปัญหาในสังคมพร้อมที่จะรับผิดชอบและแก้ไขปัญหาของตนเอง ผู้อื่น ได้เหมาะสมและสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
5. มุ่งให้ผู้เรียนเห็นคุณค่า และมีสุนทรียะในศิลปวัฒนธรรม ประเพณีไทย
6. มุ่งให้ผู้เรียนมีความเป็นไทย มีคุณธรรมและจริยธรรมสูง

วิทย์ วิศทเวทย์ (อ้างใน พรณี อวนสกุล 2542 หน้า 1) ได้กล่าวถึงเรื่อง “แนวการจัดหมวดวิชาศึกษาทั่วไป” ในด้านจุดมุ่งหมายของวิชาศึกษาทั่วไป (เชิงอุดมคติ) ว่ามี 3 ประการ ด้วยกันคือ

1. ให้นักศึกษารู้จักตัวเองและสิ่งที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ได้แก่
 - 1.1 โลกกายภาพ ได้แก่ วิชาธรรมชาติวิทยา ชีววิทยา เคมี วิชาสายวิทยาศาสตร์ เพราะมนุษย์อยู่กับธรรมชาติ วิชาเหล่านี้ควรสอนแบบหาเหตุผล หาความสัมพันธ์ระหว่างวิทยาศาสตร์กับสังคม
 - 1.2 สังคมมนุษย์ มนุษย์ต้องรู้จักองค์การของสังคม กฎหมาย การเมือง พฤติกรรมของ

มนุษย์เพื่อเข้าใจมนุษย์อื่น ๆ ที่อยู่ในสังคมร่วมกัน

1.3 ตัวมนุษย์เอง มนุษย์ทุกคนย่อมมีจินตนาการ การสร้างสรรค์ วิชาเหล่านี้ มุ่งส่งเสริมการแสดงออกของมนุษย์เพื่อเป็นคนเต็มคน วิชาเหล่านี้ ได้แก่ วิชาทางด้านศิลปะ

2. ควรเป็นวิชาทั่วไปมีเนื้อหาที่ไม่ว่าจะศึกษาสาขาวิชาอะไรก็ควรรู้ เช่น วิชาการเมืองโลก หรือถ้าเป็นวิชาฟิสิกส์เบื้องต้น ก็ควรมีเนื้อหาที่สอนให้รู้จักคิดทางวิทยาศาสตร์ การหาเหตุผล ไม่ใช่เรียนสูตรหรือกฎเกณฑ์ที่ซับซ้อน

3. เป็นวิชาที่ขยายโลกทัศน์ สติปัญญา ความเข้าใจมากกว่าเป็นวิชาปฏิบัติการเฉพาะกิจ เช่น วิชากฎหมายทั่วไป ที่เน้นกฎหมายในฐานะอยู่ในสังคมมนุษย์หรือวิชากฎหมายกับสังคม แต่ไม่ใช่วิชากฎหมายธุรกิจ ซึ่งถือเป็นวิชาเฉพาะไม่ใช่วิชาศึกษาทั่วไป

จากแนวคิดของ วิทย์ วิศทเวทย์ นั้น ผู้ศึกษาคิดว่า ควรมีแนวการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง ให้เป็นคนเต็มคน และสังคมรอบข้างอย่างเข้าใจ รู้จักคิดหาเหตุผล ไม่ใช่เรียนกฎเกณฑ์ที่มันซับซ้อน

4. การบริหารหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป

สถาบันการศึกษาทุกแห่งสำหรับด้านการจัดการศึกษานั้นจำเป็นต้องมีการบริหารหลักสูตรเพื่อให้หลักสูตร มีการใช้ มีการปรับปรุงหลักสูตรให้มีความชัดเจน ทันสมัย มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ และมีประโยชน์ต่อผู้ใช้หรือผู้เรียนอย่างมากมาย รวมทั้งผู้ใช้หรือผู้เรียนมีความพร้อมที่จะใช้หรือเรียนหลักสูตรนั้นได้ อีกทั้งให้มีหน่วยงานหรือองค์กรรับผิดชอบการพัฒนาหลักสูตรและการสอนวิชาศึกษาทั่วไปโดยตรง ซึ่งอาจจัดในรูปหน่วยงานเป็นการเฉพาะ หรือในรูปแบบคณะกรรมการ ตามความเหมาะสมของแต่ละสถาบัน เพื่อติดตามผลการใช้หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังแนวความคิดของ อานาจ จันทร์เพ็ญ (2532 หน้า 111) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตร หมายถึง การนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติการเรียนการสอน การจัดโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ ในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพนั้น นอกจากจะต้องปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนแล้ว ยังต้องคำนึงถึงการบริหารหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย สำหรับแนวคิดของ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2543 หน้า 25-26) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตร หมายถึง การวางแผน การควบคุมกำกับดูแล การจัดระบบข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน โครงการวิชาการที่สถานศึกษาจัดขึ้น เพื่อส่งเสริมการใช้หลักสูตรและการสอน โดยสอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียนตามลักษณะธรรมชาติการเรียนรู้ และตอบสนองเจตนารมณ์ของหลักสูตร หลักการบริหารหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่

1. เอกสารหลักสูตร มีความชัดเจน สมบูรณ์ทันสมัย ชี้แนวทางในการวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
2. ผู้สอนมีคุณภาพคือ มีความรู้ ความเข้าใจ มีเจตคติที่ดีต่อหลักสูตร ดำเนินการจัดการเรียนการสอนได้ตรงกับความสนใจ ความต้องการของผู้เรียน และบรรลุเป้าหมายของหลักสูตร
3. ผู้เรียน มีความพร้อมเกี่ยวกับความรู้ทักษะพื้นฐาน พร้อมที่จะเรียนหลักสูตรนี้ได้
4. มีบริการสนับสนุนมีทรัพยากรหลักสูตรที่ดี และเพียงพอที่เอื้อต่อการใช้หลักสูตร
5. มีคณะกรรมการที่ดี ดำเนินการจัดระบบบริหารจัดการหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ
6. ระบบอาจารย์ที่ปรึกษามีประสิทธิภาพ พร้อมที่จะให้ข้อมูลและช่วยเหลือแนะนำเกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอนกับผู้เรียน
7. มีบรรยากาศทางวิชาการ ที่เอื้ออำนวยต่อการแสวงหาความรู้และมารยาทสังคม เพื่อเสริมสร้างทักษะทางวิชาการและทักษะทางสังคมของผู้เรียน
8. ระบบควบคุมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร การติดตามผลการใช้หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

5. โครงสร้างหลักสูตรหมวดวิชาการศึกษาทั่วไป

โครงสร้างหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปประกอบด้วยเนื้อหาสาระของ 4 กลุ่มวิชา ได้แก่ รายวิชาบังคับร่วมและรายวิชาบังคับเลือก และยังคงจัดให้ศึกษาในกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ และกลุ่มวิชาภาษา สถาบันอุดมศึกษา อาจจัดวิชาศึกษาทั่วไปในลักษณะ จำแนกเป็นรายวิชาหรือลักษณะบูรณาการใด ๆ ก็ได้ โดยผสมผสานเนื้อหาวิชาที่ครอบคลุมสาระของกลุ่มวิชา สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ภาษา วิทยาศาสตร์ กับคณิตศาสตร์ โดยจัดในสัดส่วนที่เหมาะสมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของวิชาศึกษาทั่วไป โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต เชื่อมโยงขององค์ความรู้และการใช้ประโยชน์ จึงจัดเป็นรายวิชาบังคับทั้งหมดทุกคนต้องเรียนการจัดรายวิชาจะมีลักษณะการบูรณาการความรู้ โดยเนื้อหาสาระที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตในสังคม ความเป็นมนุษย์ ความเข้าใจเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและผลกระทบที่เกิดขึ้น การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารและค้นคว้าหาความรู้ การจัดการเรียนการสอนจะให้ความสำคัญกับผู้เรียนและจะใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น มีการใช้บทความที่ทันสมัยและกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายมากขึ้น โดยเน้นการปฏิบัติจริง การวัดและการประเมินผลการเรียนจะวัดตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยใช้แบบทดสอบในการ

วัดผล จะบริหารหลักสูตรโดยคณะกรรมการกลางของมหาวิทยาลัย และจะมีหน่วยงานกลางเป็น
หน่วยงานประสานงานการจัดการเรียนการสอนกับคณะวิชา สถาบันอุดมศึกษาจะให้การสนับสนุน
ด้านสื่อ ด้านการพัฒนาเทคนิคและวิธีการสอน และด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร ผู้สอนจะเป็นผู้ที่มี
ทัศนคติที่ดีและมีความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาทั่วไป มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเนื้อหาสาระที่จะ
สอน รวมทั้งมีประสบการณ์และมีคุณวุฒิตรงสาขาวิชาที่สอน

6. จุดประสงค์ทั่วไปของหมวดวิชาการศึกษาทั่วไป มีดังต่อไปนี้

1. ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม
ประเพณี การเมืองการปกครองของไทย และความรู้ความเข้าใจเพื่อนร่วมโลก เพื่อการอยู่ร่วมกัน
อย่างสันติ
2. ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการคิด การวิเคราะห์ การแก้ปัญหาและการ
ตัดสินใจบนพื้นฐานของข้อมูลและข้อเท็จจริงที่เป็นวิทยาศาสตร์และตามหลักธรรม การอนุรักษ์ ดูแล
และพัฒนาการสิ่งแวดล้อมและตระหนักถึงความเจริญก้าวหน้าและผลกระทบทางวิทยาศาสตร์และ
เทคโนโลยี
3. ให้มีทักษะการศึกษาค้นคว้าและเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ตลอดชีวิต การคิดอย่าง
มีเหตุผลรู้จักวิเคราะห์และปัญหาต่าง ๆ ได้ ตลอดจนมีทักษะด้านภาษาและการใช้ สารสนเทศที่
ติดต่อสื่อความหมายกับผู้อื่นและดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. ให้มีเจตคติที่ดีและซาบซึ้งในคุณค่าของสังคม ความดี ความงาม และการดำรงตน
ให้มีคุณค่าต่อสังคม มีค่านิยมที่พึงประสงค์ มีคุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบซึ่งใน
ศิลปะและสุนทรียภาพ ตระหนักในการปฏิบัติตามวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย

การจัดการเรียนการสอน

1. รายวิชาในหมวดวิชาการศึกษาทั่วไป ไม่เป็นรายวิชาพื้นฐานของหมวดวิชาเฉพาะด้าน
2. รายวิชาการศึกษาทั่วไปจัดเป็น 4 กลุ่มวิชา ต้องจัดให้เรียนครบทุกกลุ่มวิชาตาม
ข้อกำหนด
3. หน่วยกิตรวมของหมวดวิชาการศึกษาทั่วไป ให้จัดการเรียนการสอนดังนี้

รายละเอียดโครงสร้างหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ระดับปริญญาตรี
ของสถาบันการพลศึกษา

- 1.1 หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ให้เรียนได้ไม่น้อยกว่า 32 หน่วยกิต

1. กลุ่มวิชาภาษา บัณฑิต 2 วิชา 6 หน่วยกิต ได้แก่ วิชาการใช้ภาษาไทย 3 หน่วยกิต และภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 3 หน่วยกิต และเลือกเรียนอีก 3 ถึง 6 หน่วยกิต
2. กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ บัณฑิต 1 วิชา 3 หน่วยกิต ได้แก่ วิชาสารสนเทศและการสืบค้น 3 หน่วยกิต และเลือกเรียนอีก 3 ถึง 6 หน่วยกิต
3. กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี บัณฑิต 2 วิชา 5 หน่วยกิต ได้แก่ วิชาการออกกำลังกายและการกีฬา 3 หน่วยกิต และวิชาการวิจัยเบื้องต้น 2 หน่วยกิต และเลือกเรียนอีก 3 ถึง 6 หน่วยกิต
4. กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ บัณฑิต 1 วิชา 3 หน่วยกิต ได้แก่ วิชา คุณธรรม จริยธรรม สำหรับบัณฑิตในอุดมคติไทย 3 หน่วยกิต และให้เรียนอีก 3 ถึง 6 หน่วยกิต

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาวิชาศึกษาทั่วไปในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ เป็นวิชาบังคับ 3 หน่วยกิต ได้แก่ วิชาหลักธรรมกับชีวิต 3 หน่วยกิต ในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ มีจำนวนวิชาต่าง ๆ ดังนี้

มศ 011001	ปรัชญาเบื้องต้น	3(3-0)
มศ 021001	คุณธรรม จริยธรรมสำหรับบัณฑิตในอุดมคติไทย	3(3-0)
มศ 021002	จริยศาสตร์	3(3-0)
ศศ 011001	ศิลปนิพนธ์	3(3-0)
ศศ 012002	สุนทรียศาสตร์	3(3-0)
ศศ 011001	สังคมนิยม	3(3-0)
ศศ 011001	จิตวิทยาทั่วไป	3(3-0)
ศศ 0121001	การพัฒนบุคลิกภาพ	3(3-0)
ศศ 031001	ไทยศึกษา	3(3-0)
มศ 032003	มนุษยสัมพันธ์	3(3-0)

การหาประสิทธิภาพและการหาดัชนีประสิทธิผล

1. การหาประสิทธิภาพ

เผชิญ กิจระการ (2545 : 46-51) กล่าวว่า การหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอนใด ๆ มีกระบวนการสำคัญอยู่ 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการหาประสิทธิภาพวิธีการ

หาประสิทธิภาพเชิงเหตุผล (rational approach) และขั้นตอนการหาประสิทธิภาพตามวิธีการหาประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ (empirica approach) ทั้งสองวิธีนี้ต้องทำการควบคู่กันไป จึงจะมั่นใจได้ว่าสื่อหรือเทคโนโลยีการเรียนการสอนที่ผ่านกระบวนการหาประสิทธิภาพจะเป็นที่ยอมรับได้ ดังรายละเอียด ดังนี้

$$CVR = \frac{2N_c}{N} - 1$$

เมื่อ CVR แทน ประสิทธิภาพเชิงเหตุผล (rational approach)
 N_c แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ยอมรับ (Number of panelists Who
 Had
 Agreement)
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด (Total Number of panelists)

ผู้เชี่ยวชาญจะประเมินสื่อการเรียนการสอนตามแบบประเมินที่สร้างขึ้นในลักษณะของแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) นำค่าเฉลี่ยใช้จากแบบประเมินของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนไปแทนค่าในสูตรสำหรับค่าเฉลี่ยผู้เชี่ยวชาญที่ยอมรับจะต้องอยู่ในระดับมากขึ้นไป ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ถึง 5.00 ค่าคำนวณได้ต้องสูงกว่าที่ ปรากฏในตารางตามจำนวนของผู้เชี่ยวชาญจึงจะยอมรับว่าสื่อมีประสิทธิภาพ ถ้าได้ค่าไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนดจะต้องปรับปรุงแก้ไขสื่อและนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาใหม่

2. การหาดัชนีประสิทธิผล

ดัชนีประสิทธิผล หมายถึง ตัวเลขที่แสดงถึงความก้าวหน้าของการเรียนของผู้เรียน โดยเปรียบเทียบคะแนนที่เพิ่มขึ้น จากคะแนนการทดสอบก่อนเรียนกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียนและคะแนนเต็มหรือคะแนนสูงสุด กับคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียน เมื่อมีการประเมินสื่อการสอนที่ผลิตขึ้น จะดูประสิทธิภาพทางการสอนและการวัดประเมินผลสื่อการสอนนั้นตามปกติการประเมินความแตกต่างของค่าคะแนนใน 2 ลักษณะ คือความแตกต่างของคะแนนสอบทดสอบก่อนเรียนและคะแนนการทดสอบหลังเรียน หรือเป็นการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

กระทรวงศึกษาธิการ (2545 ก : 83) กล่าวว่า การหาดัชนีประสิทธิผลของสื่อหรือนวัตกรรมการเรียนรู้ โดยวิเคราะห์คะแนน ใช้สูตรคำนวณ ดังนี้

$$\text{ดัชนีประสิทธิผล} = \frac{\text{ร้อยละคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน} - \text{ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน}}{\text{ร้อยละของคะแนนเต็มหลังเรียน} - \text{ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน}}$$

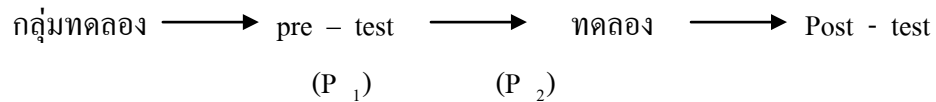
เกณฑ์ที่ยอมรับได้ว่าสื่อหรือนวัตกรรมมีประสิทธิภาพ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์การเรียนรู้ได้จริง คือมีค่าตั้งแต่ .50

เผชิญ กิจการ (2533 : 1-6) ได้กล่าวถึง ดัชนีประสิทธิผล (The Effectiveness Index) ไว้ว่า เมื่อมีการประเมินสื่อการเรียนการสอนที่สร้างขึ้น มา เรามักจะคิดถึงประสิทธิผลทางด้านการสอนและการประเมินสื่อ ตามปกติและจะเป็นการประเมินความแตกต่างของค่าคะแนน ใน 2 ลักษณะ คือ ความแตกต่างของคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียน และคะแนนการทดสอบหลังเรียน หรือ เป็นการทดสอบความแตกต่างเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมในการปฏิบัติส่วนมากจะเน้นที่ผลของความแตกต่างที่แท้จริงผลความแตกต่างทางสถิติ แต่ในบางกรณีการเปรียบเทียบเพียง 2 ลักษณะ ก็อาจจะยังไม่เป็นการเพียงพอ เช่น ในกรณีของการทดลองใช้สื่อการเรียนการสอนครั้งหนึ่งปรากฏว่า กลุ่มที่ 1 การทดสอบก่อนเรียนได้คะแนน 18 % การทดสอบหลังเรียนได้คะแนน 67 % และกลุ่มที่ 2 การทดสอบ ก่อนเรียนได้คะแนน 27 % การทดสอบหลังเรียนได้คะแนน 74 % ซึ่งเมื่อนำผลการวิเคราะห์ทางสถิติปรากฏว่า คะแนนทดสอบก่อนเรียน และคะแนนทดสอบหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 2 กลุ่ม แต่เมื่อเปรียบเทียบคะแนนทดสอบหลังเรียนระหว่างทั้ง 2 กลุ่ม ปรากฏว่า ไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งไม่ระบุได้ว่าเกิดขึ้นเพราะตัวแปรจากการทดลอง (Treatment) นั้นหรือไม่ เนื่องจากการทดสอบทั้งสอง กรณีนั้นมีคะแนนพื้นฐาน (คะแนนทดสอบก่อนเรียน) แตกต่างกันซึ่งจะส่งผลถึงคะแนนทดสอบหลังเรียนที่เพิ่มขึ้นได้สูงสุดของแต่ละกรณี ดัชนีประสิทธิผลคำนวณได้จากการหาค่าความแตกต่าง ของการทดสอบก่อนการทดลองและการทดสอบหลังการทดลองด้วยคะแนนพื้นฐาน (คะแนนทดสอบก่อนเรียน) และคะแนนที่สามารถทำได้สูงสุด ดัชนีประสิทธิผลจะเป็นตัวบ่งชี้ถึงขอบเขต และประสิทธิภาพสูงสุดของสื่อหรือการสอนซึ่งมีสูตรในการคำนวณ ดังนี้

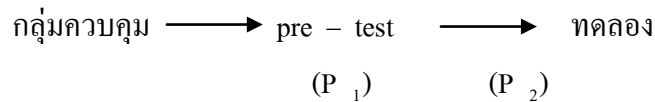
$$E.I. = \frac{\text{ผลรวมคะแนนแบบทดสอบหลังเรียน} - \text{ผลรวมคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียน}}{(\text{จำนวนนักเรียน} \times \text{คะแนนเต็ม}) - \text{ผลรวมคะแนนทดสอบก่อนเรียน}}$$

ดัชนีประสิทธิผลสามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อประเมินสื่อโดยเริ่มจากการทดสอบก่อนเรียน ซึ่งเป็นตัววัดว่าผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานอยู่ระดับใด รวมถึงการวัดทางด้านความเชื่อเจตคติและความตั้งใจของผู้เรียน คะแนนที่ได้จากการทดสอบมาแปลงให้เป็นร้อยละ หากค่าคะแนนสูงสุดที่เป็นไปได้ นำนักเรียนเข้ารับการทดสอบเสร็จแล้ว ทำการทดสอบหลังเรียน และนำคะแนนสูงสุดมาหาดัชนีประสิทธิผล โดยนำคะแนนก่อนเรียนไปลบออกจากคะแนนหลังเรียนได้เท่าไรให้นำมาหารด้วยค่าที่ได้จากค่าทดสอบก่อนเรียน สูงสุดที่ผู้เรียนสามารถทำได้ด้วยคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียนโดยทำให้อยู่ในรูปร้อยละดัชนีประสิทธิผลจะมีค่าระหว่าง -1.00 ถึง 1.00 หากค่าทดสอบก่อนเรียนเป็น 0 และการทดสอบหลังเรียนปรากฏว่านักเรียนไม่มีการเปลี่ยนแปลง คือ ได้คะแนน 0 เท่าเดิมแต่ถ้าคะแนนทดสอบก่อนเรียนเท่ากับ 0 และการทดสอบหลังเรียนนักเรียนทำได้สูงสุด คือ เต็ม 100 จะค่า เท่ากับ 1.00 และในทางตรงกันข้ามถ้าคะแนนทดสอบหลังเรียนน้อยกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียนค่าที่ได้จะออกมาเป็นลบ เช่น $P1 = 73 \%$ $P2 = 45 \%$ $E.I. = -0.38$ ในสภาพของการเรียนเพื่อรอบรู้ ซึ่งนักเรียนแต่ละคนต้องเรียนให้ถึงเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดัชนีประสิทธิผลสามารถนำมาดัดแปลงเพื่ออ้างอิงเกณฑ์ด้วยค่าของเกณฑ์สูงสุดที่สามารถเป็นไปได้ ซึ่งในกรณีประสิทธิผลและอาจมีค่าได้ถึง 1.00 ดัชนีประสิทธิผลสามารถใช้กับข้อมูลมาตราส่วน เช่นกัน ตัวอย่างเช่น การประเมินระหว่างทดลองใช้สื่อ 2 ชนิด ผลการประเมินก่อนใช้ 2.99 และการประเมิน หลังใช้ คือ 3.51 โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 86 คน ในกลุ่มทดลองที่ 1 และในกลุ่มทดลองที่ 2 การประเมินก่อนใช้สื่อคือ 1.64 และการประเมินหลังการใช้สื่อคือ 2.21 ซึ่งแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ขึ้นไป ความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่างการประเมินก่อนการใช้สื่อ (การทดสอบหลังเรียน) คือ 0.52 สำหรับกลุ่มทดลองที่ 1 และ 0.57 สำหรับกลุ่มทดลองที่ 2 ซึ่งเห็นว่าความแตกต่างของคะแนนระหว่าง 2 กลุ่ม มีเพียงเล็กน้อย การเปรียบเทียบผลการทดลองก่อนเรียนและหลังเรียน สามารถใช้ E.I. ในการคำนวณได้ โดยในตอนแรกเปลี่ยนแปลงค่าเป็นร้อยละ และค่าของคะแนนที่เป็นไปทั้งหมด The Pre-test, Post test Control Group Design เป็นรูปแบบของการวิจัยที่มีกลุ่มควบคุม มีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน รูปแบบที่ใช้ในการทดสอบ 1 กลุ่ม เพื่ออธิบายหลักการ

เบื้องต้นของดัชนีประสิทธิภาพรูปแบบนี้ไม่สามารถควบคุมองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีผลต่อความเที่ยงตรงภายในการวิจัย (Interval validity) ได้ ดังนั้น จึงมีการเพิ่มกลุ่มควบคุมและคัดเลือกบุคลากรเข้ากลุ่มควบคุมและการคัดเลือกกลุ่มควบคุมโดยใช้วิธีการสุ่ม ซึ่งมีรูปแบบดังนี้

กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่ม

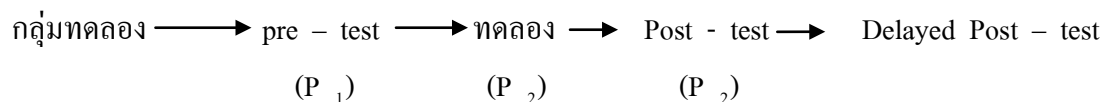

เนื่องจากตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มจึงอนุมานได้ว่า คะแนนทดสอบก่อนเรียนจะมีค่าไม่แตกต่างกัน ดังนั้นวิธีหาค่าดัชนีประสิทธิผลจึงไม่นำค่า pre - test เข้ามาเกี่ยวข้องซึ่งสามารถกระทำได้ดังนี้

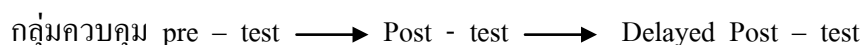
$$E.I. = \frac{P_1 (\text{กลุ่มทดลอง}) - P_2 (\text{กลุ่มควบคุม})}{100 \% - P_2 (\text{กลุ่มควบคุม})}$$

The Delayed Post - test Desing เป็นรูปแบบการวิจัยที่ทดลองหลังเรียนนั้น คือ ใช้ในการทดสอบความคงทนของการเรียนรู้ โดยเว้นช่วงระยะเวลาในการทดสอบหลังเรียน ซึ่งมีรูปแบบดังนี้

Immediate

กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่ม

ดังนั้น ดัชนีประสิทธิผลเป็นการหาประสิทธิผลของสื่อหรือนวัตกรรมหลังเรียนว่าเรียนมีความก้าวหน้าหรือมีความรู้เพิ่มขึ้นหลังจากใช้สื่อนาน้อยเพียงใด เมื่อเปรียบเทียบกับก่อนการใช้สื่อ

ความพึงพอใจ

1. ความหมายของความพึงพอใจ

มอร์ส (ดวงจันทร์ ประเสริฐอาษา. 2550 : 98 ; อ้างอิงมาจาก Morse. 1955 : 27) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่สามารถลดความเครียดของผู้ที่ทำงานให้ลดน้อยลง ถ้าเกิดความเครียดมากจะทำให้เกิดความไม่พอใจในการทำงาน และความเครียดนี้มีผลมาจากความต้องการของมนุษย์ เมื่อมนุษย์มีความต้องการมากจะเกิดปฏิกิริยาเรียกร้องหาวิธีตอบสนอง ความเครียดก็จะลดน้อยลงหรือหมดไป ความพึงพอใจก็จะมากขึ้น

สลใจ วิบูลกิจ (2543 : 42) กล่าวถึงความพึงพอใจ หมายถึงสภาพของอารมณ์บุคคลที่มีต่อองค์ประกอบของงาน และสภาพแวดล้อมในการทำงานที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของบุคคลนั้น ๆ

ศุภสิริ โสมาเกตุ (ดวงจันทร์ ประเสริฐอาษา. 2550 : 99 ; อ้างอิงมาจาก ศุภสิริ โสมาเกตุ. 2544 : 49) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดหรือเจตคติของบุคคลที่มีต่อการทำงาน หรือปฏิบัติกิจกรรมในเชิงบวก ดังนั้น ความพึงพอใจในการเรียนรู้จึงหมายถึง ความรู้สึกพอใจ ชอบใจในการร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนและต้องดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ จนบรรลุผลสำเร็จ จากความหมายของความพึงพอใจที่มีผู้ให้ความหมายไว้ข้างต้น พอสรุปว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดที่จะสนองตอบความต้องการของมนุษย์ในเชิงบวก ซึ่งแสดงออกในรูปของการทำงานหรือปฏิบัติกิจกรรม และความพึงพอใจในการเรียนรู้จึงหมายถึง ความรู้สึกพอใจ ชอบใจในการร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนและต้องดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ

สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2536 : 111-118) กล่าวถึง ทฤษฎีสำหรับการสร้างความพึงพอใจ มีหลายทฤษฎี ทฤษฎีที่ได้รับการยอมรับได้แก่ ทฤษฎีทั่วไปเกี่ยวกับการจูงใจของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs) ทฤษฎีที่เป็นที่รู้จักและยอมรับกันแพร่หลาย คือทฤษฎีลำดับขั้นของความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs) ซึ่งมีข้อสมมุติฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ 3 ประการ ดังนี้

1. ทุกคนมีความต้องการและความต้องการนี้มีอยู่ตลอดเวลาและไม่มีสิ้นสุด
2. ความต้องการที่ได้รับผลตอบแทนแล้ว จะไม่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรมอีกต่อไปความต้องการที่ไม่ได้รับการตอบสนองเท่านั้นที่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรม

3. ความต้องการของคนจะมีลักษณะเป็นลำดับขั้นจากต่ำไปหาสูงตามลำดับ

ความสำคัญ กล่าวคือ เมื่อความต้องการในระดับต่ำได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการระดับสูงก็จะเรียกร้องให้ตอบสนอง มาสโลว์ ได้สรุปลักษณะของการจูงใจไว้ว่า การจูงใจจะเป็นไปอย่างมีระเบียบลำดับขั้นของความต้องการ หรือตามทฤษฎีของมาสโลว์ จะมีลักษณะตามลำดับจากต่ำไปหาสูง 5 ขั้น ดังนี้

3.1 ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ เน้นสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิต ได้แก่ อาหาร อากาศ ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ความต้องการพักผ่อน ความต้องการทางเพศ ความต้องการทางด้านร่างกาย จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคนก็ต่อเมื่อความต้องการทางด้านร่างกายยังไม่ได้รับการตอบสนองเลยในด้านนี้ โดยปกติแล้วองค์กรทุกแห่งมักตอบสนองความต้องการของแต่ละคนด้วยวิธีการทางอ้อมคือการจ่ายเงินค่าจ้าง

3.2 ความต้องการความปลอดภัยหรือความมั่นคง (Security Safety Needs) ถ้าความต้องการทางด้านร่างกายได้รับการตอบสนองตามสมควรแล้วมนุษย์จะมีความต้องการในขั้นสูงต่อไปคือความต้องการความปลอดภัย หรือมีความมั่นคงต่าง ๆ ความต้องการความปลอดภัยจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการป้องกัน เพื่อให้เกิดความปลอดภัยจากอันตรายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับการดำรงชีพ เช่น ความมั่นคงในหน้าที่การงาน สถานะทางสังคม

3.3 ความต้องการทางด้านสังคม (Social or Belongingness Needs) ภายหลังจากที่คนได้รับการตอบสนองในสองขั้นดังกล่าวแล้วก็จะมีความต้องการสูงขึ้น คือ ความต้องการทางด้านสังคมจะเริ่มเป็นสิ่งจูงใจที่สำคัญต่อพฤติกรรมของคน ความต้องการทางด้านนี้จะเป็นความต้องการเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกัน และการได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น และความรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มทางสังคมอยู่เสมอ

3.4 ความต้องการมีฐานะเด่นทางสังคม (Esteem or Status Needs) ความต้องการขั้นต่อมาเป็นความต้องการที่ประกอบด้วยสิ่งต่าง ๆ ดังนี้ คือความมั่นใจในตนเองเรื่องความสามารถ ความรู้ และความสำคัญของตนเอง รวมทั้งความต้องการที่จะมีฐานะเด่นเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น หรืออยากให้คนอื่นยกย่องสรรเสริญในความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน

3.5 ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต (Self – actualization or Self – realization) เป็นความต้องการในระดับสูงของมนุษย์ ก็คือ ความต้องการที่จะสำเร็จในชีวิตตามความนึกคิดหรือความคาดหวัง ทะเยอทะยานใฝ่ฝัน ในขั้นนี้จะเกิดขึ้นและมักเป็นความต้องการ

ที่เป็นอิสระเฉพาะแต่ละคน ซึ่งต่างก็มีความนึกคิดใฝ่ฝันที่อยากประสบความสำเร็จในสิ่งอันสูงส่งใน
ทัศนะของตนเอง

3. ทฤษฎีที่เป็นมูลเหตุทำให้เกิดความพึงพอใจ (The Motivation Hygiene Theory)

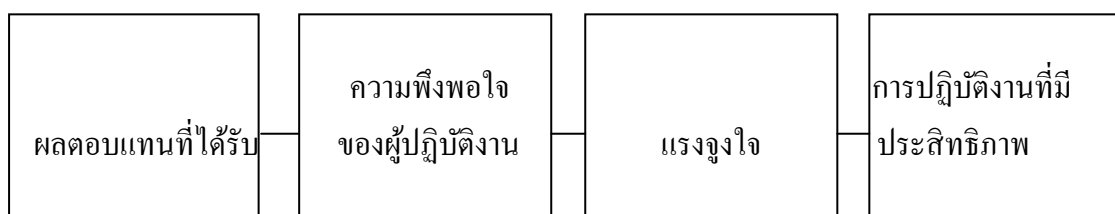
เฮอซเบิร์ก (ฮูธ สอนสีลพงษ์. 2546 : 47-49 ; อ้างอิงมาจาก : Herzberg. 1959 : 113-115) กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน 2 ปัจจัย คือ

1. ปัจจัยกระตุ้น (Motivation Factors) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับการงาน ซึ่งมีผลก่อให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน เช่น ความสำเร็จของงาน การได้รับการยอมรับนับถือ ลักษณะของงาน ความรับผิดชอบ ความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน

2. ปัจจัยบำรุง (Hygiene Factors) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมในการทำงาน และมีหน้าที่ให้บุคคลเกิดความพึงพอใจในการทำงาน เช่น เงินเดือน โอกาสที่จะก้าวหน้าในอนาคต สถานะของอาชีพ สภาพการทำงานเป็นต้นการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน

สมยศ นาวิการ (2525 : 155) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นสิ่งสำคัญที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนทำงานที่ได้รับมอบหมาย หรือต้องการปฏิบัติให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ครูผู้สอนซึ่งในสภาพปัจจุบันเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกหรือให้คำแนะนำปรึกษาจึงต้องคำนึงถึงความพึงพอใจในการเรียนรู้ การทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้หรือการปฏิบัติงาน มีแนวคิดพื้นฐานที่ต่างกัน 2 ลักษณะคือความพึงพอใจนำไปสู่การปฏิบัติงานการตอบสนองความต้องการของผู้ปฏิบัติงานจนเกิดความพึงพอใจจะทำให้เกิดแรงจูงใจในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานที่สูงกว่าผู้ไม่ได้รับการตอบสนอง

ทัศนะตามแนวคิดดังกล่าว สามารถแสดงด้วยภาพประกอบ ดังนี้

ภาพประกอบ 2 ความพึงพอใจนำไปสู่ผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ

สมยศ นาวิการ (2521 : 119) กล่าวว่า ครูผู้สอนที่ต้องการให้กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางบรรลุผลสำเร็จ จึงต้องคำนึงถึงการจัดบรรยากาศ และสถานการณ์ รวมทั้งสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนเพื่อตอบสนองความพึงพอใจของผู้เรียน ให้มีแรงจูงใจในการทำกิจกรรมจนบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรผลของการปฏิบัติงานนำไปสู่ความพึงพอใจความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจและผลการปฏิบัติงานจะถูกเชื่อมโยงด้วยปัจจัยอื่นๆ ผลการปฏิบัติงานที่ดี จะนำไปสู่ผลตอบแทนที่เหมาะสม ซึ่งในที่สุดจะนำไปสู่การตอบสนองความพึงพอใจ ผลการปฏิบัติงานย่อมได้รับการตอบสนองในรูปของรางวัล หรือผลตอบแทนซึ่งแบ่งออกเป็นผลตอบแทนภายใน (Intrinsic Rewards) และผลตอบแทนภายนอก (Extrinsic Rewards) โดยผ่านการเรียนรู้เกี่ยวกับความยุติธรรมของผลตอบแทน ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ปริมาณของผลตอบแทนที่ผู้ปฏิบัติงานได้รับ นั่นคือ ความพึงพอใจในงานของผู้ปฏิบัติงานจะถูกกำหนดโดยความแตกต่างระหว่างผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจริงและการรับรู้เรื่องเกี่ยวกับความยุติธรรมของผลตอบแทนที่รับรู้แล้วความพึงพอใจย่อมเกิดขึ้น สรุปได้ว่า ทฤษฎีความพึงพอใจ เมื่อนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนผลตอบแทนภายใน หรือรางวัลภายใน เป็นผลด้านความรู้สึของผู้เรียนที่เกิดแก่ตัวผู้เรียนเอง เช่น ความรู้สึกต่อความสำเร็จที่เกิดขึ้น เมื่อสามารถเอาชนะความยุ่งยากต่าง ๆ และสามารถดำเนินงานภายใต้ความยุ่งยากทั้งหลายได้สำเร็จทำให้เกิดความภาคภูมิใจ ความมั่นใจ ตลอดจนได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่น ส่วนผลตอบแทนภายนอกเป็นรางวัลที่ผู้อื่นจัดหาได้มากกว่าที่ตนเองให้ตนเอง เช่น การได้รับคำยกย่องชมเชยจากครูผู้สอน พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือแม้แต่การได้รับคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับที่น่าพอใจ

เศรษฐกิจพอเพียง

1. ประวัติความเป็นมา

ประวัติความเป็นมาของเศรษฐกิจพอเพียง นับตั้งแต่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระมหากษัตริย์ในพระบรมจักรีวงศ์ รัชกาลที่ 9 เสด็จขึ้นเถลิงถวัลย์สิริราชสมบัติตั้งแต่ 9 มิถุนายน 2489 เป็นต้นมาพระองค์ทรงสอดส่องในทุกข์สุขของพสกนิกรทั้งหลายทั่วแผ่นดินเริ่มตั้งแต่ต้นรัชกาลสืบเนื่องมาจวบจนปัจจุบัน พระองค์มีบทบาทยิ่งในการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่เพื่อประโยชน์สุขของราษฎรประดุจดังทุกข์สุขของพระองค์เอง ด้วยพระจริยวัตรอันอุดมไปด้วยความอดสาเห พระปรีชาสามารถ และสายพระเนตรอันยาวไกล พระองค์ทรงประกอบพระราช

กรณีขงน้อยใหญ่ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สุขและความเจริญรุ่งเรืองเป็นปึกแผ่นแก่ราษฎรและประเทศชาติ ด้วยความจงรักภักดี และสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้ พวกเราเหล่าข้าราชการสมควรยิ่งที่จะนำแนวพระราชกรณียกิจ แนวพระบรมราโชวาทมาเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติราชการด้วยความมุ่งมั่นสร้างประโยชน์ให้กับประชาชน ทุ่มเทแรงกายแรงใจในการทำงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สร้างผลงานที่เป็นประโยชน์และสร้างความกินคือผู้ดีแก่ประชาชน และที่สำคัญเป็นการบำเพ็ญคุณความดีเพื่อเป็น พระราชกุศลถวายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งเป็นที่รักยิ่งของเรา เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนพรรษา 6 รอบ 5 ธันวาคม 2542 สมกับที่ข้าราชการผู้ปฏิบัติงานของพระราช พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจอันเป็นคุณประโยชน์ต่อประเทศชาติและประชาชนเป็นอเนกประการ ตลอดระยะเวลาการครองสิริราชสมบัติ ทรงปกครองประเทศโดยธรรมของพระมหากษัตริย์ ได้แก่ ทศพิธราชธรรม 10 จักรวรรดิวัตร และราชสังคหวัตถุสมดังพระบรมราชปณิธานที่ว่า

“เราจะครองแผ่นดินโดยธรรมเพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” ประชาชนชาวไทยทั้งมวลต่างประจักษ์แจ้งในใจแล้วว่า พระองค์ทรงได้ปฏิบัติตามพระราชปณิธานของพระองค์เพียบพร้อมทุกประการ

ในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนพรรษา 6 รอบ 5 ธันวาคม 2542 สมควรที่ข้าราชการจะได้น้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ ด้วยการปฏิบัติตามแนวพระบรมราโชวาทที่พระองค์ได้ทรงแนะนำและเตือนสติพวกเราเป็นประจำทุกปี ในวันข้าราชการพลเรือน และดำเนินตามรอยพระยุคลบาทในด้านการครองตน ครองคน และครองงาน เพื่อสร้างสรรค์แผ่นดินไทยให้พัฒนาก้าวไกล ให้ประชาชนมีความสุขดังพระปฐมบรมราชโองการที่ได้ทรงปฏิบัติมาตลอดระยะเวลาการครองสิริราชสมบัติของพระองค์

2. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางการดำเนินชีวิตและวิถีปฏิบัติที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแก่พสกนิกรชาวไทยมานานกว่า ๓๐ ปี ดังจะเห็นได้ว่า ปรัชญาความหมายเป็นเชิงนัยเป็นครั้งแรกในพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในปี พ.ศ.๒๕๑๗ ที่พระองค์ได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการพัฒนาบนหลักแนวคิดพึ่งตนเอง เพื่อให้เกิดความพอมีพอกิน พอใช้ของคนส่วนใหญ่ โดยใช้หลักความพอประมาณ การคำนึงถึงการมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และทรงเตือนสติประชาชนคนไทยไม่ให้ประมาท ตระหนักถึงการพัฒนาอย่างเป็นขั้นเป็นตอนที่ถูกต้องตามหลักวิชา และการมีคุณธรรมเป็น

กรอบในการปฏิบัติและการดำรงชีวิตในช่วงที่ประเทศไทยประสบกับภาวะวิกฤตเศรษฐกิจในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ นับเป็นบทเรียนสำคัญที่ทำให้ประชาชนเข้าใจถึงผลจากการพัฒนา ที่ไม่คำนึงถึงระดับความเหมาะสมกับศักยภาพของประเทศ ฟังฟังความรู้ เงินลงทุน จากภายนอกประเทศเป็นหลัก โดยไม่ได้สร้างความมั่นคงและเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีภายในประเทศ ให้สามารถพร้อมรับความเสี่ยงจากความผันผวนของปัจจัยภายในและภายนอกจนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจครั้งใหญ่ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อสังคมไทย...รัฐบาลตระหนักถึงความสำคัญในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนในสังคมไทยอย่างเป็นระบบ ด้วยการกำหนดนโยบายด้านการศึกษา โดยนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา สถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันทางศาสนา ให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะ และเจตคติ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างสมดุล และยั่งยืน วิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นอย่างรุนแรงในปี 2540 ถือได้ว่าเป็นตัวอย่างที่ทรงคุณค่ามากที่สุดที่เป็นผลมาจากภัยคุกคามของโลกยุคที่ 3 ที่ส่งผลความเสียหายอย่างมากมายมหาศาลโดยตรงต่อประเทศไทย ทำให้เกิดกระแสในการที่คิดจะน้อมนำเอาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาประพาดิปฏิบัติ นักปราชญ์ ราชบัณฑิต นักวิชาการ รวมทั้งนักธุรกิจและประชาชนต่างก็เกิดความตื่นตัวในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง และมีความเห็นพ้องต้องกันว่าปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้และมีบทบาทนำในการพัฒนาประเทศ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวผู้ทรงมีสายพระเนตรกว้างไกล (Vision) ในการที่ทรงทราบว่าภัยคุกคามอันเกิดจากกระแสโลกาภิวัตน์อันได้แก่ ทุนนิยม บริโภคนิยม เงินตรานิยม จะส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อพสกนิกรของพระองค์ ถ้าหากพวกเขาเหล่านั้นไม่มีความรู้เท่าทันในการที่จะรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะเกิดขึ้นทั้งในปัจจุบันและในอนาคต ในที่สุดประเทศชาติก็จะไปไม่รอด และยุทธศาสตร์ที่พระองค์ทรงพระราชทานให้ในการที่จะรับมือกับภัยคุกคามของโลกในยุคที่ 3 ก็คือ "เศรษฐกิจพอเพียง" โดยที่พระองค์ทรงได้ทรงโปรดเกล้าพระราชทานแนวคิดเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงตั้งแต่ปี 2517 ดังความที่ได้อัญเชิญพระบรมราโชวาทมากล่าวเอาไว้แล้วข้างต้น และเมื่อปี 2537 ได้ทรงเผยแพร่แนวคิดเรื่อง "ทฤษฎีใหม่" ซึ่งคือรูปแบบหนึ่งของเศรษฐกิจพอเพียง นอกจากนี้แล้วยังทรงเตือนสติคนไทยอยู่ตลอดเวลาให้ตระหนักและรู้เท่าทันถึงมหัศจรรย์ทางเศรษฐกิจที่กำลังจะเกิดขึ้น แต่หาจะมีผู้ใดได้ใส่ใจไม่ว่าจะเป็นรัฐบาล ข้าราชการ นักธุรกิจเอกชน รวมถึงประชาชนทุกหมู่เหล่า จนในที่สุดประเทศไทยก็ได้พบกับสภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ "ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า ปีพุทธศักราช 2540 เป็นปีที่ประเทศไทยเผชิญกับปัญหาเศรษฐกิจในด้านต่าง ๆ อย่างหนักอย่างไม่เคย

ปรากฏในประวัติศาสตร์ของชาติไทย กล่าวคือประเทศไทยโดยรวมมีหนี้สินล้นพ้นตัวไม่สามารถชำระหนี้ได้ในระยะเวลาอันสั้นต้องปรับค่าของเงินบาทลดลงอย่างมาก สถาบันการเงินและธุรกิจจำนวนมากได้รับความเสียหายและต้องล้มละลายไป ในขณะเดียวกันประชาชนทั่วไปก็ได้รับความเดือดร้อน เนื่องจากราคาสินค้าและค่าครองชีพได้ปรับตัวสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้ทุกคนต้องเดือดร้อน วิกฤติเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นอย่างรุนแรงในปี 2540 ถือได้ว่าเป็นตัวอย่างที่ทรงคุณค่ามากที่สุดที่เป็นผลมาจากภัยคุกคามของโลกยุคที่ 3 ที่ส่งผลกระทบอย่างมากมายมหาศาลโดยตรงต่อประเทศไทย ทำให้เกิดกระแสในการที่คิดจะน้อมนำเอาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาประพฤติปฏิบัติ นักปราชญ์ ราชบัณฑิต นักวิชาการ รวมทั้งนักธุรกิจและประชาชนต่างก็เกิดความตื่นตัวในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง และมีความเห็นพ้องต้องกันว่าปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้และมีบทบาทนำในการพัฒนาประเทศ แทนที่จะปล่อยให้การเน้นวัตถุเป็นผู้นำอีกต่อไป เป็นเพียงหนทางเดียวที่จะนำมนุษยชาติสู่แนวทางพัฒนาสังคมใหม่ที่สอดคล้องกับธรรมชาติ และเป็นเงื่อนไขสำคัญยิ่งต่อการทำให้โลกน่าอยู่อย่างแท้จริง เพราะปัจจุบันมนุษย์ได้พัฒนาการทางกายสูงสุดแล้ว หากยังทุ่มพัฒนาด้านนี้ต่อไป ก็ไม่สามารถสร้างผลประโยชน์คุ้มค่าพอที่จะชดเชยกับปัญหาที่ตามมาและกับสิ่งที่สังคมต้องสูญเสียไป ขณะที่มนุษย์ยังอยู่ห่างไกลจากวิวัฒนาการทางจิต ช่องว่างและ โอกาสของการพัฒนาทางด้านนี้จึงมีอยู่มาก แนวทางพัฒนาที่ยกระดับคุณภาพจิตมีความแตกต่างอย่างสิ้นเชิงจากแนวพัฒนาเดิมแบบตะวันตกที่เน้นการเจริญเติบโตทางวัตถุ หากมนุษย์ทุ่มเทพัฒนาจิตอย่างจริงจัง ย่อมเรียนรู้ความจริงแท้ของธรรมชาติ และสามารถนำกฎธรรมชาติมาเป็นหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจ ธุรกิจ และสังคมได้ ซึ่งแนวพัฒนาตามธรรมชาตินี้ จะสำเร็จได้ต้องอาศัยหลักพุทธศาสนาที่ใช้กฎธรรมชาติเป็นรากฐานของการพัฒนาจิต อันเป็นแนวทางยกระดับคุณภาพชีวิตที่แท้จริง

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๔๕ – ๒๕๔๙) ได้ัญเชิญปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศ โดยยึดหลักทางสายกลางและความไม่ประมาท คำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนการใช้ความรู้ด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง และมีคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจและการกระทำ ทั้งนี้ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนทุกระดับนำหลักปรัชญาฯ ไปเป็นพื้นฐานและแนวทางในการดำเนินชีวิตในด้านต่างๆ อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน ประชาชนอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข สังคมมีความเข้มแข็ง และประเทศชาติมั่นคง อย่งไรก็ดี เนื่องจากในปัจจุบัน ยังมีความเข้าใจที่ไม่ชัดเจนและมีการตีความที่หลากหลายเกี่ยวกับ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จึงเสนอให้ริเริ่มการสร้างขบวนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสานต่อ ความคิดและเชื่อมต่อการขยายผล แนวทางการนำเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ ที่มีอยู่อย่างหลากหลายในปัจจุบัน รวมทั้งเพื่อจูงประกายให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ซึ่งจะนำไปสู่การนำหลักปรัชญาฯ ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติในทุกภาคส่วนของสังคมอย่างจริงจัง

3. ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง คือเศรษฐกิจที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเป็นอยู่แบบพอมีพอกิน พอใช้ ยึดหลักทางสายกลางในการดำเนินชีวิต มีดุลยภาพระหว่างชีวิตกับสิ่งต่าง ๆ ที่ชีวิตเข้าไปเกี่ยวข้อง ดำเนินชีวิตแบบพอมี พอกิน เป็นสัมมาชีวะก่อนเป็นเบื้องต้น จากนั้นจึงพัฒนาไปสู่การกินดี อยู่ดีเป็นลำดับต่อไปเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวคิดที่มีหลักการช่วยพัฒนาชีวิตมนุษย์และสังคมให้มุ่งไปสู่ความยั่งยืนด้วยการรู้จักตนเอง พึ่งตนเอง พอเพียงไม่โลภมาก มีเหตุผล และไม่ประมาท

2. หลักการเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง กล่าวถึงหลักการแห่งการพึ่งตนเอง โดยยึดหลักความพอดี 5 ประการคือ

2.1 ความพอดีด้านจิตใจ ต้องมีความเข้มแข็งสามารถพึ่งตนเองได้ มีจิตสำนึกดี มีความเอื้ออาทะประนีประนอม นึกถึงประโยชน์ของส่วนรวม

2.2 ความพอดีด้านสังคม ต้องมีความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน สร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน เชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายชุมชนที่เข้มแข็ง เป็นอิสระ รู้จักประสานกำลัง และมีสำคัญคือกระบวนการเรียนรู้เกิดจากรากฐานที่มั่นคงแข็งแรง

2.3 ความพอดีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรู้จักการใช้และจัดการทรัพยากรธรรมชาติ อย่างชาญฉลาด รอบคอบเพื่อให้เกิดความยั่งยืนสูงสุด ประการสำคัญคือใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในประเทศให้มั่นคงยั่งยืนเป็นขั้นเป็นตอนต่อไป

2.4 ความพอดีด้านเทคโนโลยี รู้จักการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการ พัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาชาวบ้าน สอดคล้องเป็นประโยชน์ต่อสภาพแวดล้อม

2.5 ความพอดีด้านจิตใจ ดำรงชีวิตแบบพออยู่ พอกิน พอใช้ตามสมควรแก่อัตภาพ และฐานะแห่งตน

4. ความสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง

หลักของเศรษฐกิจพอเพียง คือ “ความพอเพียง” โดยการดำรงชีพแบบเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเข้าสู่มาตรฐานพออยู่พอกิน อาจปฏิบัติตน ดังนี้

1. ยึดความประหยัด อดออม อดฟุ้งเฟ้อ คัดทอนค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต อย่างจริงจัง ดังพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ว่า

“ความเป็นอยู่ต้องไม่ฟุ้งเฟ้อ ต้องประหยัดในทิศทางที่ถูกต้อง”

2. ยึดการประกอบอาชีพที่ถูกต้องสุจริต แม้จะตกอยู่ในภาวะขาดแคลนในการดำรงชีพก็ตาม ดังพระราชดำรัสที่ว่า “ความเจริญของคนทั้งหลาย ย่อมเกิดจากความประพฤติชอบ และการหาเลี้ยงชีพชอบเป็นหลักสำคัญ

3. ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันกันในทางค้าขาย ประกอบอาชีพแบบต่อสู้กันแบบรุนแรงได้มาโดยไม่ชอบธรรม ดังพระราชดำรัสที่ว่า “ความสุขความเจริญอันแท้จริงนั้น หมายถึง ความสุขความเจริญที่บุคคลแสวงหามาได้ด้วยความเป็นธรรมทั้งในเจตนาและการกระทำ ไม่ใช่ได้มาด้วยความบังเอิญ หรือด้วยการแก่งแย่งเบียดบังมาจากผู้อื่น”

4. ไม่หยุดนิ่งที่จะหาให้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยากจากวิกฤติ โดยต้องขวนขวายใฝ่หาความรู้ให้เกิดมีรายได้เพิ่มพูนขึ้นจนถึงขั้นพอเพียงเป็นเป้าหมายสำคัญ ดังพระราชดำรัสที่ว่า “การที่ต้องการให้ทุกคนพยายามที่จะหาความรู้ และสร้างตนเองให้มั่นคงนี้ ก็เพื่อตนเอง เพื่อให้ตัวเองมีความเป็นอยู่ก้าวหน้า มีความสุข พอมี พอกินเป็นขั้นหนึ่ง และขั้นต่อไปก็คือให้มีเกียรติว่าขึ้นได้ด้วยตนเอง”

5. ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ลดละสิ่งชั่วให้หมดสิ้นไป ทั้งนี้เนื่องด้วยสังคมไทยที่ประสบกับวิกฤตการณ์เช่นนี้ เพราะยังมีบุคคลจำนวนไม่น้อยที่ดำเนินการโดยปราศจากการระมัดระวังแผ่นดิน ดังพระราชดำรัสที่ว่า “พยายามไม่ก่อความชั่วให้เป็นเครื่องทำลายตัว ทำลายผู้อื่น พยายามลดพยายามละความชั่วที่ตนเองมีอยู่ พยายามก่อความดีให้แก่ตนเองเสมอ พยายามรักษาและเพิ่มพูนความดีที่มีอยู่นั้นให้งอกงาม สมบูรณ์ขึ้น”

เป้าหมายของเศรษฐกิจพอเพียงคือ การมีชีวิตที่สงบสุขบนแนวทางของความพอดี พอประมาณ มีการพัฒนาชีวิตมุ่งสู่ความสมดุลและมีคุณภาพ ไม่โลภมาก มีกิเลสที่อยู่ในระดับที่ควบคุมได้ ไม่เกิดพหุติ อันจะนำไปสู่วิกฤติหรือปัญหาต่าง ๆ มากมาย

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัวระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกัน จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญาและความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี ความหมาย เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัวระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวัง อย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผน และการดำเนินการทุกขั้นตอนและขณะเดียวกัน จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน มีความเพียรพยายามมีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี”

5. หลักแนวความคิดทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง

การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการตัดสินใจ และการกระทำ

“ถ้าพอมีพอกิน คือพอมีพอกินของตัวเองนั้น ไม่ใช่เศรษฐกิจพอเพียง เป็นเศรษฐกิจสมัยหิน สมัยหินนั้นเป็นเศรษฐกิจพอเพียงเหมือนกัน แต่ว่าค่อยๆพัฒนาขึ้นมา ต้องมีการแลกเปลี่ยนกัน มีการช่วย

ระหว่างหมู่บ้าน หรือระหว่างจะเรียกว่าอำเภอ จังหวัด ประเทศ จะต้องมีการแลกเปลี่ยน มีการไม่พอเพียงจึงบอกว่าถ้ามีเศรษฐกิจพอเพียง เพียงเศษหนึ่งส่วนสี่ก็จะพอแล้ว จะใช้ได้.”

(พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๒๓ ธันวาคม ๒๕๔๒)

เศรษฐกิจพอเพียงกับทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงและแนวทางปฏิบัติของทฤษฎีใหม่ เป็นแนวทางในการพัฒนาที่นำไปสู่ความสามารถในการพึ่งตนเอง ในระดับต่าง ๆ อย่างเป็นขั้นตอน โดยลดความเสี่ยงเกี่ยวกับความผันแปรของธรรมชาติ หรือการเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยต่าง ๆ โดยอาศัยความพอประมาณและความมีเหตุผลการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี มีความรู้ ความเพียรและความอดทน สติและปัญญา การช่วยเหลือซึ่งกันและกันและความสามัคคีเศรษฐกิจพอเพียงมีความหมายกว้างกว่าทฤษฎีใหม่โดยที่เศรษฐกิจพอเพียงเป็นกรอบแนวคิดที่ชี้บอกหลักการและแนวทางปฏิบัติของทฤษฎีใหม่ในขณะที่ แนวพระราชดำริเกี่ยวกับทฤษฎีใหม่หรือเกษตรทฤษฎีใหม่ ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาภาคเกษตรอย่างเป็นขั้นตอนนั้น เป็นตัวอย่างการใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในทางปฏิบัติ ที่เป็นรูปธรรมเฉพาะในพื้นที่ที่เหมาะสมทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ อาจเปรียบเทียบกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งมีอยู่ 2 แบบ คือ แบบพื้นฐานกับแบบก้าวหน้า ได้ดังนี้ความพอเพียงในระดับบุคคลและครอบครัวโดยเฉพาะเกษตรกร เป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบพื้นฐานเทียบได้กับทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 1 ที่มุ่งแก้ปัญหาของเกษตรกรที่อยู่ห่างไกลแหล่งน้ำ ต้องพึ่งน้ำฝนและประสบความเสี่ยงจากการที่น้ำไม่พอเพียง แม้กระทั่งสำหรับการปลูกข้าวเพื่อบริโภค และมีข้อสมมติว่ามีที่ดินพอเพียงในการขุดบ่อเพื่อแก้ปัญหาในเรื่องดังกล่าวจากการแก้ปัญหาความเสี่ยงเรื่องน้ำ จะทำให้เกษตรกรสามารถมีข้าวเพื่อการบริโภคยังชีพในระดับหนึ่งได้ และใช้ที่ดินส่วนอื่น ๆ สนองความต้องการพื้นฐานของครอบครัว รวมทั้งขายในส่วนที่เหลือเพื่อมีรายได้ที่จะใช้เป็นค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่ไม่สามารถผลิตเองได้ทั้งหมดนี้เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวให้เกิดขึ้นในระดับครอบครัวอย่างไรก็ตาม แม้กระทั่ง ในทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 1 ก็จำเป็นที่เกษตรกรจะต้องได้รับความช่วยเหลือจากชุมชนราชการ มูลนิธิ และภาคเอกชน ตามความเหมาะสมความพอเพียงในระดับชุมชนและระดับองค์กรเป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้า ซึ่งครอบคลุมทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 2 เป็นเรื่องของ การสนับสนุนให้เกษตรกรรวมพลังกันในรูปกลุ่มหรือสหกรณ์ หรือการที่ธุรกิจต่าง ๆ รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายวิสาหกิจกล่าวคือ เมื่อสมาชิกในแต่ละครอบครัวหรือองค์กรต่าง ๆ มีความพอเพียงขั้นพื้นฐานเป็นเบื้องต้นแล้วก็จะรวมกลุ่มกันเพื่อร่วมมือกันสร้างประโยชน์ให้แก่กลุ่มและส่วนรวมบนพื้นฐานของการไม่เบียดเบียนกัน การแบ่งปันช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามกำลังและความสามารถของตนซึ่งจะสามารถทำให้ ชุมชนโดยรวมหรือเครือข่ายวิสาหกิจนั้น ๆ เกิดความพอเพียงในวิถีปฏิบัติอย่างแท้จริงความพอเพียงใน

ระดับประเทศ เป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้า ซึ่งครอบคลุมทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 3 ซึ่งส่งเสริมให้ชุมชนหรือเครือข่ายวิสาหกิจสร้างความร่วมมือกับองค์กรอื่น ๆ ในประเทศ เช่น บริษัทขนาดใหญ่ ธนาคาร สถาบันวิจัย เป็นต้นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในลักษณะเช่นนี้จะประโยชน์ในการสืบทอดภูมิปัญญา แลกเปลี่ยนความรู้ เทคโนโลยี และบทเรียนจากการพัฒนา หรือร่วมมือกันพัฒนาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้ประเทศอันเป็นสังคมใหญ่อันประกอบด้วยชุมชน องค์กร และธุรกิจต่าง ๆ ที่ดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงกลายเป็นเครือข่ายชุมชนพอเพียงที่เชื่อมโยงกันด้วยหลัก ไม่เบียดเบียน แบ่งปันและช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ในที่สุด

6. ประโยชน์และความสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง

1. ให้ประชาชนพออยู่พอกินสมควรแก่อัตภาพในระดับที่ประหยัด ไม่อดอยากและเลี้ยงตนเองได้ตามหลักปรัชญาของ “เศรษฐกิจพอเพียง”
2. ในหน้าแล้งมีน้ำน้อย ก็สามารถเอาน้ำที่เก็บไว้ในสระมาปลูกพืชผักต่าง ๆ ที่ใช้น้ำน้อยได้โดยไม่ต้องเบียดเบียนชลประทาน
3. ในปีที่ฝนตกตามฤดูกาลโดยมีน้ำดีตลอดปีทฤษฎีใหม่น้ำก็สามารถสร้างรายได้ให้ร่ำรวยขึ้นได้
4. ในกรณีที่เกิดอุทกภัยก็สามารถที่จะฟื้นตัวและช่วยตนเองได้ในระดับหนึ่ง โดยทางราชการไม่ต้องช่วยเหลือมากเกินไป อันเป็นการประหยัดงบประมาณด้วย

สรุป กล่าวโดยสรุปแล้ว เศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักเศรษฐกิจที่สอดคล้องหลักธรรมในพระพุทธศาสนา หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ หลักเศรษฐศาสตร์ตามแนวพุทธ ที่มุ่งให้มนุษย์จำกัด หรือความอยาก หรือความต้องการของตนเอง แทนการกระตุ้นค้นหาหรือความอยาก เพื่อให้เกิดการบริโภคมากขึ้น (บริโภคนิยม) เนื่องจากพระพุทธศาสนาเห็นว่าความต้องการของมนุษย์นั้นไม่มีขีดจำกัด แต่ขณะเดียวกันทรัพยากรมีขีดจำกัด เมื่อไม่ประหยัด สิ่งเหล่านั้นก็จะหมดสิ้นไปในที่สุด การปฏิบัติตนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงจึงต้องหันมาเข้าใจที่ตนเองก่อน จำกัดความอยาก ความต้องการ ให้รู้จักพอดี ไม่บริโภคเกินความพอดี หรือตกเป็นทาสของวัตถุ เมื่อเราปฏิบัติได้ดังข้อที่กล่าวมาแล้ว ก็จะพบแต่ความสุขใจได้ง่ายขึ้น และยังเป็นการลดการแก่งแย่งแข่งขัน การเอารัดเอาเปรียบซึ่งกันและกัน การเบียดเบียนเพื่อนมนุษย์และสัตว์อื่น ตลอดจนการเบียดเบียนธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นสาเหตุของการเกิดภัยธรรมชาติตามมา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

นรินทร์ กระพีแดง (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการเรียนแบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคจิกซอร์ ที่มีต่อการทำงานร่วมกันและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ระบอบประชาธิปไตย รายวิชา ส 402 สังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า นักเรียนที่ได้เรียนแบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอร์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการเรียนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่ได้เรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอร์ มีทักษะการทำงานสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ปิยะฉัตร ขาวแก้ว (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลของการเรียนแบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคจิกซอร์ ที่มีต่อการทำงานร่วมกันและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชา ส 306 ประเทศของเรา 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนที่ได้เรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอร์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่ได้เรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอร์ มีทักษะการทำงานสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

เขาวลัษณ์ พงศธรวิวัฒน์ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง หลักฐานประวัติศาสตร์ในประเทศไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบจิกซอร์ พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้การสอนแบบบรรยายและการสอนด้วยกิจกรรมจิกซอร์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบบรรยายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้จิกซอร์ สามารถช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่าย ผู้เรียนได้ประสบการณ์จากการเรียนรู้ด้วยตนเอง

อรุณี บุญยืน (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่อง การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบจิกซอร์ เรื่อง ชุมชนสมัยก่อนประวัติศาสตร์ สาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบจิกซอร์ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 83.58/83.50 และมีค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้แบบจิกซอร์ มีค่าเท่ากับ 0.7742 แผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นตามขั้นตอนอย่างมีระบบ มีการวิเคราะห์หลักสูตร สาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง มีกิจกรรมที่เป็นกระบวนการที่มีขั้นตอน มีสื่อการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจ

เนื้อหาและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์จากการเรียนรู้ด้วยตนเองแล้ว ยังทำให้นักเรียนเกิด ความก้าวหน้าทางด้านการเรียนรู้เพิ่มขึ้นด้วย

สุกัญญา อิ่มใจ. (2548 : 83-85) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องภูมิศาสตร์ประเทศไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 ระหว่างการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยกลุ่มแบบ STAD กับแบบ Jigsaw พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกลุ่มแบบ STAD กับแบบ Jigsaw เรื่องภูมิศาสตร์ประเทศไทย กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้ศึกษาค้นคว้าได้สร้างขึ้นมี ประสิทธิภาพ 89.39/83.38 และ 85.78/81.75 ตามลำดับและมีค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการ จัดการเรียนรู้ เท่ากับ 0.7419 และ 0.7232 ตามลำดับ นักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้ด้วยกลุ่ม แบบ STAD กับแบบ Jigsaw มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน และนักเรียนมีความพึงพอใจ ต่อการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน

ประเสริฐ ภูณนนอก (2549 : 113) ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่ม ร่วมมือกันเรียนรู้ ด้วยเทคนิค TGT ร่วมกับ Jigsaw สาระประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนประทาย อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบกลุ่มร่วมมือกันเรียนรู้ ด้วยเทคนิค TGT ร่วมกับ Jigsaw ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.70/85.75 และมีค่าดัชนีประสิทธิผล มีค่าเท่ากับ 0.8215 และ นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือกันเรียนรู้ ด้วยเทคนิค TGT ร่วมกับ Jigsaw อยู่ในระดับมาก

วิเวก บุตรโท (2549 : 68- 69) ได้ศึกษาการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธี สอนแบบจิกซอว์ เรื่อง พุทธประวัติและสาวก กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบจิกซอว์ ที่สร้าง ขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.74/81.79 และมีค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ เท่ากับ 0.6388 ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบจิกซอว์ อยู่ในระดับ มากที่สุด

ปฐมพงษ์ บานฤทธิ์ (2550 : 105) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Jigsaw) เรื่อง การเมืองการปกครองสมัยอยุธยา กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการศึกษาปรากฏว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการเรียนรู้แบบ ร่วมมือ (Jigsaw) เรื่อง การเมืองการปกครองสมัยอยุธยา พบว่า แผนจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

(Jigsaw) ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 93.25/91.42 และมีค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Jigsaw) เท่ากับ 0.8884 จากการจัดการเรียนรู้ผู้เรียนในกลุ่มมีการช่วยเหลือกันเรียนรู้ มีปฏิสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด ผู้เรียนไม่เกิดการแข่งขัน ไม่มีความเครียดในการเรียน เกิดบรรยากาศที่ดีในการเรียนรู้ ทำให้เกิดความก้าวหน้าในการเรียน

กมล ขวัญคุ้ม (2550 :73) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Jigsaw) เรื่องการเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Jigsaw) ทำให้มีผลการเรียนรู้ของนักเรียนอยู่ในระดับที่สูงขึ้น นักเรียนมีทักษะในการทำงานร่วมกันมากขึ้น มีการพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตย มีความรับผิดชอบต่อตนเองและกลุ่ม มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 85.20/87.08 ค่าดัชนีประสิทธิผลมีค่าเท่ากับ 0.8242 และพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนอยู่ในระดับที่ดีมาก

นภาพรณ จรุงพันธุ์ (2552 : 90) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถอ่านจับใจความ โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอว์ (jigsaw) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า แผนการพัฒนาความสามารถอ่านจับใจความ โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอว์ (jigsaw) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ 85.95/83.96 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์เพิ่มขึ้นร้อยละ 76.73 หลังจากเรียนด้วยแผนการพัฒนาความสามารถอ่านจับใจความ โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอว์ (jigsaw) และนักเรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เสวตณิษฐ์ ศรีสนาย (2552 : 95) ได้ศึกษาการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิค Jigsaw สาระประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิค Jigsaw สาระประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ 87.43/85.48 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ นักเรียนมีพัฒนาการด้านการเรียนรู้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 79.33 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค Jigsaw อยู่ในระดับพึงพอใจมาก

2. งานวิจัยต่างประเทศ

รอสส์ (Ross. 2005 : 2887-A) ได้ทำการศึกษาเพื่อสอบสวนหาประสิทธิภาพของการเรียนรู้แบบร่วมมือ และวิธีการอภิปรายคำบรรยายเกี่ยวกับการสอนสังคมศึกษา แก่นักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งเป็นชาวอเมริกันเชื้อสายแอฟริกัน และเป็นชาวคอเคเซียนที่ล้วนมีสถานภาพทางสังคม และเศรษฐกิจต่ำ ดำเนินการศึกษาโดยใช้รูปแบบกึ่งการทดลอง แบ่งเป็นกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบอภิปรายคำบรรยาย และกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประชากรกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลองประกอบด้วยนักเรียน 4 กลุ่ม ซึ่งได้นิยามว่าเป็นชั้นเรียนที่มีความบกพร่องในโรงเรียน 2 โรงเรียน ได้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การรับรู้ของนักเรียนและการรับรู้ของครู ในขณะที่กำลังควบคุมตัวแปรอิสระ วิธีการสอนนั้น กลุ่มตัวอย่างที่ได้มาแบบเจาะจง อาศัยประชากรเป้าหมายที่เข้าถึงได้ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์การศึกษาครั้งนี้เกี่ยวกับเชื้อชาติและสถานภาพทางสังคม เศรษฐกิจ โรงเรียนรัฐบาลทั้งสองโรงเรียนนี้มีขนาดประชากร และจำนวนครูที่ปรึกษาเทียบเคียงได้ใกล้เคียงกัน แต่ละโรงเรียนสถานภาพทางสังคม และเศรษฐกิจต่ำเช่นกัน ผู้ร่วมวิจัยคือ นักเรียนได้ลงทะเบียนเรียนวิชาสังคมศึกษาปกติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อายุ 12-14 ปี ตามข้อเท็จจริงที่ว่า มากกว่าร้อยละ 80 ของนักเรียนได้รับอาหารกลางวันโดยไม่คิดมูลค่า หรือลดมูลค่า กลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยใช้วิธีการอภิปรายคำบรรยาย กลุ่มทดลองได้รับการสอนด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือ ทั้งสองกลุ่มได้รับการสอนในระหว่างเวลา ในชั้นเรียนตามปกติเป็นเวลา 5 วัน การศึกษาครั้งนี้พบว่า นักเรียนชาวอเมริกันเชื้อสายแอฟริกัน มีการสังคมกันในนิสัยการเรียนรู้อย่างของตนเอง การวิเคราะห์ผลการศึกษานี้เกิดขึ้นโดยมีงานวิจัยที่มุ่งชี้ว่า นักเรียนชาวอเมริกันเชื้อสายแอฟริกันเป็นผู้เรียนที่อาศัยภาคสนาม ซึ่งอาจจะสร้างความขัดแย้งขึ้นได้เมื่อใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นวิธีการสอนกับนักเรียนชาวอเมริกันเชื้อสายแอฟริกัน ที่มีสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจต่ำ

แรมเซย์ (Ramsay, 2006 : unpagged) ได้ทำการศึกษา เพื่อให้ทราบอิทธิพลของการรวมกันเป็นกลุ่มผู้เรียนทางสังคม ที่มีต่อผลของงานการเรียนรู้แบบร่วมมือ วิธีการศึกษาใช้หัวข้อที่ใกล้เคียงกับมุมมองสำคัญ 2 มุมมอง คือ การสังเกต และภาพสเกตช์ภาพแบบตรงไปตรงมา จากผู้เรียนซึ่งสร้างแหล่งข้อมูล และให้มุมมองเบื้องต้นในด้านที่ศึกษา จากทัศนะนี้ที่ให้ข้อมูลได้ประยุกต์ทั้ง หลักเกณฑ์การจัดกลุ่มจำเพาะขึ้นสำหรับกลุ่มผู้เรียนรู้อย่างหลัง แล้วทำการสำรวจได้พิจารณาผลกระทบของกลุ่มต่าง ๆ ที่จัดขึ้นที่มีต่อคุณภาพ และปริมาณของการเรียนรู้ที่สังเกตเห็นได้ภายในชั้นเรียน ในการจัดการศึกษาได้ใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือโดยการพิจารณาความสัมพันธ์ทางสังคมของผู้เรียนในหลายด้าน ซึ่งพบได้จากการใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับสังคมที่ผู้เรียนตอบแล้วสรุปรายละเอียดโดยใช้ตารางการวัดทางสังคม และเครื่องมือโซซิโอแกรม ผลการศึกษาพบตามสมมติฐานว่า พลวัตของปฏิสัมพันธ์ทางสังคมภายในกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นที่ยอมรับ

และพิจารณาเห็นว่าเป็นหนึ่งในหลาย ๆ ด้านที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกของผู้เรียนแต่ละคน เกี่ยวกับกิจกรรมกลุ่ม

ริสเซอร์ (Risser. 2001 : 1669-A) ได้ทำการศึกษา เพื่อระบุและอธิบาย กลยุทธ์ทางสังคมและกลยุทธ์การเรียนรู้ ที่นักศึกษาเพศชายวิทยาลัยชุมชน ใช้ลดการเรียนรู้มากที่สุด จากประสบการณ์ ในการทำงานแบบร่วมมือ สภาพ 3 สภาพ ที่มีอิทธิพลต่อกลยุทธ์ ได้แก่ สถานการณ์ของประสบการณ์ในการทำงาน ครูผู้ฝึกสอนงาน เป็นลูกจ้างที่ได้รับค่าจ้างสำหรับงานที่พวกตนกระทำผลงานที่ผลิตได้ มีความสำคัญประการแรก การฝึกอบรมมีความสำคัญเป็นอันดับรอง และครูฝึกงานประจำสถานที่ที่ทำงานมีความรอบรู้ และทักษะสูง ผลจากการสัมภาษณ์นักศึกษาเพศชาย จึงสรุปพบว่า ความสัมพันธ์แบบเปิดเผย และเคารพซึ่งกันและกัน ระหว่างนักศึกษา กับครูผู้ฝึกสอนต้องมียุ่ก่อน ครูฝึกสอนจะแบ่งปันความชำนาญ และความรู้ของตนอย่างเต็มที่กับนักศึกษา และนักศึกษามีความตั้งใจในการฝึกสอน สะท้อนให้เห็นการรับรู้ของตน เกี่ยวกับความกระตือรือร้นของนักศึกษาที่ทำให้ได้ดียิ่งขึ้น และตั้งใจที่จะทำงานหนัก นักศึกษามีความรับผิดชอบ ต่อการเรียนรู้ การสอนของตน ในระหว่างประสบการณ์ในการทำงาน

ไล (Ly. 2003 : 1175-A) ได้ศึกษาเพื่อตรวจสอบพฤติกรรมและการช่วยเหลือของพ่อแม่ในการตอบสนองลูกตนซึ่งมีอาการพิการทางสมองจากยีนที่แตกต่างกัน 2 อาการ คือ อาการโรค Prader-willi จำนวนเด็ก 20 คน และอาการโรคอ่อนแอแบบ Williams จำนวนเด็ก 21 คน วิธีการศึกษาใช้ปริศนาจิกซอร์เพื่อลงทุนสร้างความเข้มแข็งจากอาการของโรคแบบ Prader-Willi และอาการของโรคอ่อนแอแบบ Williams พ่อแม่มีปฏิสัมพันธ์กับลูกของตนในการตอบปริศนาจิกซอร์และทำการประมาณค่าในการช่วยการปฏิบัติงานของลูกตน ปรากฏว่ามีข้อค้นพบที่สำคัญ 6 ประการคือ พฤติกรรมของพ่อแม่ที่เกี่ยวข้อง 3 ประการ และการช่วยเหลือของพ่อแม่ 3 ประการ คือ (1) เมื่อเปรียบเทียบพ่อแม่ของเด็กที่มีอาการโรคแบบ Prader-Willi พ่อแม่ของเด็กที่มีอาการของโรคแบบ Williams ให้การช่วยเหลือและการเสริมแรงมากกว่า ในทำนองเดียวกัน ในขณะที่พฤติกรรมการเสริมแรงไม่แตกต่างกันนั้น เมื่อเปรียบเทียบพ่อแม่ของเด็กที่มีความสามารถแก้ปริศนาจิกซอร์สูง (จากทั้ง 2 กลุ่มสาเหตุของโรค) นั้น พ่อแม่ของเด็กที่มีความสามารถทางการแก้ปริศนาจิกซอร์ต่ำให้การช่วยเหลือมากกว่า (2) พ่อแม่เหล่านี้ให้ความช่วยเหลือและการเสริมแรงจำนวนแตกต่างกันตามความรู้เกี่ยวกับการศึกษาเรื่องสาเหตุของโรคของเด็กและน้อยลงตามที่ว่าลูกของตนมีความสามารถทางการแก้ปริศนาจิกซอร์สูงหรือต่ำ (3) ในขณะที่พ่อแม่ของเด็กที่มีอาการ

ของโรคแบบ Prader-Willi ได้ให้ความช่วยเหลือและการเสริมแรงน้อยกว่าลูกที่มีความสามารถ
ทางการแก้ปริศนาจิกซอร์สูงกว่าและการทำหน้าที่ทางสมองทั่วไปสูงกว่าจำนวนการช่วยเหลือและ
การเสริมแรงที่ให้แก่ลูกที่มีอาการของโรคแบบ Williams ไม่มีความสัมพันธ์กับลักษณะใด ๆ ของ
เด็กเลย (4) เกี่ยวกับการช่วยเหลือของพ่อแม่และการศึกษาเรื่องสาเหตุ

ฟราซี (Frazee, 2004 : 1746-A) ได้วิจัยยุทธศาสตร์การเรียนรู้แบบโยงใยกรณีศึกษา
การวัดผลกระทบของเทคนิคจิกซอร์บนพื้นฐานของความเชื่อ การทำงาน และการเรียนรู้วิธี
การเรียนรู้แบบโยงใยกำลังได้รับการยอมรับจากครูทั่วโลก นักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญสนับสนุน
วิธีการเรียนรู้ที่ว่าทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในด้านองค์ความรู้และการคิดในขั้นสูง นักเรียนยังมี
ปฏิสัมพันธ์อันดีต่อกันในขณะที่เรียนรู้แบบโยงใย ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน การวิจัยนี้ได้
เปรียบเทียบการเรียนรู้ที่นำเอาเทคนิคจิกซอร์มาประยุกต์ใช้ควบคู่กับการเรียนรู้แบบโยงใย และอีก
กลุ่มไม่ใช้เทคนิคจิกซอร์ จากกลุ่มตัวอย่าง 89 คน แบ่งเป็น 2 ห้อง พบว่าทั้ง 2 ห้องนี้ มี
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่แตกต่างกัน ห้องที่ไม่ได้นำเอาเทคนิคจิกซอร์ไว้ใช้ร่วมกับการเรียนรู้แบบโยง
ใย นักเรียนมีความสามารถในด้านการใช้ถ้อยคำบรรยายอยู่ในระดับต่ำกว่าห้องที่นำเอาเทคนิคจิกซอร์
ไว้ใช้ร่วมกับการเรียนรู้แบบโยงใย นอกจากนี้นักเรียนที่เรียนแบบโยงใยและใช้เทคนิคจิกซอร์มีการ
สร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียนที่เรียนอ่อนให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในกลุ่ม นักเรียนมีความพึง
พอใจต่อการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังพบว่าถ้ามีการกำหนดขอบเขตของการทำงาน นักเรียนที่เรียนรู้ด้วย
เทคนิคจิกซอร์ร่วมกับการเรียนรู้แบบโยงใย มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และมีประสิทธิภาพ
ในการทำงานสูงกว่านักเรียนที่ไม่ใช้การเรียนรู้เทคนิคจิกซอร์ ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่ดีที่สามารถนำไปใช้
ในการทำงานภายหลังจากการเรียนรู้แล้ว

จอห์นสัน (Johnson, 2004 : 3582-A) ได้ศึกษาเชิงคุณภาพเกี่ยวกับเหตุการณ์
การรู้หนังสือของเด็กปฐมวัยซึ่งเกิดขึ้นระหว่างแม่ชาวไอริชที่มีความบกพร่องกับลูกของตนเพื่อให้ได้
คำตอบของคำถามวิจัย 4 ข้อ ที่ใช้สอบสวนครั้งนี้ คือ (1) แม่ชาวไอริชที่มีความบกพร่อง
(เสียเปรียบ) จัดการลูก ๆ ก่อนวัยเรียนเกี่ยวกับการรู้หนังสือ เช่น การอ่านหนังสือนิทานและการสร้าง
ปริศนาจิกซอร์อย่างไร (2) ประสบการณ์จากโรงเรียนที่มีมาก่อนของแม่ส่งผลต่อบทบาทเธอใน
ฐานะเป็นครูคนแรกของลูกอย่างไร (3) วัฒนธรรมความเป็นเพื่อนบ้านส่งผลต่อการพัฒนาการรู้
หนังสือของเด็กอย่างไรบ้างและ (4) มีปัจจัยเสี่ยงอะไรบ้างที่ขัดขวางพัฒนาการรู้หนังสือของเด็ก ๆ
ชาวไอริชเหล่านี้ วิธีการศึกษาได้ตรวจสอบการแลกเปลี่ยนสนทนากันระหว่างแม่ชาวไอริชที่มี

ความบกพร่องจำนวน 3 คนกับลูกก่อนวัยเรียนของตนซึ่งอาศัยอยู่ใกล้นครดับลิน ประเทศไอร์แลนด์ ในขณะที่อ่านหนังสือนิทานให้ลูกตนฟังและได้ช่วยลูกสร้างปริศนาจิกซอร์ขึ้น ทำการบันทึก สนทนา ถอดเทปคำสนทนา แล้ววิเคราะห์เป็นทักษะการอ่านและประเภทกลยุทธ์ทางการสอน เพื่อกำหนดเจตนาการเรียนรู้หนังสือของแม่ในระหว่างรอบที่เธอปฏิบัติบันทึกวารสารทางวิชาการ บันทึก ภาคสนามและการสัมภาษณ์แม่เหล่านี้ได้บันทึกเป็นสารสนเทศอื่น ๆ ทำให้ได้ข้อมูลแบบสามเส้า ผลการศึกษาที่สำคัญ 4 ประการปรากฏดังนี้ (1) แม่ที่มีความบกพร่องเหล่านี้ให้เทคนิคเหมือนกัน หลายอย่างที่ครูประจำชั้นใช้ระหว่างบทเรียนการอ่าน แม่พยายามใช้คำถามระดับสูงและระดับต่ำ (ยาก-ง่าย) กลยุทธ์การสอนและปฏิสัมพันธ์อื่น ๆ ที่คุ้นเคยมากในห้องเรียน (2) การสร้างปริศนา จิกซอร์ให้ปฏิสัมพันธ์ในการรู้หนังสือได้มากกว่าการอ่านหนังสือนิทานให้ฟัง (3) สภาพแวดล้อม ของความเป็นเพื่อนบ้านที่มีความบกพร่องหรือเสียเปรียบแสดงให้เห็นความเลื่อมหลายด้านต่อ พัฒนาการในการรู้หนังสือของเด็กเหล่านี้และ (4) แม่ใช้พฤติกรรมการคิดดั่ง ๆ ออกมาเพื่อให้เกิด ความคิดภายในลึก ๆ ที่เป็นเสียงออกมาในระหว่างที่มีปฏิสัมพันธ์ในการรู้หนังสือ

ผลจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่ม ร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอร์ สามารถนำไปพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเมื่อนำไปเปรียบเทียบกับวิธีสอนต่าง ๆ แล้ว ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น นักเรียนมี เจตคติที่ดี มีความพึงพอใจในการเรียนรู้ จึงเหมาะที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาวิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ประชากร
2. กลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. วิธีดำเนินการวิจัย
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ภาคการศึกษาที่ 1 / 2553 ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาคุณธรรมจริยธรรม สำหรับบัณฑิตในอุดมคติไทย สถาบันการพลศึกษาวิทยาเขต มหาสารคาม

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ภาคการศึกษาที่ 1 / 2553 ลงทะเบียนเรียนวิชาคุณธรรมจริยธรรม สำหรับบัณฑิตในอุดมคติไทย สถาบันการพลศึกษาวิทยาเขต มหาสารคาม จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักศึกษา 25 คน ได้มาโดยวิธี การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้มี 3 ชนิด คือ

1. แผนการจัดการเรียนรู้ แบบกลุ่มร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอร์ วิชา คุณธรรม จริยธรรมสำหรับบัณฑิตในอุดมคติไทย เรื่อง หลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 จำนวน 5 แผน จำนวน 9 ชั่วโมง
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง หลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 1 ฉบับ จำนวน 40 ข้อ
3. แบบวัดความพึงพอใจของผู้เรียนที่เรียน ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ เทคนิค จิกซอร์ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 15 ข้อ

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือและหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยดำเนินการดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้
 - 1.1 ศึกษาหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2542 หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย เพื่อให้ทราบหลักการ เป้าหมายเจตนารมณ์ของหลักสูตร จุดประสงค์ของหลักสูตร (หลักสูตรสถาบันการพลศึกษา ระดับปริญญาตรี พุทธศักราช 2548)
 - 1.2 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้แบบร่วมมือ (รุจิรี ภูสาระ. 2545 : 101 - 102 ; อ้างอิงมาจาก ปฐมพงษ์ บานฤทัย. 2550 : 63) และวิธีการเขียนแผนการจัดการเรียนการสอนด้วยเทคนิคจิกซอร์ (กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. 2551 : 130)
 - 1.3 ศึกษาคำอธิบายรายวิชา และจุดประสงค์การเรียนรู้วิชา คุณธรรม จริยธรรม สำหรับบัณฑิตในอุดมคติไทย ระดับปริญญาตรี หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป ของสถาบันการพลศึกษา พ.ศ. 2548 (หลักสูตรสถาบันการพลศึกษา ระดับปริญญาตรี พุทธศักราช 2548)
 - 1.4 วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหา / สารระ ความคิดรวบยอด ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง เวลาเรียน เพื่อกำหนดแผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชา คุณธรรม จริยธรรมสำหรับบัณฑิตใน

อุดมคติไทย เรื่อง หลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง และกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1.5 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ เทคนิคจิกซอว์ รายวิชา คุณธรรม จริยธรรมสำหรับบัณฑิตในอุดมคติไทย เรื่อง หลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 5 แผน ดังนี้

1.5.1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องประวัติความเป็นมา ความหมาย และความสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง

1.5.2 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.5.3 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องหลักธรรมคำสอนที่บูรณาการหลักเศรษฐกิจพอเพียง

1.5.4 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่องหลักทฤษฎีใหม่เศรษฐกิจพอเพียง

1.5.5 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่องการวางแผนการเงิน

1.6 จัดทำแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ ในด้านความเหมาะสมของหัวข้อเรื่อง สารสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สารการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ สื่อ และแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของรูปแบบการเขียนแผน ความสัมพันธ์ระหว่างจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม สื่อ และแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เครื่องมือที่ใช้วัดและประเมินผล

1.8 นำแผนการจัดการเรียนรู้ กลับมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

1.9 นำแผนการจัดการเรียนเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และหลักสูตร จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญการวิจัย จำนวน 1 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ ความถูกต้องรูปแบบการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

1.9.1 รองศาสตราจารย์อุดม พิริยะสิงห์ อาจารย์พิเศษ ประจำภาควิชามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เสริมเกียรติ พรหมสุข อาจารย์พิเศษ ประจำภาควิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และ ดร. ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัย และวัดผล มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

1.10 นำแผนการจัดการเรียนรู้อาจารย์ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

1.11 จัดทำแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ ในด้านความเหมาะสมของหัวเรื่อง สารสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สารการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ สื่อ และแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

1.12 นำแบบประเมินแผนการจัดการจัดการเรียนรู้อาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม

1.13 ปรับปรุงแบบประเมินแผนการจัดการจัดการเรียนรู้อาจารย์ที่ปรึกษา

1.14 นำแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ เสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อทำการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ แล้ว โดยได้ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป จึงจะถือว่ามีความอยู่ในระดับดี สามารถนำไปใช้ได้

1.15 นำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ภาคการศึกษาที่ 1 / 2553 จำนวน 25 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

1.16 นำแผนการจัดการเรียนรู้มาปรับปรุงกิจกรรมและเวลาให้เหมาะสม เพื่อเตรียมนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ภาคการศึกษาที่ 1 / 2553 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักศึกษา 25 คน

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผู้ศึกษาค้นคว้าดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา คุณธรรม จริยธรรมสำหรับบัณฑิตในอุดมคติไทย เรื่อง หลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแบบทดสอบชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

2.1 ศึกษาหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2542 หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

2.2 ศึกษาคำอธิบายรายวิชา และจุดประสงค์การเรียนรู้วิชา คุณธรรม จริยธรรม สำหรับบัณฑิตในอุดมคติไทย ระดับปริญญาตรี หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป ของสถาบันการพลศึกษา พ.ศ. 2548 (หลักสูตรสถาบันการพลศึกษา ระดับปริญญาตรี พุทธศักราช 2548)

2.3 กำหนดจุดประสงค์ เนื้อหา และพฤติกรรมที่ต้องการวัด เพื่อสร้างแบบทดสอบให้ครอบคลุมเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ วิชา คุณธรรม จริยธรรมสำหรับบัณฑิตในอุดมคติไทย เรื่อง หลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ดังนี้

2.3.1แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องประวัติความเป็นมา ความหมาย และ
ความสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง

2.3.2แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.3.3แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องหลักธรรมคำสอนที่บูรณาการหลัก
เศรษฐกิจพอเพียง

2.3.4แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่องหลักทฤษฎีใหม่เศรษฐกิจพอเพียง

2.3.5 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่องการวางแผนการใช้จ่ายเงิน

2.4 ศึกษาวิธีสร้างข้อสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือกและวิเคราะห์ข้อสอบ
จากเอกสารตำราพื้นฐานการวิจัยการศึกษา (ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา. 2551 : 49 -55)

ตาราง 6 ตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างแผนการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ จำนวนข้อสอบ
ที่ออก และจำนวนข้อสอบที่ต้องการจริง วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง หลักธรรมในการ
ดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง

เนื้อหาสาระ	จุดประสงค์การเรียนรู้	จำนวนข้อ สอบที่สร้าง	จำนวนข้อสอบ ที่ต้องการ
1. ประวัติความเป็นมา ความหมาย และ ความสำคัญของ เศรษฐกิจพอเพียง	1. นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และ สามารถอธิบายหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงได้	12	8
2. หลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	1. นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และ สามารถอธิบายประวัติ ความเป็นมา ความสำคัญ และ ประโยชน์ของ เศรษฐกิจพอเพียงได้	12	8

ตาราง 6 (ต่อ)

เนื้อหาสาระ	จุดประสงค์การเรียนรู้	จำนวนข้อ สอบที่สร้าง	จำนวนข้อสอบ ที่ต้องการ
3. หลักธรรมคำสอนที่ บูรณาการหลัก เศรษฐกิจพอเพียง	1. นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ และ สามารถอธิบาย หลักธรรมในการ ดำเนินชีวิต โดยยึดหลัก เศรษฐกิจพอเพียงได้	12	8
4. หลักทฤษฎีใหม่ เศรษฐกิจพอเพียง	1. นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ และ สามารถอธิบายหลัก ทฤษฎีใหม่เศรษฐกิจ พอเพียงได้	12	8
5. การวางแผนการใช้ เงิน	1. นักศึกษาสามารถ วางแผนการใช้จ่ายเงินใน ชีวิตประจำวันได้อย่าง เหมาะสมตามฐานะ และรายได้ อย่างมี ความสุข โดยให้สถิติ และ มีเหตุผลได้	12	8

รวม	60	40
-----	----	----

2.5 ศึกษาวิธีสร้างข้อสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก และวิเคราะห์ข้อสอบจากเอกสารตำราพื้นฐานการวิจัยการศึกษา (ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา. 2551 : 49 -55)

2.6 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง หลักกรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ(Multiple Choice) 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ ต้องการใช้จริง 40 ข้อ

2.7 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความถูกต้องตามหลักวิชาการ และความเหมาะสมในการใช้ภาษา เพื่อทำการปรับปรุงคือข้อคำถามให้มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละแผน และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต้องไม่ซ้ำกับแบบทดสอบย่อยท้ายแผน

2.8 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม เพื่อทำการประเมินค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้เป็นรายข้อ ตามแบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องโดยใช้สูตร IOC (Index Objective Congruence) ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบวัดตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อสอบวัดตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบวัดไม่ตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้

ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะ คือ ข้อคำถามบางข้อยังไม่ชัดเจน ไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ข้อสอบซ้ำข้อเดิม และพิมพ์อักษรไม่ถูกต้อง ซึ่งผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการแก้ไขปรับปรุง ตามข้อเสนอแนะ

2.9 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตามเกณฑ์การประเมินค่า IOC ได้ค่าคะแนน ความสอดคล้อง .50 – 1 (สมนึก ภัททิยธนี. 2551 : 90)

2.10 นำแบบทดสอบทั้ง 60 ข้อไปจัดพิมพ์และนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักศึกษา ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 25 คน ซึ่งได้ทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้แล้ว

2.11 นำกระดาษคำตอบมาตรวจให้คะแนน ข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิด หรือตอบมากกว่า 1 ข้อ ให้ 0 คะแนน

2.12 นำคะแนนมาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติ เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ

รายข้อด้วยวิธีของเบรนนาน มาวิเคราะห์ให้ค่าตั้งแต่ .20 – 1 (สมนึก ภัททิยธนี. 2551 : 91) จึงจะถือว่าเป็นข้อคำถามที่เข้าเกณฑ์ โดยแบบทดสอบที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้นมีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.21 – 0.58 และคัดเลือกไว้ใช้ จำนวน 40 ข้อ

2.13 นำแบบทดสอบทั้ง 40 ข้อ มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับโดยวิธีของโลเวท (สมนึก ภัททิยธนี. 2551 : 84)

2.14 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอความเห็นชอบให้นำไปใช้เก็บข้อมูลกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

2.15 จัดพิมพ์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นฉบับจริง เพื่อเตรียมนำไปทดสอบกับ นักศึกษา ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 25 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง

1.3 การสร้างแบบสอบถามวัดความพึงพอใจ

ผู้ศึกษาวิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถาม มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1.3.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจของมาสโลว์ (มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ม.ป.ป. : 81-83)

1.3.2 ศึกษาวิธีสร้างแบบสอบถามของแบบวัดความพึงพอใจและกำหนดรูปแบบแบบสอบถามจากตำรา พื้นฐานการวิจัยการศึกษา (อรนุช ศรีสะอาด. 2551 : 55 – 60) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยกำหนดค่าคะแนน 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert)

1.3.3 สร้างแบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอร์ จำนวน 20 ข้อ เสนอต่ออาจารย์ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมทางภาษาและความถูกต้องของกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ด้วยเทคนิคจิกซอร์

1.3.4 นำแบบวัดความพึงพอใจมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา คือ การตั้งข้อคำถามให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ด้วยเทคนิคจิกซอร์ เริ่มจากขั้นนำเข้าสู่บทเรียน กิจกรรมการแบ่งกลุ่ม กิจกรรมกลุ่มบ้าน กิจกรรมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ และการวัดผลการเรียนรู้ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

1.3.5 นำแบบวัดความพึงพอใจ ที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาความเหมาะสมของข้อความ และความเที่ยงตรง

1.3.6 คัดเลือกข้อคำถาม ที่ได้ค่าคะแนนเฉลี่ยความสอดคล้องของกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ด้วยเทคนิคจิกซอร์ ตั้งแต่ 0.50 – 1.00 ที่เข้าเกณฑ์ไว้ 18 ข้อ

1.3.7 นำแบบสอบถามความพึงพอใจทั้ง 18 ข้อ มาปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ คือ รายการประเมินสอดคล้องและครอบคลุมกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ด้วยเทคนิคจิกซอร์ ความถูกต้องของการพิมพ์ รายการประเมินที่ไม่ชัดเจน

1.3.8 นำแบบสอบถามความพึงพอใจไปทดลองใช้(Try Out) กับนักศึกษา ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 25 คน ซึ่งผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอว์ไปแล้ว

1.3.9 นำผลการทดลองใช้แบบสอบถามความพึงพอใจมาตรวจให้คะแนนและนำคะแนนวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามความพึงพอใจเป็นรายข้อ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Item-total Correlation) ของเพียร์สัน แล้วต้องได้ค่าตั้งแต่ 0.03 – 1.00 (ยูทธ ไกยวรรณ. 2552 : 66) ผลการวิเคราะห์หามีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย 0.45 – 0.79 จึงถือว่ามีความเหมาะสม

1.3.10 คัดเลือกข้อคำถามที่เข้าเกณฑ์ไว้ 15 ข้อ แล้วนำข้อคำถามทั้ง 15 ข้อ มาหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ ด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) วิธีของครอนบาค (Cronbach) (ศิริพงษ์ เสาภายน. 2547 : 57) พบได้ว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.94

1.3.11 จัดพิมพ์แบบวัดความพึงพอใจเป็นฉบับจริง เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษา ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 25 คน

รูปแบบของการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Research) โดยใช้แบบวิจัย One Group Pre-test Post-test Design (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 109)

ทดสอบก่อนเรียน	ทดลอง	ทดสอบหลังเรียน
O_1	X	O_2

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

O_1 แทน การทดสอบก่อนเรียน (Pre-test)

X แทน การสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ
ด้วยเทคนิคจิกซอว์

O_2 แทน การทดสอบหลังเรียน (Post-test)

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าจะดำเนินการสอนในภาค เรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 ซึ่งได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้า ดังต่อไปนี้

1. ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน (Pre-test) เพื่อวัดความรู้พื้นฐานของนักศึกษา
2. ดำเนินการสอนตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอว์ วิชา คุณธรรม จริยธรรมสำหรับบัณฑิตในอุดมคติไทย เรื่อง หลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง
3. ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน (Post-test) กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างอีกครั้ง โดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกัน
4. หาประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอว์ เรื่อง หลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1
5. เปรียบเทียบคะแนนสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้วิธีการทางสถิติ
6. หาดัชนีประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอว์ เรื่อง หลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1
7. แจกแบบสอบถามวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ เทคนิคจิกซอว์ นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการทางสถิติ

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแบบทดสอบ โดย
 - 1.1 วิเคราะห์หาอำนาจการจำแนกเป็นรายข้อโดยวิธีการของ Brennan (สมนึก กัททิษณี. 2551 : 76-78)
 - 1.2 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีการของ Lovett (สมนึก กัททิษณี. 2551 : 84)
2. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือด้วยเทคนิค

จิกซอร์ว เรื่อง หลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ตามเกณฑ์ 80/80 สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. วิเคราะห์หาค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอร์ว เรื่อง หลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 โดยวิธีของกูดแมนและชไนเดอร์ เชนู กิจระการ (ศุภศิริ โสมาเกต. 2544 : 54-56 ; อ้างอิงมาจาก เชนู กิจระการ. ม.ป.ป. : 1-6)

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยแผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอร์ว เรื่อง หลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 โดยใช้ t-test (Dependent Samples)

5. วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนและแบบประเมินของผู้เชี่ยวชาญโดยการหาค่าเฉลี่ย แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 103)

คะแนนเฉลี่ย	แปลความหมาย
4.5 – 5.00	เหมาะสมมากที่สุด
3.51 - 4.50	เหมาะสมมาก
2.51 - 3.50	เหมาะสมปานกลาง
1.51 – 2.50	เหมาะสมน้อย
1.00 – 1.50	เหมาะสมน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตร IOC (สมนึก กัททิษณี. 2551 : 79)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับเนื้อหาหรือระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์
$\sum R$	แทน	ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

1.2 หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยวิธีของเบรนนัน (Brennan) เรียกว่า ดัชนีบี (B – Index หรือ Brennan Index) โดยใช้สูตร (สมนึก ภัททิยธนี. 2551 : 76-78)

$$B = \frac{U}{N_1} - \frac{L}{N_2}$$

B แทน ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ

N_1 แทน จำนวนคนรอบรู้ (หรือสอบผ่านเกณฑ์)

N_2 แทน จำนวนคนไม่รอบรู้ (หรือสอบไม่ผ่านเกณฑ์)

U แทน จำนวนรอบรู้ (หรือสอบผ่านเกณฑ์) ตอบถูก

L แทน จำนวนไม่รอบรู้ (หรือสอบไม่ผ่านเกณฑ์) ตอบถูก

1.3 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยวิธีของโลเวท (Lovett Method) (สมนึก ภัททิยธนี. 2551 : 84)

$$r_{cc} = 1 - \frac{K \sum X_i - \sum X_i^2}{(K-1) \sum (X_i - C)^2}$$

r_{cc} แทน ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

K แทน จำนวนข้อของแบบทดสอบทั้งฉบับ

X_i แทน คะแนนสอบของนักเรียนแต่ละคน

C แทน คะแนนจุดตัดหรือเกณฑ์ของแบบทดสอบ

1.4 วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถามความพึงพอใจเป็นรายข้อ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Item-total Correlation) ของเพียร์สัน โดยใช้สูตรดังนี้ (สมนึก ภัททิยธนี. 2551 : 85)

$$r_{xy} = \frac{N \sum xy - \sum x \sum y}{\sqrt{[N \sum x^2 - (\sum x)^2][N \sum y^2 - (\sum y)^2]}}$$

เมื่อ r_{xy} แทน อำนาจจำแนก

X แทน คะแนนรวมทั้งหมดของแต่ละคน

Y แทน คะแนนข้อที่....

N แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

1.5 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจตามวิธีของครอนบาค (ศิริพงษ์

เสภาภาน. 2547 : 57)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ

n แทน จำนวนข้อในแบบสอบถาม

$\sum S_i^2$ แทน ผลรวมของค่าคะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ

S_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

1.6. การหาค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (E.I.) โดยใช้วิธีการของ Goodman Fletcher และ Schneider (1980) ในการหาค่าดัชนีประสิทธิผล (The Effectiveness index) (สมนึก ภัททิยธนี. 2551 : 102-103)

$$\text{ดัชนีประสิทธิผล} = \frac{\text{คะแนนรวมหลังเรียน} - \text{คะแนนรวมจากสอบก่อนเรียน}}{\text{ผลคูณของคะแนนเต็มกับจำนวนคน} - \text{คะแนนรวมจากสอบก่อนเรียน}}$$

1.7 การหาค่าสถิติที่ใช้ทดสอบคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียน ใช้สูตร t – test (Dependent Sample) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 109-111)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{(N-1)}}}$$

เมื่อ t แทน สถิติที่ใช้ทดสอบเปรียบเทียบกับค่าวิกฤติ

D แทน ค่าผลต่างระหว่างคู่คะแนน

N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างหรือจำนวนคู่คะแนน

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 ร้อยละ (Percentage) ใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 104)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน	จำนวนนักศึกษา
E.I.	แทน	ดัชนีประสิทธิผล
E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอว์ คิดเป็นร้อยละ
E_2	แทน	ประสิทธิภาพผลลัพธ์จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คิดเป็นร้อยละ

ลำดับขั้นในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 การหาประสิทธิภาพของผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอว์ เรื่อง หลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้สถิติร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean)

ตอนที่ 2 การหาค่าดัชนีประสิทธิผลของผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอว์ เรื่อง หลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ด้วยเทคนิคจิกซอว์ เรื่องหลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และ t-test (Independent Samples)

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์หาความพึงพอใจของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ด้วยเทคนิคจิกซอว์ เรื่องหลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ด้วยเทคนิคจิกซอว์ เรื่อง หลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มวิชาศึกษาทั่วไป ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ผู้วิจัย ได้นำเสนอ ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ด้วยเทคนิคจิกซอว์ เรื่องหลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ตามเกณฑ์ 80/80 ปรากฏผลดังตาราง 7

ตาราง 7 แสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ ของนักศึกษาทุกคนจากการประเมินเพื่อแสดงถึงผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ด้วยเทคนิคจิกซอว์ เรื่องหลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง

เลขที่	ทดสอบ ก่อนเรียน	คะแนนระหว่างเรียนจากการทำใบงาน คะแนนการนำเสนองานหน้าชั้นเรียน คะแนนจากสมุดจดงาน และคะแนนพฤติกรรม (E_1)							ทดสอบ หลังเรียน (E_2)
		คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	รวม	
		1	2	3	4	5	6		
	(40)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(60)	(40)
1	11	10	8	10	10	8	10	56	32
2	12	9	9	10	10	7	9	54	35
3	10	8	8	10	10	8	8	52	30
4	11	9	9	10	10	7	10	55	33
5	8	9	9	10	10	7	8	53	32
6	14	10	8	10	10	7	10	55	34
7	8	8	8	10	10	7	10	53	30
8	18	9	9	10	10	7	8	53	38
9	10	10	8	10	10	8	10	56	33
10	11	9	9	10	10	7	8	53	32
11	9	9	7	10	10	9	10	55	30
12	9	8	7	10	10	9	8	52	31
13	9	10	8	10	10	8	10	56	30
14	11	8	7	10	10	9	10	54	32
15	12	8	7	10	10	9	10	54	35
16	13	10	8	10	10	8	8	54	33
17	17	9	7	10	10	9	10	55	36
18	8	9	7	10	10	9	8	53	31
19	14	8	7	10	10	9	9	53	36
20	12	9	7	10	10	9	10	55	35
21	10	8	7	10	10	9	9	53	38
22	16	9	7	10	10	9	10	55	37
23	19	8	8	10	10	7	10	53	35
24	9	8	8	10	10	7	8	51	38
25	8	8	8	10	10	7	8	51	35
รวม	289	220	195	250	250	200	229	1344	841
เฉลี่ย	11.56	8.80	7.80	10.00	10.00	8.00	9.16	53.76	33.64
S.D.	3.20	0.76	0.76	0.00	0.00	0.91	0.94	1.45	2.64
ร้อยละ	28.90	88.00	78.00	100.00	100.00	80.00	91.60	89.60	84.10

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 89.60 / 84.10

จากตาราง 7 พบว่า คะแนนของนักศึกษาทุกคนจากการประเมินผล คะแนนระหว่างเรียนจากการทำใบงานร้อยละ 20 คะแนน การนำเสนองานหน้าชั้นเรียนร้อยละ 10 คะแนนจากสมุดจดงานร้อยละ 10 และคะแนนพฤติกรรมร้อยละ 20 (E_1) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 89.60 และคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน (E_2) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 84.10 สรุปได้ว่า ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอว์ เรื่องหลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มวิชาศึกษาทั่วไป ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 89.60 / 84.10 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์หาค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอว์ เรื่องหลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มวิชาศึกษาทั่วไป ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 โดยใช้วิธีการของ Goodman Fletcher และ Schneider (1980) ในการหาค่าดัชนีประสิทธิผล (The Effectiveness index) ปรากฏผลดังนี้ (สมนึก ภัททิยธนี. 2551 : 102-103)

$$\text{ดัชนีประสิทธิผล} = \frac{\text{คะแนนรวมหลังเรียน} - \text{คะแนนรวมจากสอบก่อนเรียน}}{\text{ผลคูณของคะแนนเต็มกับจำนวนคน} - \text{คะแนนรวมจากสอบก่อนเรียน}}$$

ตาราง 8 ดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ด้วยเทคนิคจิกซอว์ เรื่องหลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มวิชาศึกษาทั่วไป ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1

จำนวนนักเรียน	ผลรวมของคะแนน(คะแนนเต็ม 1000 คะแนน)		ดัชนีประสิทธิผล (E.I.)
	ทดสอบก่อนเรียน	ทดสอบหลังเรียน	
25	289	841	0.7764

จากตาราง 8 พบว่า ดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอว์ เรื่องหลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มวิชาศึกษาทั่วไป ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มีค่าเท่ากับ 0.7764 หมายความว่า ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 77.64

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน และหลังเรียนของนักศึกษา ที่เรียนด้วย การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ด้วยเทคนิคจิกซอว์ เรื่องหลักกรรมในการ ดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มวิชาศึกษาทั่วไป ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ใช้สูตร t – test (Dependent Sample) ปรากฏผลดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด.

2545 : 109-111)

ตาราง 9 เปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิคจิกซอว์ เรื่องหลักกรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย		N	t	P-Value
	หลังเรียน	ก่อนเรียน			
แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	53.76	11.56	25	71.058*	.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 พบว่านักศึกษา ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิคจิกซอว์ คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ ระดับ .05

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์หาความพึงพอใจของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ด้วยเทคนิคจิกซอว์ เรื่องหลักกรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ปรากฏผลดังตาราง 10

ตาราง 10 ความพึงพอใจของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ด้วยเทคนิคจิกซอว์ เรื่องหลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง

ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้การเรียนรู้แบบจิกซอว์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ พึงพอใจ
<u>ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้</u>			
1. ข้าพเจ้าพึงพอใจที่ได้ทำกิจกรรมต่อความรู้ในกลุ่มบ้าน	4.90	0.31	มากที่สุด
2. ข้าพเจ้าพึงพอใจที่ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ใน กิจกรรมกลุ่ม ผู้เชี่ยวชาญ	3.25	0.64	ปานกลาง
3. ข้าพเจ้าพึงพอใจที่ได้นำเสนอความรู้หน้า ชั้นเรียนใน กิจกรรมกลุ่มบ้าน	3.90	0.64	มาก
4. ข้าพเจ้าพึงพอใจที่ได้ทำกิจกรรมเติมคำในช่องว่างใน ใบงานของกิจกรรมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	4.30	0.47	มาก
<u>ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้</u>			
5. ข้าพเจ้าพึงพอใจที่ได้ทำกิจกรรมแยกองค์ประกอบในใบ งานของกิจกรรมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	4.50	0.51	มาก
6. ข้าพเจ้าพึงพอใจที่ได้อธิบายความรู้ให้สมาชิกกลุ่มบ้านฟัง	4.05	0.22	มาก
7. ข้าพเจ้าพึงพอใจที่ได้ตอบคำถามในใบงานของกิจกรรม กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	4.35	0.49	มาก
8. ข้าพเจ้าพึงพอใจที่ได้ศึกษาความรู้จากใบความรู้ของกิจกรรม กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	4.90	0.31	มากที่สุด
9. ข้าพเจ้าพึงพอใจที่ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ใน กิจกรรมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	4.00	0.92	มาก
10. ข้าพเจ้าพึงพอใจที่ได้อภิปรายความรู้ให้เพื่อนฟังใน กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน	3.90	0.72	มาก
11. ข้าพเจ้าพึงพอใจที่ได้ทำกิจกรรมต่างๆร่วมกับสมาชิก กิจกรรมกลุ่มบ้าน	3.90	0.44	มาก
12. ข้าพเจ้าพึงพอใจในกิจกรรมการแบ่งกลุ่มบ้าน และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญโดยสมัครใจ	3.15	0.37	ปานกลาง

ตาราง 10 (ต่อ)

ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้การเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ พึงพอใจ
13. ข้าพเจ้าพึงพอใจที่ได้ทำกิจกรรมแยกกลุ่มจากกลุ่มบ้านไป ยังกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	3.50	0.76	ปานกลาง
14. ข้าพเจ้าพึงพอใจที่ได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้อย่าง หลากหลายในกิจกรรมกลุ่มผู้ผู้เชี่ยวชาญ	4.35	0.49	มาก
15. ข้าพเจ้าพึงพอใจเกี่ยวกับการผลัดเปลี่ยนการเป็นหัวหน้า กลุ่มในกิจกรรมกลุ่มบ้านและกิจกรรมกลุ่มผู้ผู้เชี่ยวชาญ	3.90	0.44	มาก
รวม	4.08	0.52	มาก

จากตาราง 10 นักศึกษา ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ เรื่องหลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ปรากฏผลดังตาราง 10 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า 3 อันดับแรก คือ นักศึกษามีความพึงพอใจที่ได้ทำ กิจกรรมต่อความรู้ในกลุ่มบ้าน และนักศึกษามีความพึงพอใจที่ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ในกิจกรรมกลุ่มผู้ผู้เชี่ยวชาญ อยู่ในระดับมากที่สุด อันดับสอง คือ นักศึกษามีความพึงพอใจที่ได้ทำ กิจกรรมแยกองค์ประกอบในใบงานของกิจกรรมกลุ่มผู้ผู้เชี่ยวชาญ อยู่ในระดับมากที่สุด อันดับสาม คือนักศึกษามีความพึงพอใจที่ได้ศึกษาความรู้จากใบความรู้ของกิจกรรมกลุ่มผู้ผู้เชี่ยวชาญ และนักศึกษามีความพึงพอใจเกี่ยวกับการผลัดเปลี่ยนการเป็นหัวหน้ากลุ่มในกิจกรรมกลุ่มบ้านและกิจกรรมกลุ่มผู้ผู้เชี่ยวชาญ อยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ และมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง คือ นักศึกษาได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลายในกิจกรรมกลุ่ม ผู้เชี่ยวชาญ นักศึกษาได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกิจกรรมกลุ่มผู้ผู้เชี่ยวชาญ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการพัฒนาการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอว์ เรื่อง หลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มวิชาศึกษาทั่วไป ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ซึ่งสรุปขั้นตอนและผลการวิจัย ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอว์ เรื่อง หลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อหาดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอว์ เรื่อง หลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน และหลังเรียนจากการใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอว์ เรื่อง หลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอว์ เรื่อง หลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1

สรุปผล

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ด้วยเทคนิคจิกซอว์ เรื่อง หลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มวิชาศึกษาทั่วไป ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1

มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 89.60 / 84.10

2. ค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอว์ เรื่อง หลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มวิชาศึกษาทั่วไป ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มีค่าเท่ากับ 0.7764

3. นักศึกษาที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ด้วยเทคนิคจิกซอว์ เรื่อง หลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มวิชาศึกษาทั่วไป ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

4. นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ด้วยเทคนิคจิกซอว์ เรื่อง หลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ด้วยเทคนิคจิกซอว์ เรื่อง หลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มวิชาศึกษาทั่วไป ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 89.60 / 84.10 หมายความว่า ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของคะแนนรวมกันที่ได้จากการทำใบงานในกลุ่มบ้าน กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ คะแนนนำเสนอหน้าชั้นเรียน คะแนนสมุดจดงาน และคะแนนพฤติกรรมการเรียน รวมทุกแผนคิดเป็นร้อยละ 89.60 และร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของคะแนนรวมกันที่ได้จากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางเรียนคิดเป็นร้อยละ 84.10 แสดงว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ด้วยเทคนิคจิกซอว์ ที่ผู้ศึกษาวิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 80/80 และเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจาก นักศึกษาได้ร่วมกันศึกษาค้นคว้าร่วมกัน ทำให้นักศึกษาเกิดความกระตือรือร้นที่จะศึกษาค้นคว้า การเรียนรู้ความรู้ผ่านกิจกรรมกลุ่มบ้านและกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ นักศึกษาได้ร่วมมือ แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ประสบการณ์ การช่วยเหลือกัน พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ช่วยให้การเรียนรู้ของนักศึกษากว้างขึ้น หลากหลายขึ้น และบรรลุเป้าหมาย สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือของ สลาบิน (Slavin) เดวิด จอห์นสัน (David Johnson) และโรเจอร์ จอห์นสัน (Roger Johnson)

(คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ม.ป.ป. : 96) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือของผู้เรียนจะประสบผลสำเร็จหรือบรรลุเป้าหมายได้คือ สมาชิกแต่ละคนต้องรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนและในขณะเดียวกันก็ต้องช่วยให้สมาชิกคนอื่นเรียนรู้ด้วย ความสำเร็จของบุคคลและของกลุ่มขึ้นอยู่กับกันและกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ กมล ขวัญคุ้ม (2550 : 74) พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Jigsaw) ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 85.20/87.08 นักเรียนที่เรียนเก่งช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนปานกลางและอ่อน มีการปรึกษาและให้คำแนะนำซึ่งกันและกัน นักเรียนมีความพยายามที่จะบรรลุเป้าหมายมากขึ้นเป็นผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและสอดคล้องกับผลศึกษาของวิเวก บุตรโท (2549 : 68-69) พบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 87.74/81.79 สามารถช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้น

2. ค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอว์ เรื่อง หลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มวิชาศึกษาทั่วไป ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มีค่าเท่ากับ 0.7764 หมายความว่า ผู้เรียนที่ได้เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอว์ มีความก้าวหน้าทางการเรียนร้อยละ 77.64 เนื่องจาก นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอน ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกระบวนการเรียนรู้ นักศึกษาทุกคนมีสถานะทั้งเป็นผู้ให้ความรู้และผู้รับความรู้ นักเรียนตระหนักในบทบาทและหน้าที่ของตนเองในกลุ่ม ตลอดจนความสำเร็จของกลุ่ม ทำให้นักศึกษาเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ และกล้าแสดงออกซึ่งเป็นตามแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ของมาสโลว์ (Maslow. 1970) กล่าวว่า มนุษย์ทุกคนมีความต้องการพื้นฐานตามธรรมชาติลำดับขั้น คือ ขั้นความต้องการทางด้านร่างกาย ขั้นความต้องการความมั่นคงปลอดภัย ขั้นความต้องการความรัก ขั้นความต้องการยอมรับและการยกย่องจากสังคม และขั้นความต้องการที่จะพัฒนาศักยภาพของตนอย่างเต็มที่ สอดคล้องกับผลการศึกษาของกมล ขวัญคุ้ม (2550 : 74) พบว่า ค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Jigsaw) มีความก้าวหน้าทางการเรียนร้อยละ 82.42 สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปฐมพงษ์ บานฤทธิ์ (2550 : 106) พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Jigsaw) การเมืองการปกครองสมัยอยุธยา ผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนร้อยละ 88.84

3. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักศึกษาที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ด้วยเทคนิคจิกซอว์ เรื่อง หลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มวิชาศึกษาทั่วไป ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 พบว่า คะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้มีสาเหตุมาจาก นักศึกษาได้เรียนรู้เนื้อหาสาระต่างๆ ด้วยตนเองและความร่วมมือและความช่วยเหลือจากเพื่อนๆ กิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายรูปแบบ รวมทั้งได้พัฒนาทักษะด้านทางสังคมต่างๆ เช่น ทักษะการสื่อสาร ทักษะการ

ทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะการสร้างความสัมพันธ์ รวมทั้งทักษะ การแสวงหาความรู้ ทักษะการคิด การแก้ปัญหาและอื่น ๆ จึงส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ของ สลาบิน (Slavin) เดวิด จอห์นสัน(David Johnson) และโรเจอร์ จอห์นสัน (Roger Johnson) (ทิสนา แคมมณี. 2551 : 101) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือช่วยให้ผู้เรียนมีความพยายามที่จะเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายเป็นผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และมีผลงานมากขึ้น การเรียนรู้มีความคงทนมากขึ้น มีแรงจูงใจภายในและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีการใช้เวลาอย่างมีประสิทธิภาพ ใช้เหตุผลดีขึ้นและคิดอย่างมีวิจารณญาณมากขึ้นสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เสวต กนิษฐ์ ศรีสนาย (2552 : 98) พบว่า การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิค Jigsaw สาระประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ นภาพรณ จรุงพันธ์ พบว่า การพัฒนาความสามารถอ่านจับใจความ โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมมือ เทคนิคจิกซอว์ (Jigsaw) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ความพึงพอใจของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ด้วยเทคนิคจิกซอว์ เรื่อง หลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มวิชาศึกษาทั่วไป ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 อยู่ในระดับมาก หมายความว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ด้วย เทคนิคจิกซอว์และมีทัศนคติที่ดีต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ด้วยเทคนิคจิกซอว์ ทั้งนี้ เนื่องจากกิจกรรมการต่อความรู้ในกลุ่มบ้านมีกิจกรรมที่หลากหลาย นักเรียนได้แสดงความสามารถของตนเองในด้านภาษา และศิลปะไปพร้อมกับความรู้ ความเพลิดเพลิน การร่วมกันอภิปราย ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แลกเปลี่ยนความรู้ในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ทำให้นักศึกษาสามารถบรรลุเป้าหมายได้ง่ายขึ้น ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีการเชื่อมโยงของธอร์นไคค์ (ทิสนา แคมมณี. 2551 : 51) ข้อที่ 4 คือ กฎแห่งผลที่พึงพอใจ (Law of Effect) เมื่อบุคคลได้รับผลที่พึงใจย่อมอยากจะเรียนรู้ต่อไป แต่ถ้าได้รับผลที่ไม่พึงพอใจ จะไม่อยากเรียนรู้ ดังนั้น การได้รับผลที่พึงพอใจ จึงเป็นปัจจัยสำคัญในการเรียนรู้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วิเวก บุตรโท (2549 : 73) พบว่า การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง พุทธประวัติและสาวก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการเรียนรู้แบบติดต่อกภาพ (Jigsaw) นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก คือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.78 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.41 และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สีอำพร วรวัตร (2552 : 87) พบว่า การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง จังหวัดขอนแก่น โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิคจิกซอว์ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ผู้ศึกษาวิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ครูควรอธิบายขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคจิกซอว์ให้นักศึกษาได้เข้าใจถึงขั้นตอนและวิธีการเรียนรู้

1.2 ครูผู้สอนควรวางแผนและเตรียมความพร้อมของใบความรู้ ใบงาน สื่อ แหล่งเรียนรู้และแบบประเมินต่างๆให้ครบถ้วนและมีประสิทธิภาพ

1.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคจิกซอว์ ครูผู้สอนต้องกำกับการแบ่งกลุ่มของนักศึกษาเป็นไปด้วยความสมัครใจ โดยใช้วิธีการต่างๆเพื่อให้เกิดความเพลิดเพลินและเร้าความสนใจ

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

2.1 ในขั้นกิจกรรมการแบ่งกลุ่มบ้านและแบ่งกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ครูผู้สอนกำหนดให้นักศึกษาเลือกเข้ากลุ่มโดยสมัครใจ จากการใช้เทคนิคการแบ่งกลุ่ม

2.2 เทคนิคการแบ่งกลุ่มบ้านและกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ สามารถให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมออกแบบกับครูผู้สอน

2.3 จากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มบ้าน ไปยังกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ และกลับมายังกลุ่มบ้าน ทำให้เวลาในการทำกิจกรรมกลุ่มน้อยลง และไม่สะดวก

2.4 นักศึกษาที่ไม่ค่อยตั้งใจ การถ่ายโอนความรู้ ไปยังกลุ่มบ้านไม่ครบถ้วน และใช้เวลามากกว่ากลุ่มบ้านอื่นๆ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กนกวลี ชูชัยยะ และกฤษฎา บุญยสมิธ. ประวัติศาสตร์ไทยสมัยรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 1-3.

กรุงเทพฯ : เสริมสิน พรเพรส ซิสเต็ม, 2545.

กมล ขวัญคุ้ม. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Jigsaw) เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. การศึกษาค้นคว้าอิสระ

กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2550.

กรมวิชาการ. การจัดสาระสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2544.

———. คู่มือการจัดสาระสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2545.

———. ประวัติศาสตร์ไทยจะเรียนจะสอนกันอย่างไร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2543.

———. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2544.

———. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและบริการ, 2545.

กรมสามัญศึกษา. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542. กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2544.

กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2545.

กฤตนัน มาย อริยวัฒน์. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ทฤษฎีความพึงพอใจ. 18 พฤศจิกายน 2551.

<<http://learners.in.th/blog/espada/221889>> 17 พฤษภาคม 2552.

กุลยา ตันติผลาชีวะ. รูปแบบการเรียนการสอนปฐมวัยศึกษา. กรุงเทพฯ : เบรน – เบส บั๊ค, 2551.

ครูแม. วิชาการ.คอม. 5 มีนาคม 2552. <www.vcharkarn.com/vblog/4116> 4 มิถุนายน 2552.

รุจิร ภูสาระ. การพัฒนาหลักสูตร : ตามแนวปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : บั๊คพอยท์, 2545.

ชวลิต ชูกำแพง. การพัฒนาหลักสูตร. มหาสารคาม : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2551.

———. การประเมินการเรียนรู้. มหาสารคาม : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2551.

- ชาญชัย ชมดิษฐ์. เทคนิคและวิธีการสอนร่วมสมัย. กรุงเทพฯ : หลักพิมพ์, 2548.
- ณรงค์ พ่วงพิศ และคณะ. ประวัติศาสตร์ ม. 3. กรุงเทพฯ : ไทยร่มเกล้า, 2551.
- ทัศนัย ไกรทอง. “การสอนประวัติศาสตร์ในยุคปฏิรูปการศึกษา,” วารสารวิชาการ. 5(3) : 49-54 ; มีนาคม, 2545.
- ทิสนา เขมมณี. ศาสตร์การสอน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.
- นภาพรณ จรูญพันธุ์. การพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความ โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมมือ เทคนิคจิ๊กซอว์ (Jigsaw) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2552.
- นรินทร์ กระพี้แดง. ผลการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ ที่มีต่อทักษะการทำงานร่วมกันและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องระบอบประชาธิปไตย รายวิชา ส 402 สังคมศึกษา ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2542.
- นาคยา ปลัณธนานนท์. การเรียนแบบร่วมมือ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์, 2543.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยสำหรับครู. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2546.
- ปฐมพงษ์ บานถ้าย. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Jigsaw) เรื่อง การเมืองการปกครอง สมัยอยุธยา กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2550.
- ปิยะฉัตร ขาวแก้ว. ผลการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ ที่มีต่อทักษะการทำงานร่วมกัน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชา ส 306 ประเทศของเรา 4 ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีราชูทิศ จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2542.
- ประดิษฐ์ เหล่าเนตร. การนำรูปแบบการสอนตามแนวConstructivism(การเรียนรู้จากกลุ่ม และการค้นพบ)ไปสร้างและพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนของครูเครือข่ายที่สอน วิชาชีววิทยา โรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษาที่ 7. กรุงเทพฯ : วีทีซี คอมมิวนิเคชั่น, 2547.
- ประเสริฐ ภูถนนวนอก. การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือการเรียนรู้ ด้วยเทคนิค TGT ร่วมกับ Jigsaw สาระประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2549.
- ประเสริฐ วิทยรัฐ และคณะ. ประเทศของเรา 4 สมบูรณ์แบบ. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2543.

เผชิญ กิจระการ. “การวิเคราะห์ประสิทธิภาพสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (E_1, E_2),”

การวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 7 : 44-49 ; กรกฎาคม, 2544.

พัชร ศรีสังข์. ประวัติศาสตร์ ม. 3. กรุงเทพฯ : พัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว), 2550.

ไพฑูย์ มีกุศล และทวีศักดิ์ ล้อมลิ้ม. หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน ประวัติศาสตร์ ม. 3.

กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2548.

มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ห้องสมุดทางปัญญาประวัติศาสตร์. ขอนแก่น : คลังนาวิทยา, 2548.

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. พื้นฐานกระบวนการทัศน์ทางการศึกษา. มหาสารคาม : อภิชาติการพิมพ์, ม.ป.ป.

ยุพาวดี วงษ์เพ็ญ. “บทบาทของครูกับสื่อการเรียนการสอน,” การศึกษาไทย. 4(48) : 10 – 13 ;

กันยายน 2551.

เยาวลักษณ์ พงศธรวิวัฒน์. การพัฒนาการเรียนรู้ เรื่อง หลักฐานทางประวัติศาสตร์ใน

ประเทศไทย ส 021 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบจิกซอว์.

การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2547.

ลักขณา คำตรงและคณะ. หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐานสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. กรุงเทพฯ : แม็ค, 2549.

วัฒนาพร ระวังทุกข์. แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :

แอล ที เพรส, 2542.

วิเวก บุตรโท. การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีสอนแบบจิกซอว์ เรื่อง พุทธประวัติและ

สาวก กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.

การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2549.

สมนึก กัททิษณี. การวัดผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กอสินธุ์ : ประสานการพิมพ์, 2544.

———. พื้นฐานการวิจัยการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กอสินธุ์ : ประสานการพิมพ์, 2551.

สมยศ นาวิการ. การบริหารพัฒนาองค์กรและแรงจูงใจ. กรุงเทพฯ : ดวงกมล, 2521.

สมศักดิ์ ภู่วิภาดาวรรณ. การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการประเมินตามสภาพจริง. พิมพ์ครั้งที่ 4.

เชียงใหม่ : The Knowledge Center, 2544.

สุกัญญา อิ่มใจ. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ภูมิศาสตร์ประเทศไทย กลุ่มสาระ

การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. การศึกษาค้นคว้าอิสระ

กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2548.

สุภาพ นัฏราภรณ์. การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เชิงความร่วมมือ. กรุงเทพฯ : มิตรสยาม, 2548.

สุรางค์ ไคว์ตระกูล. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.

- สุริยา เฟ่งลี. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบจิกซอว์(Jigsaw). การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2552.
- สุวิทย์ มูลคำและคณะ. การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิด. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์, 2551.
- สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2551.
- ศิริพงษ์ เสงายน. การวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บั๊ค พอยท์, 2547.
- เสวตกนิษฐ์ ศรีสนาย. การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิค Jigsaw สาระประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2552.
- อรุณี บุญยืน. การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบจิกซอว์ เรื่อง ชุมชนก่อนประวัติศาสตร์. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2547
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. หลักการสอน(ฉบับปรับปรุง). พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2546.
- อรนุช ศรีสะอาด. พื้นฐานการวิจัยการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. ภาพสินธุ์ : ประสานการพิมพ์, 2551.
- Anderson, Kathleen Claire. “Explaining Scale in Geography : An Investigation of Disciplinary and Pedagogical Expertise,” Dissertation Abstracts International. 64(07) : 2360-A ; January, 2004.
- Fraze, James Phillip. “WebQuest Design Strategies : A Case Study Measuring the Effect of the Jigsaw Method on Students’ Personal Agency Beliefs, Engagement, and Learning,” Dissertation Abstracts International. 65(05) : 1746-A ; November, 2004.
- Johnson, Dorothy Priscilla. “Constructing Literacy : Disadvantaged Irish Mothers, Attempts at Developing Literacy With Their Preschool Children During Storybook Reading and Jigsaw Puzzle Building,” Dissertation Abstracts International. 64(10) : 3582-A ; April, 2004.
- Ly, Tran My. “Childrean With Prader-Williams Syndrome vs Williams Syndrome : Parent Attributional Cues on a Jigsaw Puzzle Task,” Dissertation Abstracts International. 64(4) : 1175-A ; October, 2003.

- Maslow, Abraham Harold. Motivation and Peaonality. 2nd ed. New York : Harper and Row Inc., 1970.
- McConnell, David C. and David G. Winter. Motivating Economic Achievement. New York : The Free Press, 1994.
- Ramsay, Helen. "The Influence of the Social Composition of a learner Group on the Results of Cooperative Learning Tasks," Masters Abstracts International. 44(2) : unpagged ; April, 2006.
- Risser, Edward M. "Social and Learning Strategies Male Community College Students use to Maximize Learning from Cooperative Work Experiences," Dissertation Abstracts International. 62(05) : 1669-A ; November, 2001.
- Ross, Michael C. "The Effects of Socioeconomic Status and Learning Styles on the Achievement of Seventh-grade African-American Students when Instructed through Cooperative Learning in Social Studies," Dissertation Abstracts International. 65(8) : 2887-A ; February, 2005.

ภาคผนวก ก

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอว์
เรื่อง หลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง

แผนการจัดการเรียนรู้

1. ชื่อวิชา

คุณธรรม จริยธรรมสำหรับบัณฑิตในอุดมคติไทย (Morality for Graduates)

รหัสวิชา ศท. 0411001 หน่วยกิต 3 (3-0-6)

2. คำอธิบายรายวิชา (Course Description)

ศึกษาความหมาย ความจริง องค์ประกอบของชีวิต การดำรงชีวิตในโลกยุคโลกาภิวัตน์ การเข้าใจตนเองและผู้อื่น คุณธรรมในการพัฒนาตน แนวทางในการปฏิบัติตน เพื่อแก้ปัญหา พัฒนาปัญญา ชีวิตและสังคมโดยใช้ หลักศาสนาธรรม ชีวิตที่มีสันติสุขและสังคมที่มีสันติภาพ

3. จุดประสงค์รายวิชา

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ในจุดมุ่งหมาย ความสำคัญ คุณธรรม จริยธรรม
2. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับชีวิต องค์ประกอบของชีวิต ความจริงของชีวิต ตามหลักธรรมคำสอนของศาสนา
3. เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจตนเอง และเข้าใจผู้อื่น สามารถ ดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขในโลกยุคโลกาภิวัตน์
4. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำหลักคำสอนของศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ไปใช้ เพื่อพัฒนาปัญญา แก้ปัญหาชีวิตได้อย่างมีความสุข
5. เพื่อให้ผู้เรียนนำหลักคำสอนของศาสนา ไป บูรณาการกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อชีวิตที่มีสันติสุขและสังคมที่มีสันติภาพ

4. จุดประสงค์ของหมวดวิชา

วิชาคุณธรรม จริยธรรมสำหรับบัณฑิตในอุดมคติไทย เป็นวิชาในหมวดศึกษาทั่วไป หมายถึง วิชาการศึกษาทั่วไปที่นักศึกษาทุกคนต้องเรียน เพื่อให้เกิดความรู้อย่างกว้างขวาง และรอบรู้ในสิ่งที่จำเป็น เพื่อพัฒนาและเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นมนุษย์ และเป็นพลเมืองดีให้แก่บัณฑิต ให้ดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

5. เนื้อหา

บทที่	(15 สัปดาห์รวม 45 ชั่วโมง)
บทที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ ศาสนา คุณธรรม จริยธรรม	9 ชั่วโมง
บทที่ 2 ความจริงของชีวิต	9 ชั่วโมง

บทที่ 3 หลักคุณธรรม จริยธรรมที่สำคัญต่อการดำเนินชีวิต	9 ชั่วโมง
บทที่ 4 การบริหารจัดการและการเจริญปัญญา	9 ชั่วโมง
บทที่ 5 หลักธรรมในดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง	9 ชั่วโมง

6. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1 - 2

6.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

6.1.1 ครูนำรูปภาพพระราชกรณียกิจของ รัชกาลที่ 9 ให้นักศึกษาดู นักศึกษาร่วมกันอภิปรายว่า แต่ละรัชกาลมีพระมหากรุณาธิคุณต่อแผ่นดินไทยอย่างไร เป็นเวลา 10 นาที

6.1.2 ครูแบ่งนักศึกษาออกเป็น 5 กลุ่มๆ ละ 5 คน โดยการให้นักศึกษาเลือกชนิดของดอกไม้ที่ชอบประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 ดอกกุหลาบ กลุ่มที่ 2 ดอกกล้วยไม้ กลุ่มที่ 3 ดอกบัว กลุ่มที่ 4 ดอกลิลลี่ และ กลุ่มที่ 5 ดอกทิวลิป คนที่เลือกดอกไม้ชนิดเดียวกัน ก็จะอยู่กลุ่มเดียวกัน เรียกว่ากลุ่มบ้าน กลุ่มที่ 1 ดอกกุหลาบ กลุ่มที่ 2 ดอกกล้วยไม้ กลุ่มที่ 3 ดอกบัว กลุ่มที่ 4 ดอกลิลลี่ และ กลุ่มที่ 5 ดอกทิวลิป

6.1.3 ครูชี้แจงกติกา ข้อตกลงเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ ให้นักศึกษาทุกกลุ่มบ้านฟัง ชักถาม ข้อสงสัยและแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

6.2 ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

6.2.1 สมาชิกกลุ่มบ้านดอกไม้ต่างๆ แต่งตั้งสมาชิก เพื่อทำหน้าที่ดำเนินกิจกรรมของกลุ่มบ้านตามใบงานกลุ่มบ้าน

6.2.2 กลุ่มบ้านดอกไม้ชนิดต่างๆ โดยให้สมาชิกนักศึกษาเลือกหมายเลขกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ 1-5 เรียกว่า กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญแฉก้นเซรามิก กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญแฉก้นกระเบื้องเคลือบ กลุ่มที่ 3 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญแฉก้นพลาสติก กลุ่มที่ 4 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญแฉก้นดินเผา กลุ่มที่ 5 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญแฉก้นไม้ เพื่อเข้ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ และศึกษาหัวข้อย่อยตามหมายเลขที่เลือกได้

6.2.3 นักศึกษาสมาชิกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญแฉก้นชนิดต่างๆ แต่งตั้งสมาชิก เพื่อดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ตามใบงานที่ได้รับมอบหมายของกลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเซรามิก ศึกษาหัวข้อย่อย เรื่อง หลักทฤษฎีใหม่เศรษฐกิจพอเพียง

กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญกระเบื้องเคลือบ ศึกษาหัวข้อย่อย เรื่องการวางแผนการใช้จ่ายเงิน

กลุ่มที่ 3 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญแฉก้นพลาสติก ศึกษาหัวข้อย่อย เรื่อง ประวัติความเป็นมา ความหมาย และ ความสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง

กลุ่มที่ 4 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญแจกันดินเผา ศึกษาหัวข้อย่อย เรื่อง หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

กลุ่มที่ 5 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญแจกันไม้ ศึกษาหัวข้อย่อย หลักธรรมคำสอนที่บูรณาการหลักเศรษฐกิจพอเพียง

สมาชิกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ร่วมกันศึกษา อภิปราย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ หาคำตอบประเด็นปัญหาที่ได้รับมอบหมายพร้อมกับทำใบงาน เป็นเวลา 30 นาที

6.2.4 นักศึกษาจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญแจกันชนิดต่างๆ กลับเข้ากลุ่มบ้านดอกไม้ของตนเอง และผลัดกันอธิบายความรู้ที่ได้รับจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญให้เพื่อนในกลุ่มบ้านฟัง สมาชิกกลุ่มบ้าน แลกเปลี่ยน อภิปราย พร้อมสรุปเป็นองค์ความรู้ เป็นเวลา 50 นาที

ชั่วโมงที่ 3-4

6.2.5 ตัวแทนกลุ่มบ้านดอกไม้ชนิดต่างๆ นำเสนอสรุปองค์ความรู้ของกลุ่มบ้านตนเอง หน้าชั้นเรียนกลุ่มละ 20 นาที

6.3 ขั้นสรุป

6.3.1 ครูและนักศึกษาร่วมกันสรุปองค์ความรู้จากกลุ่มบ้านดอกไม้ต่างๆและให้คำชมเชย แนะนำ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้และการนำเสนอองค์ความรู้หน้าชั้นเรียน

6.3.2 นักศึกษาทุกคนทำแบบทดสอบหลังเรียน เป็นเวลา 40 นาที

6.3.3 ครูและนักศึกษาร่วมกันเฉลยคำตอบแบบทดสอบย่อย เป็นเวลา 20 นาที

7. สื่อการเรียนรู้ / แหล่งการเรียนรู้

7.1 สื่อการเรียนรู้

7.1.1 ใบกิจกรรมที่ 1 – 5

7.1.2 รูปภาพรัชกาลที่ 9 ทรงงานเศรษฐกิจพอเพียง

7.2 แหล่งเรียนรู้

7.2.1 ห้อง อินเทอร์เน็ตในห้องสมุด

7.2.2 หนังสือห้องสมุด

7.2.3 แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

8. การวัดผลและประเมินผล

8.1 วัดผลและประเมินผลตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้

8.2 วิธีการวัดผลและประเมินผล

8.2.1 ตรวจแบบทดสอบ / ใบงาน

- 8.2.2 ประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
- 8.3 เครื่องมือวัดผลและประเมินผล
 - 8.3.1 แบบทดสอบ
 - 8.3.2 แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
- 8.4 เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล
 - 8.4.1 คะแนนใบงานของกลุ่มบ้าน 10 คะแนน
 - 8.4.2 คะแนนใบงานของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ 10 คะแนน
 - 8.4.3 คะแนนประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มบ้าน 10 คะแนน
 - 8.4.4 คะแนนประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ 10 คะแนน
 - 8.4.5 คะแนนจากการนำเสนองานหน้าชั้นเรียนกลุ่มละ 10 คะแนน
 - 8.4.6 คะแนนจากสมุดจดงาน 10 คะแนน

8. กิจกรรมเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

9. ข้อคิดและข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

.....

.....

.....

.....

10. บันทึกผลหลังการสอน

10.1 ผลการสอน

.....

.....

.....

.....

.....

10.2 ปัญหาและอุปสรรค

10.3 ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไขปัญหา

ลงชื่อ

ผู้สอน

(นางนิภาพรรณ วงศ์หนองแขก)

ตำแหน่ง ครู อันดับ คศ 2

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

คำอธิบายใบงานกลุ่มบ้านดอกไม้ชนิดต่างๆ

คำชี้แจง

1. เนื้อหาสาระในกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง หลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง แบ่งออกเป็น 5 ส่วน ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม ตามชนิดของดอกไม้ ได้แก่ กุหลาบ กล้วยไม้ ดอกบัว ลิลลี่ และทิวลิป
 2. ให้สมาชิกในกลุ่มบ้านดอกไม้ชนิดต่างๆ (Home Group) เลือกส่วนของเนื้อหาสาระ (ชนิดของแจกันดอกไม้) คนละ 1 ส่วน ตามความสนใจ

ผู้เลือกเนื้อหาสาระ(แจกันเซรามิก)	ส่วนที่ 1 ให้เป็นผู้เชี่ยวชาญ 1 (Expert 1)
ผู้เลือกเนื้อหาสาระ (แจกันกระเบื้องเคลือบ)	ส่วนที่ 2 ให้เป็นผู้เชี่ยวชาญ 2 (Expert 2)
ผู้เลือกเนื้อหาสาระ(แจกันพลาสติก)	ส่วนที่ 3 ให้เป็นผู้เชี่ยวชาญ 3 (Expert 3)
ผู้เลือกเนื้อหาสาระ(แจกันดินเผา)	ส่วนที่ 4 ให้เป็นผู้เชี่ยวชาญ 4 (Expert 4)
ผู้เลือกเนื้อหาสาระ(แจกันไม้)	ส่วนที่ 5 ให้เป็นผู้เชี่ยวชาญ 5 (Expert 5)
 3. ผู้เชี่ยวชาญแต่ละส่วนเข้ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert Group) โดยผู้เชี่ยวชาญ 1 ของทุกกลุ่มบ้านจะมารวมกันเพื่อร่วมกันศึกษา อภิปราย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ตอบคำถามในใบงานที่ได้รับมอบหมาย 30 นาที ทำนองเดียวกัน ผู้เชี่ยวชาญ 2, 3, 4 และ 5 ของทุกกลุ่มบ้าน จะเข้ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ตามส่วนของเนื้อหาสาระที่ตนเลือก
 4. จากนั้นผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนจะกลับเข้ากลุ่มบ้าน เพื่อนำสิ่งที่ได้จากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญกลับไปแลกเปลี่ยน อภิปราย ให้ความรู้กับกลุ่มบ้านของตน พร้อมกับสรุปเป็นองค์ความรู้ของกลุ่มบ้านเป็นเวลา 50 นาที
 6. ตัวแทนของกลุ่มบ้าน นำเสนอองค์ความรู้ของกลุ่มบ้านตนเอง หน้าชั้นเรียน กลุ่มละ 20 นาที
 7. นักศึกษาทุกคนรับการทดสอบย่อย เป็นเวลา 20 นาที
 8. การวัดผลและประเมินผลในแผนการจัดการเรียนรู้

100 คะแนน
แบ่งออกเป็น
8.1 คะแนนสอบหลังเรียน 40 คะแนน
8.2 คะแนนประเมินจากจิตพิสัย วินัยความประพฤติ จากการทำงานกลุ่มบ้าน
และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญกลุ่มละ 10 คะแนน รวมเป็น 20 คะแนน
8.3 คะแนนจากการทำใบงาน 20 คะแนน
8.4 คะแนนจากสมุดจดงาน 10 คะแนน
8.5 คะแนนจากการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน 10 คะแนน
- แผนการจัดการเรียนรู้ แบบจิกซอร์
- วิชา จริยธรรม คุณธรรม สำหรับบัณฑิตในอุดมคติไทย
- ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1

บทที่ 5 หลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง เวลา 9 ชั่วโมง
 ชื่อหน่วย หลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง เวลา 9 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักเศรษฐกิจที่สอดคล้องหลักธรรมในพระพุทธศาสนา หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ หลักเศรษฐศาสตร์ตามแนวพุทธ ที่มุ่งให้มนุษย์จำกัดความอยาก หรือความต้องการของตนเอง แทนการกระตุ้นค้นหาหรือความอยาก เพื่อให้เกิดการบริโภคมากขึ้น (บริโภคนิยม) เนื่องจากพระพุทธศาสนาเห็นว่าความต้องการของมนุษย์นั้นไม่มีขีดจำกัด แต่ขณะเดียวกันทรัพยากรมีขีดจำกัด เมื่อไม่ประหยัด สิ่งเหล่านั้นก็จะหมดสิ้นไปในที่สุด การปฏิบัติตนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงจึงต้องหันมาแก้ไขที่ตนเองก่อน จำกัดความอยาก ความต้องการ ให้รู้จักพอดี ไม่บริโภคเกินความพอดี หรือตกเป็นทาสของวัตถุ เมื่อเราปฏิบัติได้ดังข้อที่กล่าวมาแล้ว ก็จะพบแต่ความสุขใจได้ง่ายขึ้น และยังเป็นการลดการแก่งแย่งแข่งขัน การเอาัดเอาเปรียบซึ่งกันและกัน การเบียดเบียนเพื่อนมนุษย์และสัตว์อื่น ตลอดจนการเบียดเบียนธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นสาเหตุของการเกิดภัยธรรมชาติตามมา

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

นักศึกษาสามารถปฏิบัติตนตามหลักธรรมคำสอนอันสอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถน้อมนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถอธิบายประวัติความเป็นมา ความสำคัญ และประโยชน์ของเศรษฐกิจพอเพียงได้

3.2 นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถอธิบายหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้

3.3 นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถอธิบายหลักธรรมคำสอนที่บูรณาการหลักเศรษฐกิจพอเพียง

3.4 นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถอธิบายหลักทฤษฎีใหม่เศรษฐกิจพอเพียงได้

3.5 นักศึกษาสามารถวางแผนการใช้เงินในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมตามฐานะและรายได้ อย่างมีความสุข โดยให้สติและมีเหตุผลได้

4. สาระการเรียนรู้

4.1 ประวัติความเป็นมา ความหมาย และ ความสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง

- 4.2 หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 4.3 หลักธรรมคำสอนที่บูรณาการหลักเศรษฐกิจพอเพียง
- 4.4 หลักทฤษฎีใหม่เศรษฐกิจพอเพียง
- 4.5 เรื่องการวางแผนการเงิน

แผนการจัดการเรียนรู้แบบจิกซอร์

วิชา คุณธรรมจริยธรรมสำหรับบัณฑิตในอุดมคติไทย ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1
บทที่ 5 หลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง เวลา 9 ชั่วโมง

ชื่อหน่วย หลักสูตรในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง เวลา 9 ชั่วโมง

ใบความรู้ที่ 1 กลุ่ม แจกกันพลาสติก

เรื่อง ประวัติความเป็นมา ความหมาย และ ความสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง

เนื้อหาสาระ

ความเป็นมาของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง (Self Sufficient Economy) เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ทรงมีพระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาตลอดนานกว่า 25 ปี ตั้งแต่ก่อนวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังทรงเน้นย้ำ แนวทางแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง และยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และความเปลี่ยนแปลง ซึ่งเป็นการนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตนั่นเอง โดยเฉพาะหลักธรรมเรียกว่าทางสายกลาง หลักแห่งความเจริญ และหลักแห่งความสำเร็จ โดยมีพระราชหฤทัยมุ่งมั่นที่จะช่วยเหลือผู้ประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม ซึ่งมักประสบปัญหาความแปรปรวนของดินฟ้าอากาศ ฝนตกไม่สม่ำเสมอเกิดภาวะแห้งแรงทั่วไป ทำให้เกษตรกรไม่ได้ผลผลิตเท่าที่ควร และยกระดับพัฒนาความเป็นอยู่ของ

ราษฎรในภาคเกษตรกรรมให้เกิดความพออยู่พอกิน และสามารถพึ่งตนเองได้ ทรงมีพระราชวินิจฉัยค้นคว้า สืบสวน รวบรวมข้อมูล แล้วทำการทดสอบเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรน้ำ ที่ดิน พันธุ์พืช เพื่อให้เกษตรกรสามารถดำรงชีวิตได้ในพื้นที่ ของตนเอง โดยตั้งเป็นทฤษฎีใหม่ ใช้หลักการบริหารจัดการที่ดิน และน้ำเพื่อการเกษตรในที่ดินขนาดเล็กให้เกิดประโยชน์สูงสุด อันเป็นแนวทางการพัฒนาเกษตรแบบพึ่งพาตนเอง โดยการผสมผสานกิจกรรมพืช สัตว์ ประมงให้เกิดการพัฒนาแบบยั่งยืน โดยการทำเกษตรในลักษณะเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เกิดความพออยู่พอกิน พระองค์จึงนำทฤษฎีดังกล่าวไปทำการทดลองที่วัดมิ่งมงคลชัยพัฒนาตำบลห้วยบง และตำบลเขาหินพัฒนา อำเภอเมือง (ปัจจุบัน คืออำเภอเฉลิมพระเกียรติ) จังหวัดสระบุรี ซึ่งประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี

ต่อมาในช่วง พ.ศ. 2540 ประเทศไทยได้ประสบปัญหาวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ เกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำอย่างรุนแรง ประชาชนทั่วไปได้รับความเดือดร้อนไม่ว่าจะเป็นผู้ประกอบการอาชีพในภาคอุตสาหกรรม และเกษตรกรรม ผู้ประกอบการหลายแห่งได้ปิดกิจการลง ทำให้ประชาชนตกงานเป็นจำนวนมาก ก่อให้เกิดปัญหาการว่างงานอย่างรุนแรงและต่อเนื่อง ในวันเฉลิมพระชนมพรรษาที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2540 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงมีพระราชดำริ เรื่อง “เศรษฐกิจพอเพียง” ขึ้น เพื่อ

1. เป็นเครื่องเตือนสติให้แก่วงชนชาวไทยในภาวะการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำเนินชีวิต ในกระแสการพัฒนาและยังเป็นการเสนอแนะแนวทางออกจากวิกฤตที่กำลังเผชิญอยู่

2. แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ยังเป็นทางเลือกที่เหมาะสมที่จะนำมาประยุกต์ใช้ทั้งในฐานะที่

เป็นแนวคิดทฤษฎีและเป็นแนวทางในการปฏิบัติโดยไม่ได้เฉพาะเจาะจงในกลุ่มเกษตรกรเท่านั้น หากแต่ครอบคลุมถึงคนทุกคน ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคธุรกิจ หรือประชาชน

ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาแห่งวิถีชีวิตที่มีความหลากหลายและสามารถยืดหยุ่นความเป็นอยู่ของชีวิตของตนได้ด้วยเหตุนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงได้พระราชทานความหมายของความพอเพียงไว้ตามพระราชดำรัส ที่พระราชทานในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2541 ดังนี้

เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความสามารถของชุมชนเมือง รัฐ ประเทศ หรือภูมิภาคหนึ่ง ๆ ในการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิดเพื่อเลี้ยงสังคมนั้น ๆ ได้โดยไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยต่าง ๆ ที่เราไม่ได้เป็นเจ้าของ

ความพอเพียงในระดับบุคคล คือ ความสามารถในการดำรงชีวิตได้อย่างไม่เดือดร้อน มีความเป็นอยู่อย่างประมาณตน ตามฐานะ ตามอัตภาพ และที่สำคัญไม่หลงไหลไปตามกระแสของวัตถุนิยม มีอิสรภาพ ไม่พัวพันการอยู่กับสิ่งใด

ความพอเพียงในระดับชุมชนและระดับองค์กร คือ เมื่อสมาชิกในแต่ละครอบครัวหรือองค์กรต่าง ๆ มีความพอเพียงขั้นพื้นฐานเป็นเบื้องต้นแล้วก็จะรวมกลุ่มกันเพื่อร่วมมือกันสร้างประโยชน์ให้แก่กลุ่มและส่วนรวมบนพื้นฐานของการไม่เบียดเบียนกัน การแบ่งปันช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามกำลังและความสามารถของตนซึ่งจะสามารถทำให้

ความพอเพียงในระดับประเทศ จะเป็นประโยชน์ในการสืบทอดภูมิปัญญา แลกเปลี่ยนความรู้ เทคโนโลยี และบทเรียนจากการพัฒนา หรือร่วมมือกันพัฒนา ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้ประเทศอันเป็นสังคมใหญ่อันประกอบด้วยชุมชน องค์กร และธุรกิจต่าง ๆ ที่ดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงกลายเป็นเครือข่ายชุมชนพอเพียงที่เชื่อมโยงกันด้วยหลัก ไม่เบียดเบียน แบ่งปัน และช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ที่สุดในที่สุด

“...คำว่าพอเพียง ไม่ได้หมายถึงการมีพอสำหรับใช้เองเท่านั้น แต่มีความหมายว่าพอมีพอกิน...พอมีพอกินนี้ก็แปลว่าเศรษฐกิจพอเพียงนั่นเอง...”

“Self-sufficiency (พึ่งพาตนเอง) นั้นหมายความว่า ผลิตอะไร มีพอที่จะใช้ไม่ต้องไปขอซื้อคนอื่นอยู่ได้ด้วยตนเอง...”

“...แต่พอเพียงนี้ มีความหมายกว้างขวางยิ่งกว่านี้อีก คือคำว่า พอก็พอเพียง เพียงนี้ก็พอ ดังนั้นเองคนเราถ้าพอในความต้องการก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อย ก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย ถ้าทุก

ประเทศมีความคิดอันนี้ไม่ใช่เศรษฐกิจ มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียง หมายความว่าพอประมาณ ไม่สุดโต่ง ไม่โลภอย่างมาก คนเราก็คือเป็นสุข...”

ความสำคัญและประโยชน์ ของเศรษฐกิจพอเพียง

1. ให้ประชาชนพออยู่พอกินสมควรแก่สภาพในระดับที่ประหยัด ไม่อวดอยาก และเลี้ยงตนเองได้ตามหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง”
2. ในหน้าแล้งมีน้ำน้อย ก็สามารถเอาน้ำที่เก็บไว้ในสระมาปลูกพืชผักต่างๆ ที่ใช้น้ำน้อยได้ โดยไม่ต้องเบียดเบียนชลประทาน
3. ในปีที่ฝนตกตามฤดูกาล โดยมีน้ำดีตลอดปี ทฤษฎีใหม่นี้สามารถสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรได้โดยไม่เดือดร้อนในเรื่องค่าใช้จ่ายต่างๆ
4. ในกรณีที่เกิดอุทกภัย เกษตรกรสามารถที่จะฟื้นตัวและช่วยตัวเองได้ในระดับหนึ่ง โดยทางราชการไม่ต้องช่วยเหลือมากนัก ซึ่งเป็นการประหยัดงบประมาณด้วย

ประเด็นเพื่อศึกษา อภิปราย แลกเปลี่ยน สำหรับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ 1

เรื่อง ประวัติความเป็นมาของเศรษฐกิจพอเพียง

จงอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วร่วมกันอภิปรายว่าสมาชิกมีความคิดเห็นอย่างไร

1. ความเป็นมาของเศรษฐกิจพอเพียง
 - 1.1 จงอธิบายประวัติของเศรษฐกิจพอเพียงมีความเป็นมาอย่างไร ?
 - 1.2 เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ?
 - 1.3 ความพอเพียงระดับบุคคลหมายถึง ?
 - 1.4 คำว่า ความพอเพียง หมายถึง ?
 - 1.5 จงอธิบายเศรษฐกิจพอเพียงมีความจำเป็นและสำคัญต่อคนไทยอย่างไร
2. สรุปเป็นองค์ความรู้ลงในสมุดและในใบงานที่ครูแจก

แผนการจัดการเรียนรู้แบบจิกซอร์

วิชา คุณธรรมจริยธรรมสำหรับบัณฑิตในอุดมคติไทย ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1
 บทที่ 5 หลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง เวลา 9 ชั่วโมง
 ชื่อหน่วย หลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง เวลา 6 ชั่วโมง
 ใบความรู้ 2 กลุ่มที่ แจกกันเชรามิก

เรื่อง หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เนื้อหาสาระ

หลักพิจารณาเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีหลักพิจารณาอยู่ 5 ส่วนดังนี้

กรอบแนวคิด

เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงชีวิตอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทยสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัย และวิกฤตเพื่อ ความมั่นคง และความยั่งยืนของการพัฒนา

คุณลักษณะ

เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลางและการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน ดังแผนภูมิข้างล่างนี้

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

คำนิยาม

ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะพร้อมกันดังนี้

1. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

2. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

3. ภูมิคุ้มกัน หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต

เงื่อนไข

การตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงมีเงื่อนไขอยู่ 2 ประการ ดังนี้

1. เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในการปฏิบัติ

2. เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักใน คุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายความว่า

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการ ทุกขั้นตอน และขณะเดียวกัน จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

แนวทางปฏิบัติ / ผลที่คาดว่าจะได้รับ

จากการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี

.....ถ้าไม่มีเศรษฐกิจพอเพียง เวลาไฟดับ จะพึ่งกันไปหมด จะทำอะไร ที่ต้องใช้ไฟฟ้าก็ต้องแย่ไป
หากมีเศรษฐกิจพอเพียงแบบไม่เต็มที่ ถ้าเรามีเครื่องปั่นไฟ ก็ให้ปั่นไฟ หรือถ้าขึ้นโบราณกว่า มีดก็จุดเทียน
ก็มีทางที่จะแก้ปัญหาเสมอ ฉะนั้น เศรษฐกิจพอเพียง นี่ก็เป็นขั้น ๆ ให้พอเพียงเฉพาะตัวเองร้อย
เปอร์เซ็นต์ นี่เป็นสิ่งที่ทำไม่ได้ จะต้องมีการแลกเปลี่ยน ต้องมีการช่วยกัน

.....พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 23 ธันวาคม 2542.....

ประเด็นเพื่อศึกษา อภิปราย แลกเปลี่ยน สำหรับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ 1

เรื่อง หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จงอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วร่วมกันอภิปรายว่าสมาชิกมีความคิดเห็นอย่างไร

1. หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

- 1.1 หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ?
- 1.2 พอประมาณ หมายถึง ?
- 1.3 มีเหตุผล หมายถึง ?
- 1.4 มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง ?
- 1.5 เงื่อนไขความรู้ หมายถึง ?
- 1.6 เงื่อนไขคุณธรรม หมายถึง ?
- 1.7 พระราชดำรัสเมื่อ 23 ธันวาคม 2542 สรุปความได้ว่าอย่างไร ?

2. สรุปเป็นองค์ความรู้ลงในสมุดและในใบงานที่ครูแจก

แผนการจัดการเรียนรู้ แบบจิกซอร์

วิชา คุณธรรมจริยธรรมสำหรับบัณฑิตในอุดมคติไทย ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1

บทที่ 5 หลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง เวลา 9 ชั่วโมง

ชื่อหน่วย หลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง เวลา 6 ชั่วโมง

ใบความรู้กลุ่มที่ 3 แจกกันกระเบื้องเคลือบ

เรื่อง หลักธรรมคำสอนที่บูรณาการหลักเศรษฐกิจพอเพียง

เนื้อหาสาระ

กรอบแนวคิด

ระบบเศรษฐกิจแบบพอเพียงที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชดำริและพระราชทานไว้ให้เป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศเก่านั้น หากวิเคราะห์โดยละเอียดก็จะพบว่า ทรงประยุกต์มาจากหลักธรรมในพระพุทธศาสนานั้นเอง จากพระราชดำรัสอธิบายขยายความหมายของระบบเศรษฐกิจแบบพอเพียงทำให้เราพบว่าหลักธรรมปรากฏเป็นรากฐานอยู่ในระบบเศรษฐกิจแบบพอเพียง เป็นระบบที่เอื้อต่อกันหรือไปด้วยกันได้ เพราะ

1. เป็นระบบเศรษฐกิจที่วางพื้นฐานอยู่บนหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา
2. เป็นระบบเศรษฐกิจที่มุ่งพัฒนาทั้งคนและทั้งกระบวนการทางเศรษฐกิจ ซึ่งถ้าคนไทยปฏิบัติตามระบบเศรษฐกิจแบบพอเพียงก็จะส่งผลให้เกิดภาวะ “เศรษฐกิจกิจอกงาม ธรรมกิจอกงาม คนก็มีความสุข”
3. เป็นระบบเศรษฐกิจที่ไม่เบียดเบียนใครให้เดือดร้อน ไม่มุ่งทำลายทรัพยากรธรรมชาติจนกลายเป็นการทำร้ายธรรมชาติ
4. เป็นระบบเศรษฐกิจที่ฝึกให้มนุษย์ตระหนักรู้ถึงศักยภาพในด้านการสามารถพึ่งตนเองได้ของมนุษย์
5. เป็นระบบเศรษฐกิจที่นำเอาหลักการสำคัญของพระพุทธศาสนา (ทางสายกลาง) มาประยุกต์ใช้ในภาคสนามอย่างได้ผลเป็นรูปธรรม

คุณลักษณะ

วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายหลักของเศรษฐกิจพอเพียงก็คือ ความสงบสุขของผู้คนในสังคม ประชาชนมีกินมีใช้อย่างเพียงพอแก่ความต้องการ ที่สำคัญต้องไม่ทำตนและผู้อื่นเดือดร้อน ซึ่งสอดคล้อง

กับหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาหลายประการ ดังนี้

1. หลักธรรมการพึ่งพาตนเอง (อุดตา หิ อุดต โน นาโถ)
2. หลักธรรมความรู้จักพอประมาณ (อตุตถญฺตา)
3. หลักธรรมเรื่องราวความสันโดษ (สนฺตุญฺญิ ปรมํ ฐนํ)
4. หลักธรรมการเป็นผู้รู้จักใช้เหตุผลในการดำเนินชีวิต (ธมฺมญฺญตา อตุตถญฺตา)
5. หลักธรรมเรื่องทางสายกลาง หรือ ความพอดี (มชฺฌิมปฏิปทา)
6. หลักธรรมเรื่องความไม่โลภมาก (อโโลภ)

กล่าวโดยสรุปแล้ว เศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักเศรษฐกิจที่สอดคล้องหลักธรรมในพระพุทธศาสนา หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ หลักเศรษฐศาสตร์ตามแนวพุทธ ที่มุ่งให้มนุษย์จำกัด หรือ ความอยาก หรือความต้องการของตนเอง แทนการกระตุ้นค้นหาหรือความอยาก เพื่อให้เกิดการบริโภคมากขึ้น (บริโภคนิยม) เนื่องจากพระพุทธศาสนาเห็นว่าความต้องการของมนุษย์นั้นไม่มีขีดจำกัด แต่ขณะเดียวกันทรัพยากรมีขีดจำกัด เมื่อไม่ประหยัด สิ่งเหล่านั้นก็จะหมดสิ้นไปในที่สุด การปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงจึงต้องหันมาเข้าใจที่ตนเองก่อน จำกัดความอยาก ความต้องการ ให้รู้จักพอดี ไม่บริโภคเกินความพอดี หรือตกเป็นทาสของวัตถุ เมื่อเราปฏิบัติได้ดังข้อที่กล่าวมาแล้ว ก็จะพบแต่ความสุขใจได้ง่ายขึ้น และยังเป็นการลดการแก่งแย่งแข่งขัน การเอาัดเอาเปรียบซึ่งกันและกัน การเบียดเบียนเพื่อนมนุษย์และสัตว์อื่น ตลอดจนการเบียดเบียนธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นสาเหตุของการเกิดภัยธรรมชาติตามมา

หลักเศรษฐศาสตร์แนวพุทธ

เศรษฐศาสตร์แนวพุทธมีหลักที่เรียกว่า “ความรู้จักประมาณในการบริโภค (โภชานมัตตัญญฺตา) และหลักการไม่เบียดเบียนกัน ความไม่เบียดเบียนในพระพุทธศาสนา หมายถึง การไม่ทำร้ายเบียดเบียนเพื่อนมนุษย์และสัตว์ (อหิงสา สัพพ ปาณานัง) ซึ่งรวมถึงไม่ทำร้ายระบบนิเวศด้วย เป็นเศรษฐศาสตร์ที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตทั้งตนเองและส่วนรวมให้มีความสุข คือ การนำคำสอนทางพระพุทธศาสนามาเป็นแนวทางในการประสานกลมกลืนกับวิถีชีวิตของชาวบ้านที่เป็นเกษตรกรอย่างเป็นรูปธรรม หลักจริยธรรมดังกล่าวคือ หลักการเดินสายกลาง หรือ มัชฌิมปฏิปทา ในระดับโลกียธรรม ก็คือธรรมที่เหมาะสมแก่ชาวบ้านทั่วไปได้แก่ ความเป็นรู้จักพอในการบริโภคใช้สอย ทรัพยากรธรรมชาติ และการใช้ชีวิตแบบไม่ฟุ้งเฟ้อ ฟุ้งเฟ้อ ซึ่งมีลักษณะเป็นการเน้นการลด ละ เลิก อบายมุข

คำนิยาม

มัชฌิมาปฏิปทา หมายถึง ยึดทางสายกลาง มุ่งไปที่คุณภาพชีวิตและความสุขที่แท้จริงของมนุษย์ การบริโภค การลงทุน การแสวงหาความมั่นคงอย่างไม่มีขอบเขต นำมาสู่การแย่งชิงและสงครามเสมอ

เศรษฐศาสตร์แนวพุทธ หมายถึง ศาสตร์ที่จะนำทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดมาก่อให้เกิดประโยชน์ ในการดำรงชีวิตที่ถูกต้องเพื่อนำไปแก้ไขปัญหาชีวิตและนำมาซึ่งความสุข ความมั่นคงของบุคคลและสังคมโดยทั่วกัน

สัมมาอาชีวะ เป็นหัวใจของเศรษฐศาสตร์แนวพุทธ หมายถึง การประกอบอาชีพที่เหมาะสม ถูกต้อง สุจริต ไม่มีโทษ ไม่ผิดศีลธรรม เป็นงานที่หามาด้วยหยาดเหงื่อแรงงานของตนเองตามหลักการหาทรัพย์ที่ดีในพระพุทธศาสนา ซึ่งขยายความได้ว่า การเลี้ยงชีวิตก็คือการดำเนินชีวิตด้วยการผลิต การจำหน่าย และการใช้สอย อย่างพอเพียง เหมาะสม ถูกต้องคือ การขยันทำงาน (อุฏฐานะสัมปทา) ประหยัดอดออม (อารักขะสัมปทา) รู้จักคบเพื่อนที่ดี (กัลยาณมิตรตตา) และเลี้ยงชีวิตอย่างเหมาะสม (สมจิตตา)

แนวทางปฏิบัติตนตามหลักเศรษฐศาสตร์แนวพุทธ

1. ยึดความประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่ายในทุกด้าน ลดละความฟุ้งเฟ้อในการดำรงชีพอย่างจริงจัง ดังพระราชดำรัสว่า

... ความเป็นอยู่ที่ดีต้องไม่ฟุ้งเฟ้อ ต้องประหยัดไปในทางที่ถูกต้อง...

2. ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง สุจริต แม้จะตกอยู่ในภาวะขาดแคลนในการดำรงชีพก็ตาม ดังพระราชดำรัสที่ว่า

... ความเจริญของคนทั้งหลายย่อมเกิดมาจาก การประพฤติชอบและการหาเลี้ยงชีพ ของตนเป็นหลักสำคัญ...

3. ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันกันในการการค้าขายประกอบอาชีพแบบต่อสู้กัน อย่างรุนแรงดังอดีต ซึ่งมีพระราชดำรัสเรื่องนี้ว่า

... ความสุขความเจริญอันแท้จริงนั้น หมายถึงความสุขความเจริญที่บุคคลแสวงหามาได้ด้วยความเป็นธรรมทั้งในเจตนา และการกระทำ ไม่ใช่ได้มาด้วยความบังเอิญ หรือด้วยการแก่งแย่งเบียดบังมาจากผู้อื่น...

4. ไม่หยุดนิ่งที่จะหาทางในชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยากครั้งนี้ โดยต้องขวนขวายใฝ่หาความรู้ให้เกิดมีรายได้เพิ่มพูนขึ้นจนถึงขั้นพอเพียงเป็นเป้าหมายสำคัญ พระราชดำรัสตอนหนึ่งที่ทำให้ความชัดเจนว่า

... การที่ต้องการให้ทุกคนพยายามที่จะหาความรู้ และสร้างตนเองให้มั่นคงขึ้นเพื่อตนเอง เพื่อที่จะให้ตัวเองมีความเป็นอยู่ที่ก้าวหน้า ที่มีความสุข พอมีพอกินเป็นขั้นหนึ่ง และขั้นต่อไป ก็คือให้มี

เกียรติน่าชื่นได้ด้วยตัวเอง...

- ประเด็นเพื่อศึกษา อภิปราย แลกเปลี่ยน สำหรับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ 3
เรื่อง หลักธรรมคำสอนที่บูรณาการหลักเศรษฐกิจพอเพียง
จงอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วร่วมกันอภิปรายว่าสมาชิกมีความคิดเห็นอย่างไร
1. หลักธรรมคำสอนที่บูรณาการหลักเศรษฐกิจพอเพียง
 - 1.1 หลักธรรมในพระพุทธศาสนาเกี่ยวข้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงอย่างไร ?
 - 1.2 วัตถุประสงค์ หรือ เป้าหมายหลักของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ?
 - 1.3 หลักธรรมคำสอนที่สอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงได้แก่อะไรบ้าง ?
 - 1.4 หลักเศรษฐศาสตร์แนวพุทธ หมายความว่าอย่างไร ?
 - 1.5 เศรษฐกิจมัชฌิมา หมายความว่าอย่างไร ?
 - 1.6 เศรษฐศาสตร์แนวพุทธ หมายถึง ?
 - 1.7 สัมมาอาชีพะ หมายความว่าอย่างไร และประกอบไปด้วยอะไรบ้าง ?
 - 1.8 นักศึกษามีแนวปฏิบัติตนตามหลักเศรษฐศาสตร์แนวพุทธ ได้อย่างไร ?
 2. สรุปเป็นองค์ความรู้ลงในสมุด และในใบงานที่ครูแจก

วิชา คุณธรรมจริยธรรมสำหรับบัณฑิตในอุดมคติไทย ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1
 บทที่ 5 หลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง เวลา 9 ชั่วโมง
 ชื่อหน่วย หลักธรรมคำสอนโดยบูรณาการหลักเศรษฐกิจพอเพียง เวลา 9 ชั่วโมง
 ใบความรู้กลุ่มที่ 4 แจกกันคนละ
 หลักทฤษฎีใหม่เศรษฐกิจพอเพียง

สาระการเรียนรู้

แนวคิด

หลักแนวคิดทฤษฎีใหม่เศรษฐกิจพอเพียง คือตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมของการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระราชดำรินี้ เพื่อเป็นการช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบปัญหาทั้งภัยธรรมชาติและปัจจัยภายนอกที่มีผลกระทบต่อการทำการเกษตร ให้สามารถผ่านพ้นช่วงเวลาวิกฤต โดยเฉพาะการขาดแคลนน้ำได้โดยไม่เดือดร้อนและยากลำบากนัก

ความเสี่ยงที่เกษตรกร มักพบเป็นประจำ ประกอบด้วย

1. ความเสี่ยงด้านราคาสินค้าเกษตร
2. ความเสี่ยงในราคาและการพึ่งพาปัจจัยการผลิตสมัยใหม่จากต่างประเทศ
3. ความเสี่ยงด้านน้ำ ฝนทิ้งช่วง ฝนแล้ง
4. ภัยธรรมชาติอื่นๆ และโรคระบาด
5. ความเสี่ยงด้านแบบแผนการผลิต
 - ความเสี่ยงด้านโรคและศัตรูพืช
 - ความเสี่ยงด้านการขาดแคลนแรงงาน
 - ความเสี่ยงด้านหนี้สินและการสูญเสียที่ดิน

หลักทฤษฎีใหม่เศรษฐกิจพอเพียง จึงเป็นแนวทางหรือหลักการในการบริหารจัดการที่ดินและน้ำ เพื่อการเกษตรในที่ดินขนาดเล็กให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ความสำคัญของทฤษฎีใหม่เศรษฐกิจพอเพียง

1. มีการบริหารและจัดแบ่งที่ดินแปลงเล็กออกเป็นสัดส่วนที่ชัดเจน เพื่อประโยชน์สูงสุดของเกษตรกร ซึ่งไม่เคยมีใครคิดมาก่อน
2. มีการคำนวณโดยใช้หลักวิชาการเกี่ยวกับปริมาณน้ำที่จะกักเก็บให้พอเพียงต่อการเพาะปลูกได้อย่างเหมาะสมตลอดปี
3. มีการวางแผนที่สมบูรณ์แบบสำหรับเกษตรกรรายย่อย โดยมี ๓ ขั้นตอน

ทฤษฎีใหม่ขั้นต้น

ให้แบ่งพื้นที่ออกเป็น 4 ส่วน ตามอัตราส่วน 30 : 30 : 30 : 10 ซึ่งหมายถึง

พื้นที่ส่วนที่หนึ่ง ประมาณ 30% ให้ขุดสระเก็บกักน้ำเพื่อใช้เก็บกักน้ำฝนในฤดูฝน และใช้เสริมการปลูกพืชในฤดูแล้ง ตลอดจนการเลี้ยงสัตว์และพืชน้ำต่างๆ

พื้นที่ส่วนที่สอง ประมาณ 30% ให้ปลูกข้าวในฤดูฝนเพื่อใช้เป็นอาหารประจำวันสำหรับครอบครัวให้เพียงพอตลอดปี เพื่อตัดค่าใช้จ่ายและสามารถพึ่งตนเองได้

พื้นที่ส่วนที่สาม ประมาณ 30% ให้ปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น พืชผัก พืชไร่ พืชสมุนไพร ฯลฯ เพื่อใช้เป็นอาหารประจำวัน หากเหลือบริโภคนำไปจำหน่าย

พื้นที่ส่วนที่สี่ ประมาณ 10% เป็นที่อยู่อาศัย เลี้ยงสัตว์ ถนนหนทาง และโรงเรียนอื่นๆ

ในทฤษฎีขั้นที่หนึ่งนี้ เป็นความพอเพียงในระดับบุคคลและครอบครัว ที่มุ่งแก้ปัญหาของเกษตรกรที่อยู่ห่างไกลแหล่งน้ำ ต้องพึ่งน้ำฝนและประสบความเสี่ยงจากการที่น้ำไม่พอเพียง จึงให้ขุดบ่อเพื่อแก้ปัญหาเรื่องน้ำในการทำนา จะทำให้เกษตรกรสามารถมีข้าวเพื่อการบริโภคยังชีพในระดับหนึ่งได้ และใช้ที่ดินในส่วนอื่นๆ สำหรับปลูกพืชสนองความต้องการพื้นฐานของครอบครัว หากเหลือก็ขายเพื่อมีรายได้ที่จะใช้เป็นค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่ไม่สามารถผลิตเองได้ ทั้งหมดนี้เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวให้เกิดขึ้นในระดับครอบครัว

ทฤษฎีใหม่ขั้นที่สอง

เมื่อเกษตรกรเข้าใจในหลักการและได้ปฏิบัติในที่ดินของตนจนได้ผลแล้ว ก็ต้องเริ่มขั้นที่สองคือให้เกษตรกรรวมพลังกันในรูป กลุ่ม หรือ สหกรณ์ ร่วมแรงร่วมใจกันดำเนินการในด้าน

1. การผลิต (พันธุ์พืช เตรียมดิน ซลประทาน ฯลฯ)
 - เกษตรกรจะต้องร่วมมือในการผลิต โดยเริ่ม ตั้งแต่ขั้นเตรียมดิน การหาพันธุ์พืช ปุ๋ย การจัดหาน้ำ และอื่นๆ เพื่อการเพาะปลูก
2. การตลาด (ลานตากข้าว ยุ้ง เครื่องสีข้าว การจำหน่ายผลผลิต)
 - เมื่อมีผลผลิตแล้ว จะต้องเตรียมการต่างๆ เพื่อการขายผลผลิตให้ได้ประโยชน์สูงสุด เช่น การเตรียมลานตากข้าวร่วมกัน การจัดหายุ้งรวบรวมข้าว เตรียมหาเครื่องสีข้าว ตลอดจนการรวมกันขาย

ผลผลิตให้ได้ราคาดีและลดค่าใช้จ่ายลงด้วย

3. การเป็นอยู่ (กะปิ น้ำปลา อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ฯลฯ)

- ในขณะที่เดียวกันเกษตรกรต้องมีความเป็นอยู่ที่ดีพอสมควร โดยมีปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต เช่น อาหารการกินต่างๆ กะปิ น้ำปลา เสื้อผ้า ที่พอเพียง

4. สวัสดิการ (สาธารณสุข เงินกู้)

- แต่ละชุมชนควรมีสวัสดิภาพและบริการที่จำเป็น เช่น มีสถานอนามัยเมื่อยามป่วยไข้ หรือมีกองทุนไว้กู้ยืมเพื่อประโยชน์ในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน

5. การศึกษา (โรงเรียนทุนการศึกษา)

- ชุมชนควรมีบทบาทในการส่งเสริมการศึกษา เช่น มีกองทุนเพื่อการศึกษาเล่าเรียนให้แก่เยาวชนของชุมชนเอง

6. สังคมและศาสนา

- ชุมชนควรเป็นที่รวมในการพัฒนาสังคมและจิตใจ โดยมีศาสนาเป็นที่ยึดเหนี่ยว โดยกิจกรรมทั้งหมดดังกล่าวข้างต้น จะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าส่วนราชการ องค์กรเอกชน ตลอดจนสมาชิกในชุมชนนั้นเป็นสิ่งสำคัญ

ในทฤษฎีขั้นที่ 2 เป็น ความพอเพียงในระดับชุมชน เป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้า เป็นเรื่องของการสนับสนุนให้เกษตรกรรวมพลังกันในรูปกลุ่ม หรือสหกรณ์ กล่าวคือ เมื่อสมาชิกในแต่ละครอบครัวมีความพอเพียงขั้นพื้นฐานเป็นเบื้องต้นอยู่แล้ว ก็จะทำให้ครอบครัวต่างๆ เหล่านั้นหันมาร่วมกลุ่ม เพื่อร่วมมือกันสร้างประโยชน์เพื่อกลุ่มและส่วนรวม บนพื้นฐานของความแบ่งปันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตามกำลังและความสามารถของตน ซึ่งจะสามารถทำให้ชุมชนโดยรวมเกิดความพอเพียงในการดำเนินชีวิตและมีชีวิตที่สมดุลอย่างแท้จริง

ทฤษฎีใหม่ขั้นที่สาม

เมื่อดำเนินการผ่านพ้นขั้นที่สองแล้ว เกษตรกร หรือกลุ่มเกษตรกรก็ควรพัฒนาก้าวหน้าไปสู่ขั้นที่สามต่อไป คือติดต่อประสานงาน เพื่อจัดหาทุน หรือแหล่งเงิน เช่น ธนาคาร หรือบริษัท ห้างร้านเอกชน มาช่วยในการลงทุนและพัฒนาคุณภาพชีวิต

ทั้งนี้ ทั้งฝ่ายเกษตรกรและฝ่ายธนาคาร หรือบริษัทเอกชนจะได้รับประโยชน์ร่วมกัน

กล่าวคือ

- เกษตรกรขายข้าวได้ราคาสูง (ไม่ถูกกดราคา)

- ธนาคารหรือบริษัทเอกชนสามารถซื้อข้าวบริโภคในราคาถูก (ซื้อข้าวเปลือกตรงจากเกษตรกรและมาสีเอง)

- เกษตรกรซื้อเครื่องอุปโภคบริโภคได้ในราคาถูก เพราะรวมกันซื้อเป็นจำนวนมาก (เป็น

ร้านสหกรณ์ราคาขายส่ง)

- ธนาคารหรือบริษัทเอกชน จะสามารถกระจายบุคลากร เพื่อไปดำเนินการในกิจกรรมต่างๆ ให้เกิดผลดียิ่งขึ้น

ในทฤษฎีขั้นที่ 3 นี้ เป็นความพอเพียงในระดับประเทศ เป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้า ซึ่งส่งเสริมให้ชุมชนสร้างความร่วมมือกับองค์กรอื่นๆ ในประเทศ เช่น บริษัทขนาดใหญ่ ธนาคาร และการสร้างเครือข่ายดังกล่าว จะเป็นประโยชน์ในการแลกเปลี่ยนความรู้ สืบทอดภูมิปัญญาและบทเรียนจากการพัฒนา หรือร่วมมือกันทำการพัฒนาตามแนวทางเศรษฐกิจ พอเพียงร่วมกัน ทำให้ประเทศอันเป็นสังคมใหญ่ที่ประกอบด้วยชุมชนต่างๆ ที่ดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง กลายเป็นเครือข่ายชุมชนพอเพียงที่เชื่อมโยงกันด้วยหลักไม่เบียดเบียน แบ่งปัน และช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ในที่สุด

ประเด็นเพื่อศึกษา อภิปราย แลกเปลี่ยน สำหรับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ 3

เรื่อง หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จงอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วร่วมกันอภิปรายว่าสมาชิกมีความคิดเห็นอย่างไร

1. หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.1 หลักแนวคิดทฤษฎีใหม่เศรษฐกิจพอเพียง มีประโยชน์อย่างไร ?

1.2 ปัญหาหลักของเกษตรกรที่ทำให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระราชดำรินี้ คืออะไร ?

1.3 หลักทฤษฎีขั้นที่หนึ่งมีแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการดิน อย่างไร และมีประโยชน์ต่อใครอย่างไร ?

1.4 หลักทฤษฎีขั้นที่สองมีแนวปฏิบัติ อย่างไร และมีประโยชน์อย่างไร ?

1.5 หลักทฤษฎีขั้นที่สามมีแนวปฏิบัติ อย่างไร และมีประโยชน์อย่างไร ?

2. สรุปเป็นองค์ความรู้ลงในสมุดจดงาน และใบงานที่ครูแจก

แผนการจัดการเรียนรู้ แบบจิกซอร์

บทที่ 5 หลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง เวลา 9 ชั่วโมง
 ชื่อหน่วย หลักธรรมคำสอนโดยบูรณาการหลักเศรษฐกิจพอเพียง เวลา 6 ชั่วโมง
 ใบความรู้กลุ่มที่ 5 แจกกันไว้
 เรื่อง การวางแผนการใช้เงิน

สาระการเรียนรู้

แนวคิด

การใช้เงินอย่างคุ้มค่าและเหมาะสมกับตนเอง คำว่า "เศรษฐกิจพอเพียง" หมายถึง เศรษฐกิจที่พึ่งตนเองได้ เน้นการผลิตและการบริโภคแบบพออยู่พอกินเป็นหลัก ซึ่งไม่ได้เน้นกำไรสุทธิหรือความร่ำรวยเป็นเป้าหมายสูงสุด ประญาของเศรษฐกิจพอเพียงก็คือ " การที่พึ่งตนเองได้"

เศรษฐกิจพอเพียง เน้นให้คนในชุมชนพัฒนาขีดความสามารถในการผลิตและบริโภคอย่างพอเพียง ไปจนถึงขั้นการแปรรูปอุตสาหกรรมครัวเรือน สร้างอาชีพ และเสริมทักษะทางวิชาการที่หลากหลาย ให้ชุมชนดำรงอยู่ได้ด้วยการยึดหลักแห่งความถูกต้อง ดีงาม มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นต้น

ความสำคัญของการวางแผนการใช้เงิน

หลักการ

1. ความพอประมาณ

รู้ตนเองมีรายได้มากน้อยเพียงใดและมีรายจ่ายที่จำเป็นเพียงใด

- 1.1 เหมาะสมกับฐานะ
- 1.3 เหมาะสมกับรายได้
- 1.3 สอดคล้องกับความรู้ความสามารถ
- 1.4 ช่วงเวลาการประกอบอาชีพ
- 1.5 จำนวนสมาชิกในครอบครัว
- 1.6 ประกอบอาชีพสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม
- 1.7 ทางภูมิประเทศและสังคม

2. ความมีเหตุผล

การใช้เงินให้พอเพียงกับฐานะความเป็นอยู่ของตนเองและตามความจำเป็นทำให้ชีวิต

มีความสุข

- 2.1 มีวินัยในการใช้เงิน ใช้เงินอย่างมีเหตุผล
- 2.2 เป็นแรงจูงใจในการเดินทางไปสู่เป้าหมาย
- 2.3 มีเป้าหมายในการดำเนินชีวิต

3. การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

การใช้จ่ายเงินให้เหมาะสมกับความเป็นอยู่ของตนไม่ก่อให้เกิดหนี้ และอาจจะมีเงินออมไว้ใช้เมื่อยามจำเป็น

- 3.1 ประหยัดคอดออม
- 3.2 ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม
- 3.3 มีความมั่นคงในชีวิตและครอบครัว
- 3.4 สุขภาพที่ดี
- 3.5 ครอบครัวที่อบอุ่น
- 3.6 มีความขยัน อดทน มุ่งมั่น

เงื่อนไข

1. เงื่อนไขความรู้

ความรอบคอบในการใช้จ่าย

- 1.1 รู้วิธีการวางแผนในการออมเงิน
- 1.2 วิเคราะห์รายรับรายจ่าย
- 1.3 รู้จักการทำบัญชี
- 1.4 มีหลักธรรมะในการดำเนินชีวิต

2. เงื่อนไขคุณธรรม

ประหยัด มีความเพียร อดทนในการเก็บออม มีสติปัญญาในการใช้จ่าย

- 2.1 ความซื่อสัตย์ สุจริต
- 2.2 มีสติปัญญา ในการดำเนินชีวิต
- 2.3 ยึดธรรมะในการดำเนินชีวิต
- 2.4 ขยันหมั่นเพียร อดทน
- 2.5 ไม่ทำให้ตัวเองและผู้อื่นเดือดร้อน
- 2.6 รู้จักการแบ่งปัน

ใบงานที่ 1

เรื่อง การบันทึกรายรับราย - รายจ่ายประจำวันของตัวเอง

ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง การวางแผนการใช้จ่ายเงิน

ชื่อ.....เลขที่.....ระดับชั้นปี...../.....คณะ.....

คำสั่ง ให้นักเรียนบันทึกรายรับ - รายจ่ายของตนเอง เป็นเวลา 1 เดือน

ทำไมต้องทำบัญชี

1. เพื่อให้เรารู้ว่าเรามีรายรับเดือนละกี่บาท และมีรายรับมาจากไหนบ้าง
2. เพื่อให้เรารู้ว่าเรามีรายจ่ายเดือนละกี่บาท
3. เพื่อให้เรารู้ว่ามีการใช้เงินในสิ่งที่ไม่จำเป็นในการดำเนินชีวิต เช่น ค่าห่วย ค่าบุหรี่ย

ค่าเหล้า ค่าโทรศัพท์ เดือนละกี่บาท สูงเกินไปหรือไม่

4. ให้วิเคราะห์หาความฟุ่มเฟือยในรายจ่าย ในสิ่งที่ไม่จำเป็น หมายความว่าไม่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต

แบบบันทึกรายจ่ายของนักศึกษาประจำเดือน.....

วันที่	รายการ	รายรับ	รายจ่าย	คงเหลือ	หมายเหตุ

1. นักศึกษามีรายรับ จำนวน..... บาท

- แบ่งเป็นรายรับจากอะไรบ้าง

1.1 รายรับจาก.....บาท

- 1.2 รายรับจาก.....บาท
- 1.3 รายรับจาก.....บาท
2. นักศึกษามีรายจ่าย.....บาท
 - 1.2 มีรายจ่ายฟุ่มเฟือย หรือไม่จำเป็น.....บาท
3. นักศึกษามีเงินคงเหลือ.....บาท

ประเด็นเพื่อศึกษา อภิปราย แลกเปลี่ยน สำหรับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ 4

เรื่อง การวางแผนการใช้เงิน

จงอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วร่วมกันอภิปรายว่าสมาชิกมีความคิดเห็นอย่างไร

1. เรื่อง การวางแผนการใช้เงิน
 - 1.1 เศรษฐกิจพอเพียงหมายถึง ?
 - 1.2 เป้าหมายสูงสุดของเศรษฐกิจพอเพียง คืออะไร ?
 - 1.3 ความพอประมาณในการวางแผนการใช้เงิน หมายความว่าอย่างไร ?
 - 1.4 ความมีเหตุผลในการวางแผนการใช้เงิน หมายความว่าอย่างไร ?
 - 1.5 การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ในการใช้เงินหมายความว่าอย่างไร?
 - 1.6 เงื่อนไขของความรู้ในการวางแผนการใช้เงินหมายความว่าอย่างไร ?
 - 1.7 เงื่อนไขของคุณธรรมในการวางแผนการใช้เงินหมายความว่าอย่างไร ?
2. สรุปเป็นองค์ความรู้ลงในกระดาษที่แจกให้

สรุปองค์ความรู้ เรื่อง.....

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ : (Expert Group).....

รายชื่อสมาชิก

- 1.....เลขที่.....
 2.....เลขที่.....
 3.....เลขที่.....
 4.....เลขที่.....
 5.....เลขที่.....

ประเด็นความรู้ที่ได้รับที่ 1.....

.....

ประเด็นความรู้ที่ได้รับที่ 2.....

.....

ประเด็นความรู้ที่ได้รับที่ 3.....

.....

ประเด็นความรู้ที่ได้รับที่ 4.....

.....

ประเด็นความรู้ที่ได้รับที่ 5.....

.....

ลงชื่อ.....

(หัวหน้ากลุ่มเชี่ยวชาญ)

สรุปองค์ความรู้

กลุ่มบ้าน : (Family Group).....

รายชื่อสมาชิก

- 1.....เลขที่.....
- 2.....เลขที่.....
- 3.....เลขที่.....
- 4.....เลขที่.....
- 5.....เลขที่.....

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่	องค์ความรู้ที่ได้รับ
1.....	
2.....	
3.....	
4.....	
5.....	

ลงชื่อ.....

(หัวหน้ากลุ่มบ้าน)

แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วิชา คุณธรรม จริยธรรมสำหรับบัณฑิตในอุดมคติไทย

ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1

บทที่ 5 เรื่องหลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง

คำชี้แจงในการทำแบบทดสอบ

1. ให้นักศึกษาเขียนชื่อ-สกุล ลงในกระดาษคำตอบ
2. แบบทดสอบนี้เป็นแบบเลือกตอบ มีทั้งหมด 40 ข้อ ใช้เวลาในการทำแบบทดสอบ 40 นาที
3. ห้ามขีดเขียนเครื่องหมายใดๆ ลงในแบบทดสอบ
4. ให้นักศึกษาทำเครื่องหมาย X ทับช่อง ก, ข, ค, หรือ ง ในกระดาษคำตอบให้ตรงข้อที่เห็นว่า ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

1. การทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ เศรษฐกิจพอเพียงเป็น พระราชดำริฯ ของรัชกาลใด

- ก รัชกาลที่ 5
- ข รัชกาลที่ 6
- ค รัชกาลที่ 7
- ง รัชกาลที่ 9

2. เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง

- ก ปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงดำริขึ้นเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจตามระบอบทุนนิยม
- ข ปรัชญาที่เน้นการพอใจและภูมิใจในการดำเนินชีวิตของตนเองได้รับคำสอนจากศาสนา
- ค ปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชดำริขึ้น เพื่อพัฒนาประเทศ ในด้านความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน มีคุณธรรมนำความรู้
- ง ปรัชญาที่มุ่งแก้ปัญหาเศรษฐกิจของประเทศให้สอดคล้องกับสมัยใหม่ในปัจจุบันนี้

3. หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานไว้ ให้ยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ ยกเว้นข้อใด

- ก มีเหตุผล
- ข ชื่อสัตย์สุจริต
- ค มีภูมิคุ้มกัน
- ง พอมีเงิน

4. ข้อใดกล่าวถึงหลักสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง ได้ถูกต้องที่สุด

- ก แสวงหากำไร และความร่ำรวย อยู่แบบพอเพียง

- ข แสวงหากำไร และร่ำรวย ฟังตนเองได้
- ค ไม่เน้นความร่ำรวย ต้องมีเงินมากพอที่จะฟังตนเองได้
- ง ไม่เน้นความร่ำรวย เน้นผลิตและบริโภคแบบพออยู่ พอกิน ฟังตนเองได้

5. ข้อใดกล่าวถึง ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงผิดไปจากความเป็นจริง

- ก เป็นระบบเศรษฐกิจที่ฟังตนเองได้
- ข เป็นระบบเศรษฐกิจอยู่แบบพออยู่พอกิน
- ค เป็นระบบเศรษฐกิจที่เน้นความเอื้อเพื่อเผื่อแผ่
- ง เป็นระบบเศรษฐกิจที่เน้นให้ช่วยเหลือคนอื่นเป็นหลัก

6. หลักและเงื่อนไขของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ข้อใด

- ก พอกิน พอใช้ พอเพียง ความรู้คู่คุณธรรม
- ข เงื่อนไขความรู้ คู่คุณธรรมนำความรู้
- ค พอเพียง พอประมาณ รู้จักให้ และมีจรรยาบรรณ มีวิสัยทัศน์
- ง พอมี พอกิน พอใช้ ไม่โกหกมาก

7. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีฐานคิดที่สำคัญเรื่องใดมากที่สุด

- ก การพัฒนาศิลปวัฒนธรรม และสร้างเสริมความมั่นคงของประเทศ
- ข การพัฒนาความมั่นคงของประเทศ
- ค การพัฒนาประเทศ และพัฒนาสังคมไปพร้อม ๆ กัน
- ง การพัฒนาคนในชุมชนด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ควบคู่กับคุณธรรม

8. ข้อใดกล่าวถึงหลักความพอประมาณได้ไม่ถูกต้อง

- ก เหมาะสมกับฐานะ
- ข เหมาะสมกับรายได้
- ค เหมาะสมกับรูปร่าง หน้าตา
- ง เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ

9. บุคคลใดต่อไปนี้ที่ดำเนินชีวิต ด้วยการวางแผนและไม่ประมาท

- ก สมชาย ชอบไปกินเนื้อย่างเกาหลีเพราะ ราคาถูกและคุ้มค่า
- ข สมชัย ขยัน ต้องใจเรียนด้วยความมุ่งมั่น เพราะต้องการเอาชนะเพื่อน
- ค สมหญิง กู้เงินกองทุนกู้ยืมเพื่อ การศึกษา เพราะค่าใช้จ่ายไม่พอ
- ง สมชาติ เข้าหอพักอยู่ติดกับสถาบันเพราะใกล้ สามารถเดินมาเรียนได้

10. ปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงสอดคล้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างไร

- ก ทำให้เกิดการ พัฒนา เจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ ประชาชนร่ำรวย
- ข ทำให้เกิดการ พัฒนา ก้าวหน้าทัดเทียมนานาอารยประเทศอื่น ๆ ทั่วโลก

ค ทำให้เกิดการพัฒนาด้านการเกษตร และมีชีวิตแบบสู่การพอเพียง

ง ทำให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจ ครอบคลุมอบอุ่น สังคมสันติสุข สิ่งแวดล้อมยั่งยืน

11. ข้อใดต่อไปนี้นักกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับการพึ่งตนเองตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

ก การพึ่งตนเองทางสังคม

ข การพึ่งตนเองทางจิตใจ

ค การพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจ

ง การพึ่งตนเองทางการเมืองการปกครอง

12. การนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ให้ได้ผลควรเริ่มที่ใด

ก การพัฒนาด้านจิตใจ

ข เริ่มที่ตนเอง โดยการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ค เริ่มที่การประกอบอาชีพในทุกอาชีพ

ง เริ่มที่อาชีพเกษตรกรรม

13. คุณค่าที่สำคัญที่สุดของความสามัคคีคืออะไร

ก ความสำเร็จของงาน

ข ความสงบสุขของสังคม

ค ความเจริญก้าวหน้าของชีวิต

ง ความมีเกียรติในสังคม

14. ในกรณีที่มีความขัดแย้งในการทำงานกลุ่ม ต้องใช้อะไรในการตัดสินใจแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

ก ข้อยุติ

ข เหตุผล

ค หัวหน้ากลุ่ม

ง เสียงข้างมาก

15. พฤติกรรมในข้อใดเป็นตัวอย่างทำลายความสามัคคี

ก ความประหยัด

ข ความเด็ดเดี่ยว

ค ความเห็นแก่ตัว

ง ความเฉลียวฉลาด

16. แนวทางเศรษฐกิจพอเพียงเน้นให้ประชาชน ดำเนินชีวิตในลักษณะใด

ก ดำเนินชีวิตโดยยึดทางสายกลาง ยึดความพอดี

ข ดำเนินชีวิตโดยยึดความสะดวกสบาย

ค ดำเนินชีวิตโดยยึดหลักศาสนา

ง ดำเนินชีวิตโดยยึดหลักความขยัน

17. ความพอเพียงทางเทคโนโลยีตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงมีความหมายว่าอย่างไร

ก การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นช่วยคิดผลิตเทคโนโลยี

ข การไม่ใช้เทคโนโลยีในการผลิต

ค การไม่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงในการผลิต

ง การใช้เทคโนโลยีที่หาได้ในท้องถิ่นเท่านั้น

18. ข้อใดกล่าวถึงคุณธรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงได้ถูกต้องที่สุด

ก ความซื่อสัตย์ สุจริต

ข ความขยันหมั่นเพียร อดทน

ค ไม่ทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน

ง ซื่อสัตย์ ขยัน รู้จักแบ่งปัน

19. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ได้ถูกต้องที่สุด

ก ใช้จ่ายให้เหมาะสมกับฐานะของตนเอง และไม่เป็นหนี้

ข มีวินัยในการใช้เงิน อย่างมีเหตุผล

ค ฝึกหัดชินให้ภูมิคุ้มกันร่างกายแข็งแรง มีสุขภาพดี ทำงานได้ดี

ง เงินทุกบาทที่หามาได้ต้องออมไว้ใช้เมื่อยามจำเป็น

20. “ต่างคน ต่างทำ” เป็นลักษณะของสังคมที่ขาดคุณธรรมข้อใด

ก ความมีวินัย

ข ความสามัคคี

ค การพึ่งตนเอง

ง การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

21. หลักธรรมในข้อใดที่ป็นผู้รู้จักใช้เหตุผลในการดำเนินชีวิต

ก หลักธรรมการพึ่งพาตนเอง (อดตา หิ อดุต โน นาโถ)

ข หลักธรรมความรู้จักพอประมาณ (อดตณฺณตา)

ค หลักธรรมเรื่องราวความสันโดษ (สนฺตุภูติ ปรมํ ธนํ)

ง หลักธรรมความเป็นผู้รู้จักใช้เหตุผลในการดำเนินชีวิต (ธมฺมณฺณตา อดตณฺณตา)

22. แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง พออยู่พอกิน ความเหมาะสม หรือ ความพอดี หมายถึงหลักแห่งทางสายกลาง สอดคล้องกับหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา ในข้อใด

ก มัชฌิมาปฏิปทา

ข อดตาหิ อดุต โนนาโถ

ค ธรรมญญาตา อตถญญาตา

ง อโลภ

23. หลักเศรษฐกิจพอเพียง มีเป้าหมายคือ ประชาชนมีกินมีใช้อย่างพอเพียง ที่สำคัญคือสามารถพึ่งตนเองได้ ตรงกับหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาในข้อใด

ก อตุตา หิ อนตุตา โน นาโถ

ข อตุตตญญาตา

ค ธรรมญญาตา อตถญญาตา

ง มัชฌิมาปฏิปทา

24. ข้อใดเป็นลักษณะของคนที่พึ่งตนเองได้

ก รู้เท่าทันเหตุการณ์

ข รู้จักประมาณตนเอง

ค เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวก่อนประโยชน์ส่วนรวม

ง เชื่อมั่นในความรู้และความสามารถของตนเอง

25. หลักธรรมในข้อใดที่สอนให้คนไม่ทะเยอทะยานยากมากจนเกินไป แล้วจะทำให้ชีวิตของคนเรามีความสุข มีความพอเพียง

ก หลักธรรมการพึ่งพาตนเอง (อตุตา หิ อตุต โน นาโถ)

ข หลักธรรมเรื่องราวความสันโดษ (สนตุญฺญิ ปรมํ ฐนํ)

ค หลักธรรมความเป็นผู้รู้จักใช้เหตุผลในการดำเนินชีวิต (ธมฺมญญาตา อตถญญาตา)

ง หลักธรรมเรื่องความไม่โลภมาก (อโลภ)

26. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับบัญชีรายรับรายจ่ายในชีวิต หรือบัญชีครัวเรือน

ก เป็นประโยชน์ต่อการนำเงินไปฝากธนาคาร

ข เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการใช้ชีวิต

ค เป็นเงื่อนไขปัจจัยในการดำเนินชีวิตของตนเอง

ง เพื่อจะได้ทราบว่ารายรับ กับรายจ่ายสมดุลกันหรือไม่

27. การจดบันทึกรายรับ — รายจ่าย ในข้อใดถูกต้องที่สุด

ก จดทุกวัน

ข จดวันเว้นวัน

ค จดทุกเดือน

ง จดทุกอาทิตย์

28. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องกับเงื่อนไขความรู้ในการใช้จ่ายเงิน

ก รู้วิธีการวางแผนในการออมเงิน

ข วิธีวิเคราะห์รายรับรายจ่าย

ค รู้จักการทำบัญชี

ง มีหลักธรรมะในการดำเนินชีวิต

29. รายจ่ายในครอบครัวในข้อใดมีความจำเป็นน้อยที่สุด

ก ค่าไฟฟ้า

ข ค่าน้ำประปา

ค ค่ากับข้าว

ง การโทรศัพท์มือถือ

30. หลักการทฤษฎีใหม่มีทั้งหมดจำนวนกี่ขั้นตอน

ก 2 ขั้นตอน

ข 3 ขั้นตอน

ค 4 ขั้นตอน

ง 5 ขั้นตอน

31. การสร้างความพอเพียงในการดำเนินชีวิตตามทฤษฎีใหม่ใครมีบทบาทที่สุด

ก ผู้นำศาสนา

ข สถาบันการศึกษา

ค ทุกคนในท้องถิ่น

ง ผู้นำท้องถิ่น

32. ข้อใดกล่าวถึงหลักเศรษฐกิจศาสตร์ กับเศรษฐกิจพอเพียงได้ถูกต้องที่สุด

ก การผลิต จำหน่าย และบริโภค อย่างพอดี

ข การผลิต จำหน่าย และบริโภค โดยประชาชน เพื่อประชาชน

ค การผลิต จำหน่าย และบริโภค ให้พอเพียง และประหยัดทรัพยากรธรรมชาติ

ง การผลิต จำหน่าย และบริโภค ภายในประเทศ

33. การสร้างความสมดุลของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเน้นให้เกิดกับสิ่งใดมากที่สุด

ก ความสมดุลระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

ข ความสมดุลระหว่างสินค้าต่างประเทศกับสินค้าไทย

ค ความสมดุลระหว่างอุตสาหกรรมกับเกษตรกรรม

ง ความสมดุลระหว่างความเจริญทางเทคโนโลยีกับภูมิปัญญาไทย

34. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับหลักทฤษฎีใหม่ขั้นต้น

ก ให้แบ่งพื้นที่ออกเป็น 4 ส่วน ตามอัตราส่วน 30 : 30 : 30 : 10

ก ให้แบ่งพื้นที่ออกเป็น 3 ส่วน ตามอัตราส่วน 30 : 30 : 30

ก ให้แบ่งพื้นที่ออกเป็น 3 ส่วน ตามอัตราส่วน 30 : 30 : 10

ก ให้แบ่งพื้นที่ออกเป็น 4 ส่วน ตามอัตราส่วน 30 : 30 : 30 : 40

35. หลักการใช้เงินพอประมาณหมายถึง

ก รู้ตนเองมีรายได้มากน้อยเพียงใดและมีรายจ่ายที่จำเป็นเพียงใด

ข มีวินัยในการใช้เงิน ใช้เงินอย่างมีเหตุผล

ค ประหยัดคอดออม

ง รู้วิธีการวางแผนในการออมเงิน

36. หลักทฤษฎีใหม่เศรษฐกิจพอเพียงขั้นที่ 1 ต้องเริ่มจากจุดไหนก่อน

ก เริ่มที่การรวมกลุ่มกันทำ

ข เริ่มที่ตนเองก่อน

ค เริ่มที่การรวมกลุ่มระหว่างประเทศ

ง เริ่มที่จากรัฐต้องให้ความช่วยเหลือ

37. หลักทฤษฎีใหม่เศรษฐกิจพอเพียงขั้นที่ 2 มีแนวปฏิบัติอย่างไร

ก การรวมพลังในรูปของกลุ่ม หรือสหกรณ์

ข การรวมพลังในรูปของบริษัท

ค การรวมพลังในรูปขององค์กรระหว่างประเทศ

ง การรวมพลังในรูปของกลุ่มการเมือง เริ่มที่จากรัฐต้องให้ความช่วยเหลือ

38. ข้อใดคือหลัก 3 พอ ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

ก พออยู่ พอกิน พอใช้

ข พออยู่ พอใช้ พอเก็บ

ค พอกิน พอใช้ พอเก็บ

ง พอประมาณ พอมี พอเก็บ

39. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับ การเกิดแนวคิดทฤษฎีใหม่เศรษฐกิจพอเพียง

ก เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำ

ข เพื่อแก้ปัญหาน้ำท่วม

ค เพื่อแก้ปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ

ง เพื่อแก้ปัญหาค่าครองชีพ

40. ความพร้อมเพียง เป็นความหมายของข้อใด

ก ความขยัน

ข ความสามัคคี

ค ความซื่อสัตย์

ง ความรับผิดชอบ

เฉลย

1 ง 2 ค 3 ง 4 ง 5 ง 6 ข 7 ง 8 ค 9 ง 10 ง 11 ค 12 ข 13 ข 14 ง 15 ค 16 ก 17 ก 18 ง
19 ข 20 ข 21 ง 22 ก 23 ก 24 ค 25 ง 26 ก 27 ก 28 ง 29 ง 30 ข 31 ค 32 ค 33 ก
34 ก 35 ก 36 ก 37 ข 38 ก 39 ข 40 ข

[illegible]

แบบประเมินของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ
ด้วยเทคนิคจิกซอว์ วิชาคุณธรรม จริยธรรมสำหรับบัณฑิตในอุดมคติไทย
เรื่อง หลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง
ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1

คำชี้แจง โปรดพิจารณาแบบประเมินแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละข้อว่ามีความเหมาะสมหรือไม่แล้ว กาเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ระดับคะแนนประเมิน

5	คะแนน	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
4	คะแนน	หมายถึง	เหมาะสมมาก
3	คะแนน	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
2	คะแนน	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
1	คะแนน	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
สาระการเรียนรู้					
มีความถูกต้อง					
เป็นประโยชน์ต่อนักเรียน					
มีความเหมาะสมกับผู้เรียน					
ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง					
ประเมินผลได้					
สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้					
สามารถสอนให้บรรลุพฤติกรรมได้					
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
เร้าความสนใจ					
เรียงลำดับกิจกรรมได้เหมาะสม					
สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง					
สอดคล้องกับผลการเรียนรู้					

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
เหมาะสมกับเวลาที่สอน					
ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการ					
เรียน					
รเรียนรู้					
สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้					
สามารถหาและสร้างขึ้นเองได้					
เร้าความสนใจของผู้เรียน					
สนองกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง					
เหมาะสมกับระดับชั้นของผู้เรียน					
ัดผลและประเมินผล					
สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้					
สอดคล้องกับผลการเรียนรู้					
เครื่องมือที่ใช้เหมาะสม					
					

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

วันที่เดือน.....พ.ศ.....

แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่เรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ด้วยเทคนิคจิกซอว์
เรื่อง หลักธรรมในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามความพึงพอใจฉบับนี้ เป็นเครื่องมือที่สร้างขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักศึกษาที่เรียนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ด้วยเทคนิคจิกซอว์
2. ให้นักเรียนแต่ละคนอ่านแบบสอบถามความคิดเห็นฉบับนี้ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความพึงพอใจ ที่นักเรียนเห็นว่าตรงกับความพึงพอใจของนักเรียนตามความเป็นจริง ดังนี้

พึงพอใจมากที่สุด	ให้ทำเครื่องหมาย ✓	ลงในช่อง	ระดับที่ 5
พึงพอใจมาก	ให้ทำเครื่องหมาย ✓	ลงในช่อง	ระดับที่ 4
พึงพอใจปานกลาง	ให้ทำเครื่องหมาย ✓	ลงในช่อง	ระดับที่ 3
พึงพอใจน้อย	ให้ทำเครื่องหมาย ✓	ลงในช่อง	ระดับที่ 2
พึงพอใจน้อยที่สุด	ให้ทำเครื่องหมาย ✓	ลงในช่อง	ระดับที่ 1

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
1. ข้าพเจ้าพึงพอใจที่ได้ทำกิจกรรมต่อความรู้ในกลุ่มบ้าน					
2. ข้าพเจ้าพึงพอใจที่ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกิจกรรมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ					
3. ข้าพเจ้าพึงพอใจที่ได้นำเสนอความรู้หน้าชั้นเรียนในกิจกรรมกลุ่มบ้าน					
4. ข้าพเจ้าพึงพอใจที่ได้ทำกิจกรรมเติมคำในช่องว่างในใบงานของกิจกรรมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ					
5. ข้าพเจ้าพึงพอใจที่ได้ทำกิจกรรมแยกองค์ประกอบในใบงานของกิจกรรมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ					
6. ข้าพเจ้าพึงพอใจที่ได้อธิบายความรู้ให้สมาชิกกลุ่มบ้านฟัง					
7. ข้าพเจ้าพึงพอใจที่ได้ตอบคำถามในใบงานของกิจกรรมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ					

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
8. ข้าพเจ้าพึงพอใจที่ได้ศึกษาความรู้จากใบความรู้ของกิจกรรมกลุ่มผู้เข้าร่วม					
9. ข้าพเจ้าพึงพอใจที่ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ในกิจกรรมกลุ่มผู้เข้าร่วม					
10. ข้าพเจ้าพึงพอใจที่ได้อภิปรายความรู้ให้เพื่อนฟังในกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน					
11. ข้าพเจ้าพึงพอใจที่ได้ทำกิจกรรมต่างๆร่วมกับสมาชิกกิจกรรมกลุ่มบ้าน					
12. ข้าพเจ้าพึงพอใจในกิจกรรมการแบ่งกลุ่มบ้านและกลุ่มผู้เข้าร่วมโดยสมัครใจ					
13. ข้าพเจ้าพึงพอใจที่ได้ทำกิจกรรมแยกกลุ่มจากบ้านไปยังกลุ่มผู้เข้าร่วม					
14. ข้าพเจ้าพึงพอใจที่ได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลายในกิจกรรมกลุ่มผู้เข้าร่วม					
15. ข้าพเจ้าพึงพอใจเกี่ยวกับการผลัดเปลี่ยนการเป็นหัวหน้ากลุ่มในกิจกรรมกลุ่มบ้านและกิจกรรมกลุ่มผู้เข้าร่วม					
รวม					

ข้อคิดเห็นอื่น

.....

.....

.....

.....

.....

.....